

§ 1 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Följande skrivelser hade kommit in:

Interpellation 2025/26:285

Till riksdagen

Interpellation 2025/26:285 Problemet med så kallade skenskrivningar
av Kalle Olsson (S)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 20 februari 2026.

Skälet till dröjsmålet är sedan tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 20 januari 2026

Finansdepartementet

Elisabeth Svantesson (M)

Enligt uppdrag

Johan Ndure

Departementsråd

Interpellation 2025/26:287

Till riksdagen

Interpellation 2025/26:287 Hyresgästers ställning i samband med reno-
veringar

av Markus Kallifatides (S)

Interpellationen kommer inte hinna besvaras av justitieministern
Gunnar Strömmer inom tidsfristen.

Skälet till dröjsmålet är andra sedan tidigare inbokade arrangemang.

Interpellationen kommer att besvaras den 16 februari 2026.

Stockholm den 20 januari 2026

Justitiedepartementet

Gunnar Strömmer (M)

Enligt uppdrag

Helena Swenzén

Expeditionschef

Till riksdagen

Interpellation 2025/26:288 Sexualbrottslingar i frivården
av Ulrika Liljeberg (C)

Interpellationen kommer inte hinna besvaras av justitieministern
Gunnar Strömmer inom tidsfristen.

Skälet till dröjsmålet är andra sedan tidigare inbokade arrangemang.

Interpellationen kommer att besvaras den 16 februari 2026.

Stockholm den 20 januari 2026

Justitiedepartementet

Gunnar Strömmer (M)

Enligt uppdrag

Helena Swenzén

Expeditionschef

§ 2 Ärenden för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:

Motioner

2025/26:3884 och 3892 till konstitutionsutskottet

2025/26:3876, 3882 och 3883 till finansutskottet

Svar på
interpellationer

§ 3 Svar på interpellation 2025/26:236 om värnplikten

Anf. 1 Försvarsminister PÅL JONSON (M):

Fru talman! Peter Hultqvist har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att höja volymerna, utöver gällande överenskommelser, när det gäller antalet värnpliktiga.

Värnplikten utgör grunden för Försvarsmaktens personalförsörjning och är en förutsättning för att upprätthålla ett försvar dimensionerat för att kunna försvara Sverige och våra allierade mot ett väpnat angrepp.

Krigsorganisationen enligt 2024 års försvarsbeslut medför ett behov av personalförstärkningar. Det totala antalet befattningar i krigsorganisationen bedöms 2035 uppgå till cirka 130 000 plus reserver. Krigsorganisationen förväntas då vara personellt uppfylld.

Försvarsmakten bedömer att 12 000 grundutbildade värnpliktiga per år från 2032 är tillräckligt för att försörja den beslutade krigsorganisationen med värnpliktiga. Genomförandet av försvarsbeslutet 2024 utgör fortsatt grunden för Försvarsmaktens förmågeutveckling.

Plikt- och prövningsverket kommer att ta ut nära 10 000 värnpliktiga inför grundutbildningen 2027/28. Det innebär att målet att grundutbildningsvolymen ska uppgå till minst 10 000 värnpliktiga senast 2030, som framgår av regeringens inriktningsbeslut för det militära försvaret, kan komma att nås väsentligt tidigare än planerat.

Försvarsmakten har utöver detta i sitt budgetunderlag för 2026 angett att myndigheten ser över möjligheten att utbilda uppemot 14 000 värnpliktiga årligen. Myndigheten har även rapporterat att kapaciteten för grund-

Anf. 2 PETER HULTQVIST (S):

Fru talman! Tack, försvarsministern, för svaret!

Enligt vår uppfattning behöver det göras mer än det vi hittills har kommit överens om. Jag förstår att försvarsministern säger att genomförandet av försvarsbeslutet 2024 fortsatt utgör grunden för Försvarsmaktens för-
mågeutveckling. Det är naturligt utifrån de beslut som är fattade, men nu ska en ny försvarsberedning starta inom kort.

Samtidigt har vi en förändring i säkerhetsläget inte bara i vår del av Europa utan också mer allmänt runt om i världen. De senaste veckornas turer kring Grönland belyser detta med all önskvärd tydlighet. Underrättelsetjänster har redovisat att vi inte heller ska utesluta en direkt konflikt med Ryssland inom, säg, fem år – olika tidsspann anges.

Detta gör att kraven på oss ökar. Därför bör man titta på hur man kan hitta fler möjligheter att utbilda värnpliktiga snabbare. Vårt krav är 12 000 till 2030. Jag tror att det går att genomföra. Det handlar om att man tar uppgiften på allvar och försöker lösgöra fler officerare, locka tillbaka avgångna officerare, använda reservofficerare i större utsträckning och använda tidvis anställda soldater och K-soldater för utbildning av trupp.

Det handlar också om att vi snabbt måste se till att återupprätta en del infrastruktur som logement och matsalar, kanske få till stånd ett ökat utnyttjande av övningsfält och tillhandahålla materiel och utrustning för soldaterna.

Har man en tydlig politisk vilja och är väldigt distinkt när det gäller kravbilderna går sådana här saker att genomföra. Jag har naturligtvis checkat den här möjligheten med folk som jag har en relation till inom Försvarsmakten. Jag gör bedömningen att detta är möjligt om viljan finns.

Med den dimensionering som vi ska ha 2030 kommer 10 000 värnpliktiga per år att skapa en organisation som räcker för ett inledande försvar av Sverige och för att hålla nyckelområden i Sverige. Det blir svårt att ersätta förluster, och det blir svårt att hålla hela landet. Den storleken på värnpliktsutbildningen medför en begränsad uthållighet.

Om vi går upp till 12 000–15 000 per år får vi en bättre uthållighet. Vi får en reserv på 120 000–150 000. Vi kan försvara flera områden samtidigt. Vi kan stå emot längre, och vi kan rotera förband. Jag tror att man måste ha detta som ett förstahandsmål efter 10 000.

Vi har från vår sida sagt att 20 000 värnpliktiga per år är målet. Det ger en mycket större krigsorganisation. Det gör det svårt och dyrt att angripa och ockupera Sverige. Det ger oss ett territoriellt försvar av hela landet, en djupare uthållighet och en stor ersättningsförmåga. Den nivån på en organisation skulle också före krig ha en avskräckande effekt.

Man ska alltså se antalet värnpliktiga i relation till försvaret av Sverige och vilken typ av signal det ger säkerhetspolitiskt. Det är för lite med 10 000 till 2030, som vi hittills är överens om; vi måste se hur vi kan komma upp i betydligt större volymer. Ett första steg kan vara att tidigarelägga sådant som vi tidigare har sagt att vi ska klara.

Svar på
interpellationer

Anf. 3 Försvarsminister PÅL JONSON (M):

Fru talman! Beträffande den allvarliga säkerhetspolitiska omvärldsutvecklingen tror jag att det råder bred samsyn i kammaren kring huvuddragen och också kring vilka konsekvenser den medför för Försvarsmakten. Det finns breda överenskommelser kopplat till det försvarsbeslut vi tog den 17 december 2024, som alla åtta partier stod bakom, men vi har även den överenskommelse som nåddes den 19 juni kopplat till våra försvarsinvesteringsmål – att vi ska nå 3,5 procent till det militära försvaret och 1,5 procent till försvarssäkerhetsrelaterade investeringar.

När det sedan gäller personalförsörjningssystemet har vi ett bra system i en internationell jämförelse. Det är många länder som tittar på den svenska modellen. Jag har fått många besök under det gångna året. Det är också flera länder som återaktiverar eller återupptar värnplikten. Jag tänker på Tyskland och eventuellt Frankrike och Nederländerna. Styrkan är vårt blandsystem med både stående soldater och värnpliktiga, som också utgör ryggraden i försörjningen med både specialistofficerare, sjömän och gruppbefäl. Detta är en väldigt viktig grund för att vi ska komma framåt.

När det gäller volymerna måste grunden vara krigsorganisationens behov och att uppfylla det. Nu säger Försvarsmakten att man har ett behov som innebär att man grejar att utforma krigsorganisationen med 10 000 värnpliktiga till 2030 och sedan 12 000 under 2030–2032. Samtidigt har regeringen också styrt Försvarsmakten. Man bör titta på uppemot 14 000. Det är den ena delen.

Det andra jag vill säga är att Försvarsmaktens personalförsörjning också går bra. Man ligger just nu över i alla personalkategorier i Försvarsmaktens krigsorganisation. När det gäller värnpliktiga har PPV inför nästa år i uppdrag att ta ut nästan 9 500 under det här året. Jag utesluter på intet sätt att vi kan komma upp till 12 000 till 2030, givet den stora expansionen.

Det handlar också, som Peter Hultqvist är inne på, om effektiviseringen, som jag också tog upp i mitt inledande svar. Det sker nu ett arbete för effektivisering av utbildning, som regeringen har styrt. Inte minst handlar detta om erfarenheterna från kriget i Ukraina, som har visat att det ibland går att effektivisera utbildningen på kortare tid, om man lägger upp det på rätt sätt. Vi har duktiga instruktörer som har varit och utbildat ukrainarna. Man kan göra det mer komprimerat. Vi tittar också på olika alternativ med simulatorer och så vidare. Jag uppfattar att det finns en vilja inom Försvarsmakten att få upp volymerna och också effektivisera.

Peter Hultqvist är också inne på den dimension som gäller att kunna ha officerare med truppföring och det gamla grundslaget att få ska lära många. Även där arbetar Försvarsmakten intensivt med att höja sin förmåga.

Anf. 4 PETER HULTQVIST (S):

Fru talman! Det är klart att man kan säga att det är krigsorganisationens behov som styr. Det blir ju så när man lägger upp det efter den planering man har kommit överens om och när Försvarsmakten beskriver hur de ser på det hela. Men man kan också säga att vi behöver utöka krigsorganisationen beroende på att situationen ser ut som den gör.

Jag ser det som positivt att försvarsministern säger att man tittar på att utbilda 14 000 värnpliktiga per år. Det är ändå en indikation på att det inte skulle vara omöjligt att nå siffran 12 000 redan år 2030.

Vi har varit överens i de förhandlingar vi har haft. Men vi kan också fundera på hur vi blir överens i nästa förhandling. Nu blir det en försvarsberedning, och vi kommer då att lyfta frågan om att försöka tidigarelägga detta med andelen värnpliktiga och också föra upp diskussionen om hur långt vi i förlängningen ska gå.

Som jag har sagt ger 12 000–15 000 värnpliktiga per år en betydligt bättre uthållighet. Det ger en annan geografisk täckning. Det ger möjlighet att försvara fler områden, och det ger möjlighet att rotera förband. Om vi så småningom når upp till 20 000 har vi en helt annan försvarsmakt. Då blir det också avskräckande innan krig utbryter. Då blir det så att säga dyrt på riktigt att försöka angripa Sverige på ett eller annat sätt.

Från tid till annan har det sagts att landkrigsföring, arméförband och sådant är en historisk parentes och att det nu är andra typer av högteknologiska system som gäller. Jag kan bara konstatera att det i Ukraina återigen har bevisats att det är på marken som den avgörande striden slutligen kommer att ske.

Vår tanke kvarstår: Det är rimligt att försöka tidigarelägga att nå upp till siffran 12 000. Jag delar uppfattningen att vi i grunden har ett bra personalförsörjningssystem. Detta var något som vi tog tag i när vi kom till regeringsmakten 2014. Då hade vi en organisation som byggde på yrkessoldater, men nu har vi både värnpliktiga och yrkessoldater. Jag tror att det är en bra balans.

Den tidigare organisationen, alltså den som fanns innan värnplikten aktiverades, skulle vi ha haft problem med i dag, framför allt när det gäller att åstadkomma den numerär som krävs. På den tiden märkte vi också att det inte gick att rekrytera officerare på ett sätt som var rimligt. Vi hade haft en svår situation i dag om vi hade fortsatt med det systemet.

Vi har alltså samma uppfattning när det gäller blandsystemet, och jag är glad för att folk från andra länder kommer för att titta på detta. Vi ska ha en gemensam ambition att värna samsynen i de här frågorna. Jag tycker också att åttapartiöverenskommelsen är viktig att bibehålla. Det har varit bra att kunna prata om den i internationella sammanhang, bland annat.

Men om vi ska kunna nå en överenskommelse i den nya försvarsberedningen måste man känna att man får ett ordentligt ord med i laget. Som en konsekvens av detta att vi vill snabba upp ökningen av antalet värnpliktiga och ha en målsättning om två nya brigader efter 2030 måste man också diskutera de längre målsättningarna och hur många värnpliktiga vi ska ha.

Vi måste alltså öka steglängden ytterligare i de här frågorna. Vi har gjort mycket, men det behöver göras betydligt mer. Oppositionen är, precis som jag sa i Sälen, inget rundningsmärke utan en realitet i en uppgörelse.

Anf. 5 Försvarsminister PÅL JONSON (M):

Fru talman! Om det som ligger bakom oss ska vara någon vägledning inför framtiden tycker jag ändå att vi på båda sidor har visat ett givande och tagande för att komma framåt. Det var också mot bakgrund av detta som regeringen instruerade Försvarsmakten att börja titta på 14 000 värnpliktiga. Försvarsberedningen sa nämligen att detta var viktigt. Det var också ett sätt för oss att hörsamma det och skapa förutsättningar för en bred politisk samsyn när det gäller den fortsatta utformningen av personalförsörjningssystemet och även Försvarsmakten i ett bredare perspektiv.

Jag sa i mitt tal på Folk och Försvar i Sälen att krigsförbanden behöver bli både starkare och fler, det vill säga att de måste vara både personellt och materiellt uppfyllda och samövade. Det är viktigt på riktigt.

Vi kommer också att behöva fler krigsförband än vad som omfattas av det försvarsbeslut som vi tog den 17 december 2024. Det är därför vi har gett ett uppdrag till Försvarsberedningen att också väga in de militära förmågemålsättningar som vi får tillsammans med andra allierade. Vi kommer att behöva utforma vår försvarsmakt med utgångspunkten att vi är Natoallierade. Det kommer att vara styrande.

Krigsorganisationen behöver bli större, och den behöver bli starkare. Krigsorganisationen beslutas ju av riksdagen, och då är det också helt naturligt att man använder Försvarsberedningen för detta i stället för att ha rena försvarsförhandlingar.

Låt mig säga några ord om detta med storleken på krigsorganisationen. Jag sade 130 000 plus reserver. Vad det innebär i sak är att vi har gett ett uppdrag till Försvarsmakten att titta på möjligheten att få fram ersättningsförband. Om ett kompani blir utslaget ska man ha en planering för ytterligare ett kompani som ska kunna ersätta det. Det är en lärdom från kriget i Ukraina att markstridskrafterna i vissa fall har haft skadeutfall upp till 130 000, eller upp till en tredjedel. Därför behöver Försvarsmakten också få arbeta med att skapa ersättningsförband. Vid första stridskontakten kan det ibland bli väldigt stora skadeutfall.

Detta är ett uppdrag som Försvarsmakten kommer att återkomma om i mitten av november. Jag hoppas att det kan vara en del av Försvarsberedningens arbete att också följa den dimensionen, just för att vi ska få en större uthållighet när det kommer till markstridsarenan.

Det finns naturligtvis också många uppfattningar och lärdomar mot bakgrund av kriget i Ukraina. Detta med volym och skala är definitivt en sådan. En annan är det stora inslaget av obemannade system och vikten av att kunna skydda sig mot obemannade system. Just nu är det inte ett manöverkrig i Ukraina, för man kan inte mobilisera massa på det sättet.

Vi har vidtagit åtgärder för att stärka vår förmåga när det kommer till motmedel mot telekrig. Vi har också satsat på olika obemannade system givet att den ryska militära förmågan har utvecklats mycket snabbt i det avseendet.

Detta sista var mer ett här-och-nu-perspektiv. Vi använder också läglighetsköpen till att genomföra detta.

Anf. 6 PETER HULTQVIST (S):

Fru talman! Självklart måste vi ha samövade förband. Vi måste ha fler krigsförband. Det är själva grundsynen från vår sida. Det är också därför vi pekar på att vi måste ha fler brigader än vad som nu är beslutat.

Vi måste också ha territorialförsvarsförband som bland annat kan försvara de transporter som ska gå genom Sverige från exempelvis Norge eller västkusten. Det kan vara transporter som går via havet och sedan genom Sverige. Det är en brist att vi inte har åstadkommit detta hittills. Det har varit uppe i försvarsberedningarna tidigare, men det har hittills inte fått de effekter det borde få. Det är också en fråga vi bör titta på.

Utöver de förband som vi nu jobbar upp och organiserar bör vi i ökad utsträckning titta på stödförband, alltså förband som på olika sätt stöder dem som har den direkta frontuppgiften. Det är en sak att redovisa att man

i formell mening har denna typ av förband, men det är en annan sak att beställa och bygga upp dem. Här har man, menar jag, en stor uppgift inom ramen för värnplikten.

Det som krävs av oss från Natos sida kommer enligt min mening att kräva fler värnpliktiga. Det kommer att kräva större arméförband. För Natointegreringen är ett ökat uttag på värnpliktssidan helt avgörande och viktigt för att nå de olika målsättningar i Natosamarbetet som redovisas.

Jag tycker att det är positivt att ministern säger att man tittar på siffran 14 000. Jag ser det som en öppning för fortsatta diskussioner i Försvarsberedningen. Sedan får vi se vad det mynnar ut i. Men jag har varit tydlig med vårt ställningstagande om 12 000 till 2030. Vi står bakom de överenskommelser som finns, men i en ny förhandling kan man föra fram nya ståndpunkter och synpunkter också.

Anf. 7 Försvarsminister PÅL JONSON (M):

Fru talman! Det som är avgörande när det gäller frågan om fler brigader är inte minst kostnaden. Det är en enorm skillnad mellan en mekaniserad brigad och en infanteribrigad. Man får betala någonstans mellan tre och fyra gånger så mycket, så det behöver nog specificeras om det är en mekaniserad brigad eller en infanteribrigad. Det tar också en hel del tid att bygga upp detta. Det har vissa konsekvenser för våra möjligheter att nå Natos militära förmågemålsättningar. Jag vill bara säga det rent generellt.

Den andra dimensionen handlar om att få en ökad tillgänglighet av personal. Direktutbildning av värnpliktiga är ett mycket bra instrument för detta. Vi har nu också fina resultat för dem som genomför grundutbildningen. Över 80 procent av dem rekommenderar dessutom andra ungdomar att göra värnplikten och uppfattar den som bra och utvecklande. De är alltså bra ambassadörer. Om man bygger ut värnplikten kraftigt är det klart att det är fler som inte kommer att vara motiverade att göra den, och då kan man riskera att inte få lika bra resultat. Det är krigsförbandens storlek som bör vara avgörande.

Vidare tittar vi på hur vi kan få krigsorganisationen att växa. Jag är inne på samma linje som Hultqvist – den behöver växa. I Roland Ekenbergs utredning tittar man på ökad personaltillgänglighet. Det finns en regel som jag tycker att det kan finnas skäl att se över. Som Ekenberg framhåller: Om man inte har genomfört någon repetitionsutbildning inom tio år åker man per definition automatiskt ut från krigsorganisationen som det är nu. Det tycker jag inte riktigt att vi har råd med. Vi ser över Rolands förslag i positiv anda.

En annan sak som också ökar tillgängligheten av personal och som jag verkligen vill lyfta fram som ett bra och förtjänstfullt arbete är hemvärnets direktutbildning till hemvärnssoldat, som genomfördes i Härnösand. Den gav mycket fina resultat. 152 personer ryckte in, och nästan alla kom igång med utbildningen. Det är en snabb och effektiv utbildningsorganisation som är starkt inspirerad av det fina arbete hemvärdet gjorde för att utbilda ukrainska soldater inom ramen för Interflex.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 4 Svar på interpellation 2025/26:245 om gps-störningar

Anf. 8 Försvarsminister PÅL JONSON (M):

Fru talman! Peter Hultqvist har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta med anledning av det ökande antalet gps-störningar i Östersjön.

Ledamoten lyfter ett problem som är angeläget för oss att motverka. Radiofrekvensstörningar som påverkar satellitnavigeringssystem, GNSS, i Östersjöregionen har ökat sedan Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina. Störningarna ingår i ett sammanhang av ökad osäkerhet och ökad oförutsägbarhet i Sveriges närområde.

Sedan slutet av 2023 sker de allt oftare, täcker allt större områden och är allt intensivare. Samtidigt har rena störsignaler till del ersatts av så kallad spoofing – medveten förfalskning av avsändarinformation för att vilseleda mottagaren.

De störningar vi nu ser kan få långtgående konsekvenser och öka risken för olyckor. Det är således av vikt att det finns en god motståndskraft mot sådana störningar, vilket regeringens försvars- och säkerhetsstrategi för rymden stakar ut vägen för. Berörda myndigheter har en upparbetad och återkommande samverkan om störningarna, och regeringen har för 2026 gett de sektorsansvariga myndigheterna i uppdrag att stärka motståndskraften mot hybridhot.

Tillgång till alternativa lösningar kan öka motståndskraften. Luftfarten kan till exempel navigera säkert genom andra typer av system än gps. Dessutom kan flygplan i svenskt luftrum få radarledning från trafikledning. Sverige har också gott om markbundna traditionella inflygningshjälpmedel, vilket ger en robusthet. Fartyg ska kunna navigera säkert även utan stöd av GNSS-system. Redundans finns genom terrestra såväl som astronomiska navigationsverktyg samt radarsystem och ekolod.

Sverige är också aktivt inom EU och internationella organ. Till exempel har Sverige varit med och drivit på i Internationella civila luftfartsorganisationen, ICAO, i frågan om motståndskraft mot GNSS-störningar. Sverige välkomnar den resolution i ICAO:s generalförsamling som fördömer Ryssland för återkommande GNSS-störningar vilka undergräver flygsäkerheten och tryggheten i internationell civil luftfart. Även ITU, Internationella teleunionen, utreder störningar som strider mot radioreglementet och har uppmanat Ryssland att omedelbart upphöra med störningarna.

Vi har beredskap för att omvärldssituationen i vårt närområde kommer att innebära att denna typ av hot, störningar och påtryckningar fortsätter.

Anf. 9 PETER HULTQVIST (S):

Fru talman! Vi kan konstatera att gps-störningarna i Östersjöområdet ökar. De kommer framför allt från sändare i Kaliningradområdet och Sankt Petersburgsområdet och stör flyg, sjöfart och blåljusverksamhet på ett väldigt allvarligt sätt. Det här leder till felaktiga positioneringar. Hundratusentals flyg har påverkats, och färjor och fartyg har tvingats använda alternativa metoder för navigering. Detta är att betrakta som ett hybridkrig. Störningarna sker dagligen och kan bland annat användas för att dölja militära transporter från den ryska sidan.

Jag är väl medveten om att regeringen har försökt protestera mot det här i olika internationella organisationer, men frågan är om det räcker. Det här är någonting som är systematiskt återkommande och måste betraktas

som statsdrivet. Effekten blir en destabilisering av flyg- och sjösäkerhet. Det handlar om att injaga fruktan och osäkerhet och på det sättet påverka nationellt beslutsfattande. Genom att det är systematik i det måste det finnas en strategi i det. Det kan inte betecknas som enskilda incidenter.

Därför måste frågan om hur vi ska se på den här typen av aktivitet lyftas. Genom att verka för destabilisering, injaga fruktan och påverka nationellt beslutsfattande, vilket i praktiken blir effekten av hela verksamheten, bedriver man en form av systematisk och strategiskt utformad terrorism. I det här fallet blir det en form av statsterrorism.

Man kan fundera på hur man ska agera i ett sådant fall. Det går faktiskt för regeringen att i EU lyfta frågan om att gps-störningarna är en terrorakt. Regeringen kan också deklarerat att störningarna är att betrakta som fientlig handling riktad mot rikets säkerhet.

Sedan har vi naturligtvis domstolar som kan behandla sådana här saker. Det är Säpo som utreder brott mot rikets säkerhet, och så finns det internationella brottmålsdomstolar. Men det är väldigt viktigt vilken inriktning vi väljer här och hur vi betecknar denna verksamhet.

Någon sa i ett annat sammanhang i dag att det här är det nya normala. Jag tycker inte om begreppet "det nya normala". Det är onormalt med den här typen av störningsnivåer. Vi ska inte etablera det som någon ny faktor som vi bara har att räkna med, för det bygger på en illvillig antagonistisk hantering med syftet att sabotera för människor som flyger, är på sjön eller bedriver någon annan samhällsnyttig verksamhet. Det här ingår i ett strategiskt ryskt mönster.

Min fråga till ministern är enkel: Är det inte dags att ta bladet från munnen och beteckna detta som det terrorbrott det är? Det är i praktiken statsterrorism vi har att hantera.

Anf. 10 Försvarsminister PÅL JONSON (M):

Fru talman! Jag ska alldeles strax ge svar angående de åtgärder som har vidtagits rent konkret, inte bara i ord utan också i handling, för att komma till rätta med problemet.

Vi ser detta som hybridoperationer. De ska ses i ett större mönster av vad som nu sker på Östersjön. Det är ett antal saker som sker på Östersjön samtidigt. För det första sker naturligtvis återkommande kabelbrott. Kritisk infrastruktur på botten påverkas uppenbarligen av åtgärder som vidtas. Det måste vi ha koll på. För det andra sker GNSS-störningar men också ren spoofing, det vill säga att man projicerar en bild av ett fartyg någon annanstans än där det verkligen är. För det tredje påverkas dynamiken på Östersjön av arbetet med den ryska skuggflottan. För det fjärde ser vi att den ryska Östersjömarinen har agerat mer offensivt mot oss och våra allierade under det senaste året.

Det är alltså ett mönster som återkommer. Vi är glasklara när det gäller att vi fördömer och är kritiska mot Rysslands agerande vid det här laget.

Man kan diskutera om det ska vara en terrorklassning eller inte, men vi måste komma åt detta. Vi har det som heter motverkanspolitik mot Ryssland, där vi ska begränsa och försvaga Ryssland, som en konsekvens av den fullskaliga invasionen av Ukraina.

Man brukar anföra att det finns tre övergripande skäl till att Ryssland gör detta. I vissa fall kan det nog handla om skyddsåtgärder. Man är naturligtvis stressad över de ukrainska framgångsrika angreppen på ryska mili-

tära installationer men också på civil infrastruktur. Det kan alltså vara en skyddsåtgärd som man vidtar. Och man kan öva. Men vi vet också att detta görs medvetet, riktat mot oss och våra allierade. Jag tycker att det är viktigt att ta den bilden med sig.

Den 15 december förra året beslutade Europeiska rådet att lista Rysslands 142:a telekrigsbataljon i Kaliningrad inom ramen för den så kallade hybridsanktionsregimen. Genom att använda sanktionsinstrumentet – jag tror att det är det som Peter Hultqvist också egentligen är ute efter – kan vi få omfattande inreseförbud, in i EU, för enskilda personer. Vi kan frysa tillgångarna för personer och enheter samt få ett förbud mot penningmedel eller ekonomiska resurser som är tillgängliga för dem som innefattas i den här bataljonen.

Det här var ett litauiskt initiativ som Sverige gav starkt stöd för. Det ligger precis i linje med motverkanspolitiken, där vi försöker begränsa och försvaga ryskt agerande. Det är en konkret handling och en konkret åtgärd som gör att vi kan bekämpa den typ av hybridoperationer som Ryssland riktar mot Sverige och andra allierade.

Anf. 11 PETER HULTQVIST (S):

Fru talman! Jag tycker att de nordiska regeringarna och de baltiska regeringarna skulle kunna komma överens om att markera att de ser det här som en ren terrorhandling – det borde inte vara svårt. Det bygger bara på sanktionen kring telekommunikationsförbundet, som ryssarna har i Kaliningrad.

Man måste på något vis höja garden och höja nivån på vad det här egentligen är. Den här frågan poppar upp med jämna mellanrum. Det blir några tidningsartiklar. Det blir lite reportage. Sedan går det en lång tid, och det sägs ingenting. Men det här bara pågår och fortsätter.

På något sätt måste man markera så att det väldigt tydligt framgår för allmänheten i det europeiska systemet, EU-systemet, och också i förhållande till Ryssland att vi ser det här som något allvarligt. Därför bör man också klassa upp nivån för hur man betraktar det, det vill säga använda terrorhandling som grundplattform när man beskriver detta. Det är alltså en statterrorism med systematik och aggressivitet som syftar till att på olika sätt försvaga oss.

Detta tror jag att man skulle kunna komma överens om mellan de nordiska och de baltiska länderna. Jag tror till och med att man i Baltikum skulle kunna hälsa det med tillfredsställelse om vi skulle ta ett sådant initiativ.

Jag delar bilden av bredden av hybridoperationer, och det är ju en av de så kallade hybridoperationerna som vi talar om.

Det här har lett till att man i ökad utsträckning börjar titta på att ha andra typer av navigeringskompetenser. Det handlar om att i rätt stor utsträckning återgå till att navigera utan gps-system eller andra elektroniska system. Man övar också i större utsträckning på det och försöker återuppväcka gammal kompetens för att på det sättet säkerställa att man kan agera utan elektronisk utrustning.

Kustbevakningen har bland annat redogjort för att de har återanskaffat sjökort. Jag tror att det kommer att ta en rätt stabil tid innan man kan implementera och återuppväcka den här typen av kunskaper. Detta måste

alltså vara en väldigt prioriterad fråga framöver om vi ska kunna komma åt det här ordentligt.

Det här kommer inte att avta, och jag vet inte om de skyddsåtgärder vi vidtagit egentligen har bitit särskilt mycket hittills. När det gäller den här typen av jamming och den här typen av konsekvensstörningar hittar man ständigt nya varianter för hur det ska gå till. Det är tydligt belagt att man har förband på den ryska sidan, i både Kaliningrad och Sankt Petersburg, med särskilda antennenläggningar och särskild utrustning som till och med härstammar från gamla Sovjetunionen och som byggdes upp på den tiden och som väl har moderniserats i den tid som vi nu lever i.

Min uppmaning kvarstår: Skulle man inte kunna tänka sig från regeringens sida att höja nivån här och tydligt klargöra att det här är en terrorhandling? Kan man försöka ta ett sådant initiativ tillsammans med Baltikum och de övriga nordiska länderna, så att man tydliggör att vi ser väldigt allvarligt på det här? Det handlar om att driva den här frågan med hela den bredden inom ramen för Europeiska unionen.

Anf. 12 Försvarsminister PÅL JONSON (M):

Fru talman! Jag har givetvis gjort det. Jag har lyft den här frågan i den nordiska kretsen, inom ramen för Nordefco. Jag har också lyft det i det som heter NB8-formatet. Som Peter Hultqvist vet träffas de fem nordiska länderna och de tre baltiska länderna emellanåt för att diskutera vägen framåt.

Sverige är bland dem som upplever större problem än andra i det här sammanhanget, men det är välkänt också utmed den finska gränsen och uppe i Kirkenes i Norge att detta är ett växande problem.

Med det sagt har vi nu vidtagit åtgärder, men vi har använt begreppet hybridhot snarare än terrorklassning. Det var ett litauiskt initiativ, och jag tycker att det är bra att man gjorde detta mot den 142:a telekrigsbataljonen i Kaliningrad. Det vi efterfrågar är muskler, och det får man genom sanktionsinstrumentet. Det kan nog vara liknande om det är kopplat till terror som det är när det gäller hybridoperationer. Men då får du alltså frysningarna av de ekonomiska tillgångarna. Du får inreseförbudet. Du får ett antal begränsningar för alla som ingår i bataljonen.

Vi utesluter inte alls möjligheten att den här typen av verksamhet kan behöva riktas mot fler aktörer, för det här är ett växande problem. Det märkte vi framför allt någon gång i början av 2023, när detta började växa i styrka och omfattning, inte minst i vårt eget närområde.

Det handlar också om att öka vår egen motståndskraft. Peter Hultqvist är inne på en hel del av de åtgärder och de handlingar som vi gör för att stärka vår resiliens mot detta. Det handlar om investeringar i markbaserade system för att man inte ska vara beroende av gps-systemet. Det gäller också andra omfattande system, som Galileosystemet, som också kan ge oss resiliens, så att man inte bara är beroende av gps-systemet. Det handlar, som Peter Hultqvist också var inne på, om att man måste kunna klara vanlig manuell navigering.

Det enda som är positivt i detta är att vi än så länge inte har haft några större tillbud. Men med det sagt är vi djupt kritiska mot det djupt vårdslösa ryska agerandet. Vi har lyft det vid ett antal tillfällen. Vi har jobbat tillsammans med Litauen i EU. Vi har lyft det i den nordiska kretsen. Vi har lyft det i NB8-kretsen. Vi har också lyft det i International Telecommuni-

cation Union och i ICAO. Regeringen är aktiv i den här frågan och ser detta som ett växande problem.

Anf. 13 PETER HULTQVIST (S):

Fru talman! Jag tycker att man kan göra både och i det här fallet. Jag har inget negativt att säga om de här hybridsanktionsregimerna. Ni kan gärna utveckla det ytterligare i olika sammanhang. Men ett sådant arbete skulle ju stärkas av att man gör en terrorklassning. Samtidigt skulle en terrorklassning bli en tydlig signal gentemot Moskva, och det skulle uppfattas som att vi fokuserar på problemet och visar att detta är oacceptabelt. Har man det här som plattform är det inget problem att sedan driva fram olika sanktionsregimer på olika områden som rör just detta.

Jag tycker, precis som vi verkar vara överens om, att detta är en djupt allvarlig verksamhet. Man gör inte sådana saker utan en tydlig anledning. Anledningen är att störa och förstöra och att på olika sätt skapa den osäkerhet som har blivit i Östersjöområdet. Det här kommer bara att fortsätta. Därför måste vi höja hur vi ser på verksamheten några snäpp.

Statsterrorism är faktiskt ett fenomen som förekommer till och från i historien och innebär att en stat medvetet terroriserar medborgare i andra länder eller andra nationer i ett visst syfte. Den här typen av terror syftar också till att få oss att på olika sätt anpassa oss till det som en del kallar för någon sorts nytt normalläge. Den vägen ska vi absolut inte gå.

Jag tycker att det är bra att man på olika sätt försöker att hantera det här, även om det är väldigt mycket som återstår att göra. Mitt krav inför framtiden är dock att man ska driva frågan om terrorklassning vidare, återigen ta upp den i den nordisk-baltiska kretsen och visa på allvaret i det här. Statistiken visar oerhört brett hur mycket den ryska sidan håller på med det här.

Anf. 14 Försvarsminister PÅL JONSON (M):

Fru talman! Den rent legala diskussionen kopplat till om det är statsterrorism eller hybridoperationer behärskar jag inte själv. Jag tycker att det låter mer som hybridoperationer, men låt oss i så fall spara det till en annan diskussion.

Vad som är viktigt och vad som har åstadkommit nu är att sanktionerna kan bita. Det är det som kommer att påverka. Det blir konsekvenser för alla individer som är kopplade till verksamheten, och då gör det ont. Här är Sverige väldigt aktivt och drivande inom ramen för vår motverkanspolitik mot Ryssland som en konsekvens av den fullskaliga invasionen i Ukraina.

Vi har ett nära samarbete mellan myndigheterna för att hantera hybridhoten men också för att kunna hantera GNSS-störning och även spoofing. Det innefattar Kustbevakningen, polisen, Säkerhetspolisen, Försvarsmakten och givetvis marinen. Vi investerar också betydande resurser i att öka vår motståndskraft så att vi ska kunna bli ett hårt mål. Därmed minskar incitamenten eller moroten för Ryssland att bedriva den här typen av verksamhet. Detta har vi återkommande lyft i ett antal internationella forum, och som jag sa i mitt förra inlägg arbetar regeringen intensivt med frågan.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

Anf. 15 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Fru talman! Adrian Magnusson har frågat mig om vilka åtgärder jag och regeringen vidtar med anledning av utvecklingen kring säkerhetsprövningar på arbetsmarknaden och om vi tänker gå vidare med förslagen om ett överklagandeförfarande som lämnats i betänkandet *Säkerhetsprövningar – nya regler* som kom 2024.

Sedan flera år tillbaka finns en breddad och förhöjd hotbild mot Sverige och mot svenska intressen. I det allvarliga säkerhetsläge som råder är ett väl fungerande säkerhetsskyddsarbete helt centralt. Säkerhetsprövningar av personer som ska arbeta med eller delta i säkerhetskänslig verksamhet är en väldigt viktig del av det skyddet. Utformningen av processen för säkerhetsprövningarna har stor betydelse både för den som ska genomföra säkerhetsprövningen och för den som blir föremål för prövningen.

I december förra året tog regeringen emot betänkandet *Säkerhetsprövningar – nya regler*. I betänkandet föreslås flera förändringar som har till syfte att göra prövningsprocessen tydligare och mer rättssäker. Ett av utredningens uppdrag var att bedöma om det bör införas en möjlighet att överklaga besluten om säkerhetsprövningar. Utredningen bedömer att det bör införas regler om att arbetstagare ska kunna överklaga prövningsbeslut som är till nackdel för arbetstagaren. Däremot lämnar utredningen inga fullständiga förslag utan bedömer att den frågan kräver ytterligare utredningsåtgärder. Betänkandet har varit ute på remiss, och förslagen bereds för närvarande i Regeringskansliet.

Till bilden hör också en ny utredning, *En ny ordning för personalsäkerhet*, som tillsattes i november. Utredaren i den utredningen ska bland annat ta ställning till om ett så kallat klareringssystem bör införas i Sverige. Ett sådant klareringssystem innebär typiskt sett att en person prövas och godkänns i en viss säkerhetsklass och att den prövningen görs centraliserat. Utredaren ska också ta ställning till om ett sådant klareringsbeslut ska kunna överklagas. Om utredaren kommer fram till att ett klareringssystem inte bör införas ska utredaren i stället slutföra det uppdrag som låg till grund för betänkandet och alltså lämna förslag på hur en överklagandeprocess i dagens system för säkerhetsprövning bör utformas.

Att reglerna för personalsäkerhet är utformade på ett ändamålsenligt sätt är en väldigt viktig del i allt detta. Det är en viktig fråga för regeringen, och behovet av nya åtgärder på detta område övervägs förstås löpande inom Regeringskansliet.

Anf. 16 ADRIAN MAGNUSSON (S):

Fru talman! Tack till justitieministern för svaret på interpellationen!

Jag vill bara inledningsvis säga att jag är väldigt glad över att vi i dag kan diskutera den viktiga frågan om säkerhetsprövningar i arbetslivet. Precis som justitieministern vet, liksom många som tittar därhemma, är det här något som blir allt vanligare i arbetslivet i takt med att säkerhetsläget i världen försämras.

Låt mig inledningsvis konstatera att det är viktigt att säkerhetsprövningar kan genomföras så att personer som inte ska arbeta med eller i säkerhetskänslig verksamhet inte heller gör det. Det är centralt för svensk säkerhet, inte minst i den osäkra samtid som vi lever i.

Svar på
interpellationer

Fru talman! I takt med att säkerhetsläget har försämrats har säkerhetsprövningarna naturligtvis blivit allt fler runt om i arbetslivet. I de samtal jag har med fackförbund ställer man sig stundtals frågande till skälen för besluten kring säkerhetsprövningarna. Det kan av förståeliga skäl vara svårt att motivera besluten, eftersom det kan finnas starka skäl att hålla motiven hemliga.

Men när det heller inte finns någon möjlighet att få besluten om säkerhetsprövning omprövade kan de flera gånger av enskilda löntagare upplevas som mycket rättsosäkra. Det finns flera historier om hur löntagare runt om i landet plötsligt har förlorat sin säkerhetsklassning och helt enkelt inte kan arbeta kvar på sin arbetsplats. Känslan av maktlöshet är givetvis total, eftersom beslutet är definitivt och inte motiveras. Beslutet kan i sin tur leda till att man förlorar arbetet på grund av arbetsbrist. Om man exempelvis är anställd vid ett stort infrastrukturprojekt och förlorar sin säkerhetsklassning kan man ju knappast arbeta kvar i projektet.

Något som har lyfts fram exempelvis från fackligt håll men även från andra håll och som utreddes av den utredning som justitieministern nämnde är ett förslag om att inrätta någon form av överklagande- eller omprövningsförfarande. Den utredning som nämndes tidigare lämnade förslag på att ett sådant skulle införas men gick inte vidare med exakt hur det skulle se ut.

Flera remissinstanser, exempelvis Diskrimineringsombudsmannen och Arbetsgivarverket, har i remissbehandlingen uttalat sig i grunden positivt till ett sådant här överklagande- eller omprövningsinstitut. Arbetsgivarverket uttalade sig redan i december 2024 angående att ett sådant förfarande skyndsamt bör utredas. Det finns således stöd för att inrätta ett sådant här förfarande även utanför de organisationer som mer traditionellt företräder löntagarna och löntagarnas intresse.

Värt att notera är också att Sveriges Ingenjörers chefsjurist i en intervju i medlemstidningen Ingenjören den 13 januari 2025 anförde att det bristande förfarande som råder i Sverige kring de här frågorna skulle kunna utgöra ett brott mot Europakonventionen för mänskliga rättigheter och kravet på en rättvis rättegång.

Fru talman! Med tanke på den samtid vi lever i finns det ingenting som tyder på att säkerhetsprövningarna kommer att minska i omfattning, ej heller de problem för den enskilde som säkerhetsprövningarna i vissa fall kan medföra. Regeringen har, som justitieministern redogjorde för, valt att tillsätta en utredning som ska utreda ett annat förfarande än det som gäller i dag och som ligger utanför det som utredningen föreslår. Som jag uppfattar det ska man först i andra hand fortsätta att bereda det som utredningen föreslog kring överklagande- eller omprövningsförfarande.

Flera remissinstanser var positiva till grundförslaget. Därför blir naturligtvis min fråga till justitieministern: Varför djuploda i ett annat förfarande i stället? Frågan om överklagandemöjligheter borde väl kunna kvarstå även vid införandet av ett klareringssystem. Det tänker i alla fall jag.

Anf. 17 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Fru talman! Jag tackar för att ledamoten lyfter fram dessa viktiga frågor i kammaren. De är verkligen viktiga både för Sverige som land – för tryggheten, motståndskraften och säkerheten – och för hela vårt samhälle. Det gäller de arbetsgivare som berörs, som har den typ av tjänster som är

säkerhetskänsliga på olika sätt. Det gäller även alla de enskilda människor, de arbetstagare, som påverkas eftersom de blir föremål för prövningen. Beslut som avgör om man ska accepteras för en tjänst eller inte har förstås väldigt stor betydelse.

Jag har ingen annan uppfattning än Adrian Magnusson, det vill säga att utredningen togs emot på ett bra sätt. Det gäller även den nya frågan om det mer processuella och dagens överklagandeförbud, alltså att det inte finns någon möjlighet för den enskilde att få ett beslut överprövat. Det ska ersättas av en annan ordning. Det ska kort sagt bli möjligt för den enskilde att överklaga. Det är den fortsatta riktningen för regeringens arbete.

Man måste förstå det nya utredningsgreppet på det sättet att det tar sikte på hur säkerhetsprövningssystemet ska fungera. Det handlar lite förenklat om ifall man ska behöva göra en säkerhetsprövning varje gång en viss tjänst aktualiseras eller om man kan göra en centraliserad säkerhetsprövning som sedan ska kunna gälla mer generellt. Det är det som kallas för klareringssystem.

Vi har inte sagt att överklagandefrågan är något slags subsidiär- eller andrahandsfråga. Jag vill slå fast att oavsett om man väljer att behålla dagens sätt att göra säkerhetsprövningar eller om man går över till ett klareringssystem ska vi få förslag på hur ett överklagandeförfarande, en överklagandeprocess, ska kunna gå till.

Det här är det logiska steg som tar vid efter den första utredningen. Behov finns av att säkerställa möjligheten att överklaga. Den första utredningen lämnade inget konkret förslag på hur det systemet ska utformas, utan det ska komma i steg två. Det gäller oavsett om vi väljer klareringsvägen eller ligger kvar i dagens ordning när det gäller säkerhetsprövningar, som lite förenklat uttryckt görs tjänst för tjänst.

Anf. 18 ADRIAN MAGNUSSON (S):

Fru talman! Det gläder mig att jag och justitieministern är överens om vikten av de här frågorna och vikten av den enskildes rätt, även när det kommer till den här typen av beslut. Jag gläder mig också åt tydliggörandet kring att frågan om överklaganden inte ska komma i andra hand.

Jag kan ha tolkat justitieministerns svar lite väl hårt. Det var framför allt formuleringen om att om utredaren kommer fram till att ett klareringssystem inte bör införas ska utredaren ”i stället” slutföra det uppdrag som låg till grund för betänkandet och alltså lägga fram förslag på hur en överklagandeprocess i dagens system för säkerhetsprövning bör utformas.

Det var framför allt ordet i stället som jag hängde upp mig på. Jag tänkte att om man kom fram till att det inte ska införas ett klareringssystem skulle man i stället titta på den här frågan. Men jag är glad över att höra att frågan om att införa ett överklagande- eller omprövningsinstitut fortsatt lever.

Med tanke på det både jag och justitieministern har sagt om det försämrade säkerhetsläget i vår omvärld och i Sverige tror jag att den här frågan kommer att leva vidare. Säkerhetsprövningarna kommer ju med all säkerhet att bli ännu fler; allt fler människor kommer att beröras. Liknande frågor uppstår säkert om man inför ett klareringssystem. Människor kommer att undra varför de hamnar i en viss säkerhetsklass och inte en annan och lär även komma med andra, liknande frågeställningar.

Den utredning vi diskuterar – alltså inte den som tillsattes i november utan den som lämnade sitt slutbetänkande i december 2024 – för ett ganska ingående resonemang. Man har framför allt undersökt hur klareringssystem ser ut i andra delar av Europa, inte minst i våra nordiska grannländer. Där kopplar man det mycket till Natofrågan. Det finns säkert goda skäl att resonera kring om det skulle vara bra för den här typen av säkerhetsprövningar eller säkerhetsarbetet i stort att i stället ha ett klareringssystem, men det är en annan interpellationsdebatt.

Jag ser fram emot utredningens slutbetänkande. Om jag läste regeringens direktiv rätt kommer det först i juni 2027. Frågan om hur vi ska göra med systemet fortsätter såklart att utredas. Men frågan om överprövning och överklagande tycks befinna sig i något slags limbo. Det var kanske hårt uttryckt, men jag upplever det i alla fall som att frågan är lite vilande fram till att utredningen kommer med sitt slutbetänkande i juni 2027.

I de svar jag har hunnit läsa är remissinstanserna ändå ganska tydliga med att de är positiva till ett överprövnings- eller överklagandeinstitut. Den stora kritiken ligger väl i att de anser att frågan inte är färdigberedd och att de därför inte kunde gå vidare. Jag hoppas verkligen att utredningen tittar på den frågan oavsett vad man kommer fram till gällande klareringsordningen.

Jag känner mig något tryggare efter diskussionen med justitieministern i dag än vad jag gjorde när jag kom in i kammaren för några minuter sedan. Jag hoppas verkligen att vi kan komma framåt i den här frågan, för medan vi diskuterar och utredningen arbetar vidare är risken stor att löntagare runt om i landet fortsätter uppleva att de är rättslösa. Det ska givetvis hela tiden vägas mot vikten av att människor på arbetsplatser i Sverige med säkerhetskänslig verksamhet och där säkerhetskänslig information kan finnas är säkerhetsprovade och inte utgör hot mot några av rikets intressen.

Jag hoppas innerligt att utredningen tittar vidare på frågan, för remissinstanserna var som sagt positiva, enligt vad jag kunde läsa mig till.

Anf. 19 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Fru talman! Jag gläds naturligtvis åt att Adrian Magnusson sa att han känner sig lite tryggare än för en stund sedan, men jag nöjer mig inte med det. Jag vill att han ska känna sig helt trygg.

Jag vill återigen understryka att utgångspunkten och huvudfrågan för den aktuella utredningen handlar om att lämna förslag på hur ett överklagandeförfarande ska se ut, oavsett om man väljer att behålla dagens säkerhetsprövningar eller om man övergår till ett klareringssystem. Det är så man ska förstå direktiven. Ett förslag på överklagandeprocess ska alltså komma. Det kan förstås utformas på olika sätt beroende på om man väljer att ligga kvar i dagens ordning med säkerhetsprövningar eller övergå till klareringssystemet. Vi kan känna oss trygga – helt trygga – med att den frågan inte på något sätt är vilande utan tvärtom kärnan i uppdraget.

Det andra jag vill säga nu när jag ändå har chansen, apropå utredningen som såg över säkerhetsprövningarna, är att överklagandefrågan visserligen är central men att det också är helt centralt att redan i första läget försöka få till stånd så materiellt riktiga bedömningar som det bara går.

En viktig bakgrund till att utredningen tillsattes var insikten om att sådana här prövningar numera förekommer inom många olika fält i samhället, inte bara i staten utan även i väsentliga delar av näringslivet och på

andra håll. Det betyder att tusentals arbetsgivare gör den här typen av bedömningar.

Erfarenheten är också att bedömningarna kan göras på lite olika sätt. Det finns helt enkelt inte tillräckligt fasta vägledningar till – lite förenklat – vilka kategorier man ska arbeta sig igenom när man gör en säkerhetsprövning. Jag tycker att arbetstagarens, alltså anställningsansökarens, perspektiv också är viktigt att framhålla. Ett huvudsyfte är ju att få till stånd prövningar som även ur den enskildes synvinkel är mer rättssäkra, förutsebara och likvärdiga. Det, i kombination med en möjlighet att överklaga beslut, tror jag på ett mycket påtagligt sätt kan förbättra läget också för den enskilde.

Anf. 20 ADRIAN MAGNUSSON (S):

Fru talman! Justitieministern har i sin tidigare juridiska gärning gjort sig känd för att stå upp för individens rättigheter. Det gläder mig därför att han fortsätter att uttrycka sig positivt om det även i denna fråga.

Jag tycker att justitieministern kommer in på något viktigt när det gäller materiellt riktiga och likvärdiga beslut. Något vi inte har berört särskilt mycket i dag men som också är viktigt är att det, i de fall då det är möjligt, är rimligt att man ska kunna förvänta sig att beslutet motiveras. Det finns säkert många fall där det av säkerhetsskäl inte kan motiveras, men i de fall där det går vore det alldeles utmärkt att ha en sådan ordning.

Det hade också varit väldigt bra att hitta en ordning där det blir tydligare vad som bedöms så att man, som justitieministern säger, får en förutsebarhet och likvärdighet i bedömningarna.

Jag upplever att det tyvärr finns en oro bland vissa fackförbund att människor som ibland gör sig obekväma på sin arbetsplats på grund av sitt fackliga arbete utsätts för sådana säkerhetsprövningar. Jag har ingen statistik över hur många det gäller och om det förekommer löpande. Justitieministern säger själv att tydliga kriterier för likvärdighet och förutsebarhet saknas, och i och med det kan sådana frågor uppstå om exempelvis en person som är fackligt engagerad på arbetsplatsen förlorar sin säkerhetsklassning. En sådan situation skulle även kunna uppstå när det gäller personer som man vet har varit fackligt engagerade på en tidigare arbetsplats så att de inte blir säkerhetsklassade när de söker ett nytt arbete.

Jag ser fram emot att frågorna fortsätter att utredas. Bara baserat på denna diskussion bedömer jag att det finns ett brett stöd i kammaren för förändringar, i alla fall när det gäller överklaganden och omprövningsinstitutet.

Det ska tilläggas att klareringsfrågan har utretts historiskt. Då har man kommit fram till att det inte varit rätt väg att gå. Det är möjligt att utredningen på grund av det försämrade säkerhetsläget och andra anledningar kan komma fram till något annat denna gång. Jag ser dock fram emot att utredningen presenterar sina förslag i juni 2027, även om jag tycker att det är lång tid till dess.

Anf. 21 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Fru talman! Jag vill än en gång tacka Adrian Magnusson för möjligheten att diskutera dessa viktiga frågor i dag.

De är viktiga av en lång rad olika skäl. De är förstås viktiga för Sverige som land och för vårt svenska samhälle, som befinner sig i ett utsatt säker-

hetsläge med väldigt potenta hot mot både vår yttre och vår inre säkerhet. De är viktiga för de arbetsgivare som har ett starkt allmän- och samhällsintresse men också ett starkt egen- och verksamhetsintresse att veta att de personer som arbetar i verksamheten lever upp till högt ställda krav på säkerhet.

De är förstås också viktiga för de enskilda som berörs av dessa prövningar när de söker ett jobb eller redan är anställda inom ett visst företag eller en viss statlig verksamhet. Det gäller även dem som söker sig till en annan tjänst inom samma verksamhet där man måste genomgå en säkerhetsprövning för att komma i fråga för jobbet.

Vi har både förslag om hur prövningarna ska bli mer rättssäkra, förutsebara och likvärdiga när det gäller sakligheten i beslutet och en ganska bred uppslutning kring tanken att vi måste hitta ett sätt för den enskilde att kunna överklaga ett beslut. Det ligger visserligen i sakens natur att man ofta inte kan ange skäl eftersom det handlar om just säkerhetskänslig verksamhet. Frågan är hur man kan arrangera ett system som kan hantera det på ett sätt som också blir rättssäkert för den enskilde som vill få sin sak prövad. Om man i ett enskilt fall har sorterat bort folk av osakliga skäl, till exempel att personen har ett fackligt uppdrag och har gjort sig obekväma, skulle det i så fall fångas upp.

Beträffande klareringsfrågan finns det helt riktigt både för- och nackdelar med båda ordningar. Det känns naturligt att göra det i ljuset av vårt internationella sammanhang med Natomedlemskapet. Utredningen kommer att landa i vilken väg vi ska gå – dagens system eller klarering. Det kommer under alla omständigheter att finnas en möjlighet för den enskilde att överklaga.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 6 Svar på interpellation 2025/26:163 om fredsprocessen i Turkiet

Anf. 22 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGÅRD (M):

Fru talman! Håkan Svenneling har frågat mig om jag avser att vidta åtgärder i EU för att sätta press på Turkiet i syfte att garantera en fredlig utveckling, om jag har för avsikt att uppmana Turkiet att följa beslut från Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna och andra internationella organ som skyddar rättsstatens principer, om jag har uppmanat eller kommer att uppmana Turkiet att frigge politiska fångar samt om jag har vidtagit eller kommer att vidta några konkreta åtgärder för att skydda och stötta civilsamhällesorganisationer, fria medier och människorättsförsvarare i Turkiet.

Sverige ställer sig bakom EU:s ordförandeskapsslutsatser från den 16 december 2025 om behovet av att värna demokrati, rättsstatens principer och grundläggande rättigheter i Turkiet. Vi delar oron som uttrycks i slutsatserna med anledning av den senaste tidens gripanden av och åtal mot demokratiskt valda företrädare i Turkiet. Regeringen anser att dessa gripanden är oförenliga med demokratiska principer.

Samtidigt ser vi positivt på att terroristorganisationen PKK deklarerat att organisationen upplöses och att Turkiets regering har tagit steg mot att föra en dialog med det prokurdiska DEM-partiet. Det är viktigt att denna process sker på ett fredligt sätt och med demokratiska medel.

Regeringen fortsätter att lyfta vikten av respekt för demokrati och mänskliga rättigheter inom EU, i Europarådet och i andra internationella forum med grund i de internationella åtaganden som Turkiet har gjort, bland annat som medlem i Europarådet och OSSE.

Turkiet är en allierad inom Nato och en viktig säkerhetspolitisk aktör. Det förhindrar inte Sverige att fortsätta reagera när Turkiet inte lever upp till sina internationella åtaganden eller underlåter att implementera Europadomstolens beslut.

Sverige har sedan många år en väl etablerad roll som bilateral biståndsgivare inom främst områdena mänskliga rättigheter, demokrati och jämställdhet i Turkiet. Merparten av stödet går till civilsamhällsorganisationer och FN-organ som arbetar med dessa frågor.

Anf. 23 HÅKAN SVENNELING (V):

Fru talman! Under Erdoğan's styre har utvecklingen i Turkiet tagit tydliga steg i helt fel riktning. Sedan det misslyckade kuppföröket sommaren 2016, för tio år sedan, har inskränkningarna av demokratiska fri- och rättigheter ökat ytterligare. Massarresteringar och begränsningar av yttrandefriheten har varit återkommande. Genom en ändring av konstitutionen våren 2017 har ännu mer makt samlats hos president Erdoğan.

Utvecklingen för demokrati och mänskliga rättigheter i Turkiet är osäker, och just nu finns det många tänkbara utgångar för hur det kan gå. Den 12 maj 2025 beslutade PKK i samband med sin kongress att lägga ned sina vapen och upplösas som organisation. Den 26 oktober påbörjades tillbakadragandet av organisationens styrkor från Turkiet som en del av fredsprocessen.

En förutsättning för en lyckad fredsprocess är en vilja från alla inblandade parter att göra en så hållbar fred som möjligt. Det kommer att innebära eftergifter från både PKK och Erdoğan's regim. Den av det turkiska parlamentet inrättade försoningskommittén är ett viktigt steg i arbetet. I kommittén kommer nu viktiga röster att få en plattform där man kan lyfta sina perspektiv. Jag har till exempel hört att organisationen för de mödrar som har förlorat sina barn men som inte har återfunnit deras kroppar har fått en möjlighet att yttra sig inför kommittén.

Erdoğan och hans regim måste nu ge reella förutsättningar för politiska lösningar och en demokratisk utveckling. Det kräver respekt för mänskliga rättigheter och rättsstatens principer. Det har vi sett honom bryta mot många gånger.

Ett exempel på hur skör fredsprocessen är är att alla parter inte ens kallar detta för en fredsprocess. Erdoğan's målbild är sannolikt att stanna kvar vid makten som president i sitt jättepallats, som har över tusen rum. Det var samma palats som statsminister Ulf Kristersson besökte när han bönade och bad att Sverige skulle få bli Natomedlem. I dagsläget tillåter dock inte Turkiets konstitution att Erdoğan sitter fler perioder i palatset, utan en grundlagsändring krävs. Han vill sannolikt därför få till en ändring av det med hjälp av kurdernas stöd.

Fru talman! I dag sitter tusentals personer fängslade som politiska fångar i Turkiet. Ett exempel är fängslandet av den tidigare partiledaren för det prokurdiska partiet HDP, numera DEM-partiet, Selahattin Demirtaş. Han har dömts till 42 års fängelse enbart för att han var oppositionspolitiker. Gång på gång har Europadomstolen krävt att han ska släppas fri och att åtalen ska läggas ned. Turkiet måste därför omedelbart följa det, vilket man inte har gjort.

Man behöver även bryta isoleringen av Abdullah Öcalan, ge hans advokater och familj tillträde till den fängelseö där han sitter i dag och flytta honom därifrån samt garantera honom en rättssäker juridisk process.

Mycket av lösningarna i fredsprocessen i Turkiet finns i behandlingen av kurdiska ledare och frigivandet av dem.

Man brukar prata om den kurdiska frågan, alltså frågan om kurdernas rättighet till sitt språk, sin historia och sin kultur.

Sverige och EU skickar i dag ett betydande ekonomiskt stöd till Turkiet. Man får bland annat ett så kallat förmedlemskapsstöd inför medlemskap i EU, trots att förhandlingarna är frysta. Här har man hittills fått uppemot 50 miljarder kronor. Man har också fått ungefär 60 miljarder kronor genom flyktavtalet mellan EU och Turkiet.

Jag har ställt fyra frågor till ministern, som jag hoppas få svar på i dag.

Vänsterpartiet har upprepade gånger kritiserat den svenska regeringen för brist på engagemang för mänskliga rättigheter och demokrati i Turkiet. Det svenska Natomedlemskapet innebar en omsvängning som har lett till att man i praktiken inte markerar mot Erdoğans repressiva politik. Men för en långsiktig, hållbar och fredlig lösning krävs det att vi sätter press på den turkiska regimen.

Anf. 24 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGÅRD (M):

Fru talman! Utvecklingen i Turkiet under senare år har inneburit omfattande gripanden av oppositionspolitiker, däribland som nämnts den tidigare partiledaren för det prokurdiska partiet, Selahattin Demirtaş. Människorättsförsvarare, civilsamhällesrepresentanter, journalister och affärsmän har också gripits. Vi ser med oro på denna utveckling som väcker frågor om respekten för mänskliga rättigheter och om demokratins tillstånd i Turkiet.

I EU-kommissionens årliga granskningsrapport om Turkiet, som publicerades i november 2025 och som jag tidigare nämnde, beskrivs flera uppmärksammade fall i Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna, även kallad Europadomstolen. Turkiet har i domstolen fällt för kränkningar av rättigheter enligt Europakonventionen. Det rör bland annat de långa processer som pågår för att frige Demirtaş.

Europarådet har mänskliga rättigheter och demokrati som grundpelare, och Turkiet har som medlem i Europarådet åtagit sig att efterfölja Europadomstolens domar i mål som rör det egna landet. När frågan om verkställighet av domarna har kommit upp i Europarådets ministerkommitté har Sverige konsekvent ställt sig bakom uppmaningarna till Turkiet att respektera domarna och att också frige Demirtaş.

Det är allvarligt att Turkiet inte har verkställt dessa domar. Vilken roll den nyinrättade parlamentariska kommissionen kan få för att främja frigivningen av oppositionsföreträdare som en del av omtaget i den kurdiska frågan återstår att se.

Som sägs i svaret är Sverige mycket tydligt här samtidigt som vi betonar vikten av att fortsätta samarbetet med Turkiet, inte minst när det gäller att bekämpa den grova organiserade brottsligheten, som i alltför stor utsträckning bedrivs från just Turkiet.

Anf. 25 HÅKAN SVENNELING (V):

Fru talman! Även om det är viktigt att prata om situationen för mänskliga rättigheter och fred i Turkiet får vi inte glömma bort Turkiets bredare roll för fred i hela Mellanöstern. Turkiet är på många sätt en av flera regionala stormakter, med ett egenintresse långt utanför landets gränser. Under lång tid har ett av dessa intressen varit att utgöra ett hot mot det kurdiska folket, även utanför Turkiet, såsom i regionen Rojava i nordöstra Syrien. Turkiet har upprepade gånger genomfört territoriella kränkningar av sina grannländer genom flyg- och markanfall mot kurdiska områden i grannländerna Syrien och Irak.

I det 15 år långa inbördeskriget i Syrien har Turkiet under lång tid understött och styrt jihadistgrupper, och även om Turkiet formellt motarbetat Islamiska staten, IS eller Daish, var landets gränser i söder under lång tid porösa och släppte igenom många av dem som blev terrorister för Islamiska staten. Först när Turkiet självt utsattes för terrorattacker från IS sattes reella åtgärder in.

Världssamfundet har under lång tid och under USA:s ledning haft den globala koalitionen mot Daish, och periodvis har aktiviteten varit hög. Men de senaste åren har aktiviteten i koalitionen minskat betänkligt. Problemet efter IS framfart har i stället kurderna i Rojava och det irakiska domstolsväsendet fått hantera. Vi i västvärlden har i praktiken tagit vår hand från problemen trots att många av de farligaste terroristerna är från våra länder. De senaste åren har de därför funnits i fängelser och läger som al-Hol.

Nu agerar Turkiet i stället i direkt motsättning till den globala koalitionen mot Daish genom att deras jihadistgrupper tillsammans med syriska regimens styrkor attackerar de kurdiska områdena där många av IS-terroristerna har suttit fängslade. De senaste dagarna har tusentals terrorister blivit fria, och de riskerar nu att utgöra ett hot mot oss. Till exempel planerade två terrorister ett attentat mot Sveriges riksdag.

Vad tänker utrikesministern om denna utveckling? Vad är hennes tankar om Turkiets roll, och hur avser utrikesministern att agera för att den globala koalitionen mot Daish ska återaktiveras för att bidra till regional och global säkerhet?

Fru talman! Jag ska också ta tillfället i akt och fördöma attackerna mot utrikesministrarnas ministerkollegor Forssell och Dousa vid deras respektive hem. Jag vet att utrikesministern också har varit utsatt för attacker, både i kammaren och vid sitt hem. I en demokrati är det inte acceptabelt att attackera statsråd. Vi behöver stå upp för vår demokrati, och då är denna typ av attacker inte acceptabla.

Utvecklingen i Syrien medför enorma humanitära behov. Vi vet att striderna mellan regeringsstyrkor och kurdiska styrkor har lett till att många människor är på flykt. De humanitära behoven tillgodoses inte av sig självt, utan Sverige, EU och omvärlden måste nu agera för att hjälpa människor på flykt, säkra freden och bygga upp Syrien igen.

Fru talman! Det är stor risk att egenintresset får styra i Syrien i stället för att vi hittar en väg att stödja freden, vilket vore det bästa. Det finns många folkgrupper, och mycket har skett under det långa inbördeskriget. Vi skulle kunna spela en roll här, men då måste vi stödja de grupper som står upp för internationell rätt och demokrati och som försöker stoppa IS-terroristernas framfart.

Anf. 26 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGÅRD (M):

Fru talman! Sedan drygt ett år tillbaka pågår ett omtag i den kurdiska frågan i Turkiet under parollen Ett terrorfritt Turkiet. Den nya processen har hittills resulterat i vissa framsteg. PKK har uppgett att man kommer att hörsamma uppmaningen från grundaren och lägga ned sina vapen, upplösas och dra sig tillbaka från Turkiet. Man har också visat på konkreta handlingar i enlighet med detta. Sverige fördömer all form av terrorism och ser givetvis positivt på att PKK har deklarerat att man nu ska upplösas.

Sverige är också en drivande kraft för att främja demokrati och mänskliga rättigheter internationellt, inklusive fullt åtnjutande av mänskliga rättigheter för personer som tillhör etniska och religiösa minoriteter. Dessa frågor kommer att fortsätta att vara en hörnsten i vår politik.

Under hösten har som sagt en kommission tillsatts i Turkiet för att behandla den kurdiska frågan, och företrädare för kommissionen och även andra turkiska parlamentariker har träffat PKK-ledaren i fängelset. Jag välkomnar denna process, som givetvis först och främst är en inrikespolitisk angelägenhet för att hantera en svår och komplex utmaning som Turkiet står inför.

Sverige och EU följer utvecklingen nära, bland annat genom dialog med politiska företrädare från flertalet partier, och det återstår att se vad kommissionens arbete konkret kommer att mynna ut i.

Vi följer med oro situationen i nordöstra Syrien, där strider pågått mellan regeringsstyrkor och den kurdiska grupperingen SDF de senaste veckorna.

Det är välkommet att den syriska övergångsregeringen och självstyret i nordöstra Syrien nådde en överenskommelse både den 18 och den 20 januari, och vi uppmanar givetvis parterna att efterleva överenskommelsen.

Sverige och EU fortsätter att i samtal med den syriska övergångsregeringen understryka vikten av ett inkluderande Syrien som är säkert för alla, inklusive personer som tillhör religiösa eller etniska grupper och minoriteter – så även kurder.

Det är dock för tidigt att säga något om vilka konsekvenser denna utveckling kan få för fredsprocessen.

Anf. 27 HÅKAN SVENNELING (V):

Fru talman! I min interpellation ställde jag fyra frågor till utrikesministern om utvecklingen för demokratin i Turkiet. Utöver dessa har vi i dagens debatt berört utvecklingen i Syrien och Turkiets roll i denna utveckling.

Min upplevelse är att Sverige tidigare var en stark röst för demokrati och mänskliga rättigheter i Turkiet och Syrien. Men i samband med den svenska Natoansökan förändrades allt. Tidigare talepunkter slängdes i papperskorgen, först av socialdemokraten Ann Linde och sedan av den moderata utrikesministern Tobias Billström.

Nu är Maria Malmer Stenergard utrikesminister, och därför har hon en god möjlighet att stå upp för demokrati och mänskliga rättigheter i såväl Turkiet och Syrien som globalt.

Jag noterar att utrikesministern i dag har på sig en pin med den svenska och den danska flaggan, vilket jag tycker är en fin manifestering av att hon står upp för internationell rätt. Det behöver vi göra över hela linjen.

Jag hoppas att utrikesministern har för avsikt att ta möjligheten att stå upp för internationell rätt och att hon stöder processen i Turkiet och sätter press på Erdoğan och hans regim så att de verkar för fred på allvar den här gången. Nu finns den möjligheten, men om man bara ser det som en turkisk inrikespolitisk fråga finns det en risk att processen fallerar på grund av olika intressen. Jag tror att det är samma sak med Syrien – om vi inte engagerar oss utan egenintresse är risken stor att det åter blir en fallerande stat eller att landet får en starkt auktoritär utveckling.

Vi måste sätta intressena för de människor som bor och lever i dessa länder först, så att de får ett bra liv. Då kan barnen gå i skolan, och människor kan ha ett arbete och behöver inte oroa sig för att krig och konflikter ska blossa upp. Jag hoppas att Sverige kan vara en stark röst för detta, och jag förväntar mig att utrikesministern är en ledare i detta arbete.

Anf. 28 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M):

Fru talman! Jag och regeringen står verkligen upp för internationell rätt, även nu när det blåser runt den. Det har kanske aldrig varit viktigare att göra det. Om man frågar Håkan Svenneling kanske han säger att regeringen inte gör det, men om man frågar valfritt land runt om i världen är jag övertygad om att svaret blir att Sverige är en väldigt tydlig röst för just internationell rätt. Det kanske är det viktigaste.

Vi är också väldigt engagerade i Syrien, och precis som Håkan Svenneling sa handlar det om människorna där. Jag har själv träffat många företrädare, inte minst för olika kvinnoorganisationer, för att diskutera om vi är på väg mot den inkluderande övergång som vi verkligen vill se. Det finns en unik möjlighet nu i Syrien, men det är fortfarande en mycket svår situation som vi behöver följa och naturligtvis också stötta så att det går i rätt riktning.

För att återgå till Turkiet är Sverige en av få bilaterala givare som fortsätter att ge stöd till turkiska civilsamhällsorganisationer som arbetar för att stärka respekten för mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer. Även där är vi väldigt aktiva på jämställdhetsområdet, där vi har en hög kompetens och ett gott anseende.

Vårt partnerskap som allierade ger oss numera också utökade möjligheter att kommunicera våra ståndpunkter direkt till Turkiets representanter, parallellt med vårt viktiga biståndssamarbete. Det är väl känt att jag och Håkan Svenneling har olika syn på Natomedlemskapet, men jag är övertygad om att det ökar vår säkerhet och också stärker vår dialog med andra allierade.

Vi kommer att fortsätta att verka för en fredlig utveckling i Turkiet och för att etniska och religiösa minoriteters rättigheter ska respekteras.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 7 Svar på interpellation 2025/26:230 om Sveriges stöd till Ukraina

Anf. 29 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGÅRD (M):

Fru talman! Elsa Widding har frågat mig på vilket sätt Sverige hjälper Ukraina att uppnå fred, förutom genom militärt stöd. Hon har även frågat om jag har gjort en analys av svenska folkets vilja att bidra med ytterligare skattemedel med tanke på förekomsten av korruption i Ukraina. Vidare har Elsa Widding frågat mig vilken analys som regeringen har gjort av förutsättningarna att använda den ryska valutareserven, då hon menar att detta skulle strida mot internationell rätt.

Först och främst stöder Sverige Ukrainas ansträngningar för att uppnå en rättvis och hållbar fred grundad i folkrätten, inklusive FN-stadgan. Vi är tydliga med att det är upp till Ukraina att avgöra vilka villkor som är acceptabla för en sådan fred. Respekt för Ukrainas suveränitet och territoriella integritet är grundläggande utgångspunkter för Sverige. Territorium får inte erövrats med våld. Regeringen för en nära och löpande dialog med Ukraina samt med europeiska och transatlantiska partner om vägen framåt.

Så länge Rysslands anfallskrig mot Ukraina pågår har regeringen en tvåpunktsplan: mer stöd till Ukraina och mer press på Ryssland. Sedan Rysslands fullskaliga invasion har Sverige bidragit med sammanlagt 111 miljarder kronor i såväl militärt som civilt stöd. Det militära stödet till Ukraina är centralt för Ukrainas förmåga att försvara sig mot Rysslands aggression. Det civila biståndsfinansierade stödet bidrar till ett fungerande samhälle och är grundläggande för Ukrainas motståndskraft.

Ryssland har eskalerat anfallen mot civila och civil infrastruktur trots pågående fredsförhandlingar. Sverige arbetar hårt för att öka trycket på Ryssland genom sanktioner. Sverige driver därför inom EU förslag om utökade restriktioner mot sektorer som bidrar till Rysslands finansiering av kriget samt förslag om listningar av individer och företag som möjliggör Rysslands anfallskrig mot Ukraina.

Svenska folkets vilja att stödja Ukraina är mycket stark. Av den senaste Eurobarometern från december 2025 framgår att 97 procent av svenskarna håller med om att EU bör bidra med finansiellt och humanitärt stöd till Ukraina. Detta är den högsta siffran bland alla EU-länder.

Stödet till Ukraina är inte bara en investering i Ukrainas framtid, säkerhet och existens utan också i vår egen säkerhet och framtid. Det ligger i Sveriges och Europas intresse att fortsätta att stödja Ukraina så länge som det krävs.

I samtal med Ukraina understryker regeringen Sveriges stöd till Ukraina på dess väg mot EU-medlemskap, vilket kräver fortsatta reformer. Sverige arbetar därför aktivt med reformstöd till Ukraina, bland annat i arbetet mot korruption. Att Ukrainas oberoende antikorrupsionsmyndigheter kan utreda också personer runt den högsta statsledningen är ett tecken på framsteg.

Den svenska regeringen och EU-kommissionen bedömde att förslaget om att använda de frysta ryska centralbankstillgångarna för ett så kallat reparationslån till Ukraina var förenligt med folkrätten. Regeringen ville gå vidare med detta förslag, men till slut enades medlemsstaterna om en annan inriktning. Det viktigaste är att Ukraina får det stöd som landet behöver.

(Applåder)

Anf. 30 ELSA WIDDING (-):

Fru talman! Korruptionen i Ukraina påstås ha slukat i storleksordningen 54–108 miljarder dollar, enligt Mykola Azarov, före detta premiärminister i Ukraina. Det är, om det stämmer, mer än en tredjedel av den svenska statsbudgeten.

Zelenskyjs stabschef har tvingats avgå, och energi- och justitieministerna har flytt till Israel efter att ha stulit enorma belopp. En granskning av New York Times visar att den ukrainska regeringen under de senaste fyra åren inte har gjort någonting för att stoppa korruptionen i landet, snarare tvärtom. New York Times kallar det den värsta korruptionsskandalen i Ukrainas historia.

Nu ska denna regim få ytterligare 90 miljarder euro, ungefär 1 000 miljarder svenska kronor, delvis för att hålla igång kriget. Regeringen försöker till och med inbilla svenska folket att en fred i Ukraina kan utgöra ett hot mot oss och att kriget därför måste understödjas med ytterligare miljarder.

Ingenting tyder dock på att Ryssland är ute efter Sverige, om inte vi själva väljer att göra oss till måltavla för Ryssland, vill säga, eller USA bestämmer att så ska ske. Den dag USA, med stöd av DCA-avtalet, monterar upp långdistansvapen på vårt territorium blir det förödande för Sverige. Då blir vi definitivt ett förstahandsmål eller ett förbekämpningsmål för Ryssland, och vår säkerhet blir ett minne blott.

Fru talman! Utrikesministern pratar om att hon vill försvaga Ryssland i ett läge där Nato håller på att braka samman och Ukraina förlorar kriget. Varför försöker vi inte genom diplomati föra en dialog med vår nära granne i öst? Nyttan med detta verkar både Frankrike och Italien ha insett. Kanske borde vi rent av ansöka om inträde i BRICS och börja handla med hela världen.

Nej, i stället pratar utrikesministern om förslag om listning av individer som möjliggör Rysslands anfallskrig. Syftar hon här kanske på Jacques Baud, före detta överste i den schweiziska armén, underrättelseanalytiker och före detta rådgivare till Nato? I december 2025 satte EU honom på sanktionslistan, beslutad av utrikesministrarna i EU. Sedan dess har hans bankkonton frysts, och han är förbjuden att resa inom EU.

Han anklagas inte för att vara rysk agent, utan vi pratar om en privatperson som är mycket sakkunnig inom det område han representerar. Han har skrivit ett antal böcker och ställt upp i intervjuer för att förmedla sin ganska kritiska syn på hur väst hanterar kriget i Ukraina. Nu anklagas han av EU för att sprida prorysk propaganda och desinformation, inklusive påstådd spridning av en konspirationsteori om att Ukraina självt skulle ha orkestrerat Rysslands invasion 2022. Detta förnekas kraftfullt av honom själv. Han har endast citerat uttalanden från 2019 av Oleksij Arestovytj, dåvarande rådgivare till president Zelenskyj, om risken för krig om Ukraina skulle söka Natomedlemskap.

Angela Merkel sa faktiskt precis samma sak i Bukarest 2008; jag vet inte om ministern minns det. Jag tror att även USA:s ambassadör i Ryssland sa samma sak.

Citeringen av en ukrainsk tjänsteman behandlas alltså som bevis på att Jacques Baud agerar som rysk agent, trots hans påstående att han inte har några kopplingar till Ryssland. För att upprätthålla akademisk objektivitet har han baserat sitt arbete huvudsakligen på ukrainska och amerikanska

källor. Beslutet var alltså politiskt, inte juridiskt. Det fanns inget domstolsbeslut, inga åtal enligt någon lag, ingen rätt till försvar och ingen verklig möjlighet till överklagande.

Vad vi ser är bevis på en allvarlig urholkning av demokrati och mänskliga rättigheter, som yttrandefriheten faktiskt är en del av. Är det här en utveckling som utrikesministern ställer sig bakom eller har medverkat till? I så fall är det nog många som snart måste fly vårt land.

Anf. 31 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGÅRD (M):

Fru talman! Det skeende som mest sannolikt skulle leda till att människor tvingas fly vårt land är om vi låter Ryssland vinna kriget mot Ukraina. Hur det kriget slutar kommer att ha ett avgörande inflytande på vår säkerhet under generationer framöver.

Det är tydligt att Ukraina länge har varit villigt att förhandla om en rättvis och hållbar fred. Ryssland har inte visat några som helst tecken på att man är intresserad av det, och då är det naturligtvis helt meningslöst att lyfta luren och ringa Putin.

Ryssland fortsätter i stället att angripa civila mål, inklusive energiinfrastruktur och sjukhus. 2025 var det dödligaste året för civila i Ukraina sedan 2022. Det är mot den här brutala verkligheten som regeringens politik måste ses, och jag är glad att det finns så starkt stöd bland svenska folket för just den här politiken.

Vi kan inte förändra Putins målsättningar, men vi kan förändra hans kalkyl. Varje sanktionspaket försvagar den ryska ekonomin, och det påverkar i sin tur rysk krigsförmåga. Vi vet att det fungerar. Förra året minskade de ryska energiintäkterna med 25 procent. Regeringen arbetar därför systematiskt för att stärka sanktionerna och för att täppa igen de kryphål som ger ryska intäkter.

Inför nästa sanktionspaket har Sverige och Finland nyligen lagt fram förslag på tre ytterligare åtgärder: för det första ett maritimt tjänsteförbud som kan minska Rysslands energiintäkter, för det andra ett totalt stopp för EU:s export av lyxvaror till Ryssland och för det tredje begränsningar av EU:s import av rysk gödsel.

Den snabbaste vägen till fred är att Ryssland drar tillbaka sina trupper. Det är mycket enkelt. En fred som bygger på att Ukraina tvingas kapitulera skulle inte vara en fred. Det vore en belöning för aggression, och det skulle sätta hela den europeiska säkerhetsordningen på spel – och även svensk säkerhet.

Anf. 32 ELSA WIDDING (-):

Fru talman! Ni hör ju: ”Om vi låter Ryssland vinna.”

Jag håller helt med om att kriget är brutalt. Men den här regeringen, med Sveriges statsminister i spetsen, var ändå beredd att stjäla Rysslands valutareserv trots att motståndet inom EU var brett. Jag måste få ta upp det här.

I det tyska parlamentet var 87 procent emot det här förslaget. Till skillnad från den svenska regeringen ville man inte se de här reserverna som ett verktyg i pågående krig.

Centralbanksreserver är inte som vilken egendom som helst. De skyddas särskilt i internationell rätt för att det globala finansiella systemet ska fungera. Stölden av de ryska tillgångarna stoppades inte av bristande soli-

daritet utan av juridik, ekonomi och ren självbevaringsdrift. Plötsligt stod hela eurons trovärdighet på spel.

Sverige har visat hur lättvindigt man överger internationell rätt, så jag tycker att man kan prata lite försiktigt om den.

Sveriges mål är att stärka Ukraina och försvaga Ryssland, säger utrikesministern. Det betyder att kriget måste få fortsätta. Sverige förvägrar därmed det ukrainska folket den fred som man så innerligt vill ha. Den stora gallupundersökning som genomfördes i juli 2025 visar att endast 24 procent av den ukrainska befolkningen kan tänka sig ett fortsatt krigande. Att många svenskar gärna ser en fortsättning på kriget är rätt ointressant för Ukrainas del. Det är alltså inte över 80 procent som vill se en fortsättning på kriget i ett försök att stärka Ukraina, som försvarsministern och jag tror även utrikesministern påstår. Sverige agerar helt i strid med den ukrainska befolkningens vilja.

Luliia Mendel, Zelenskyjs före detta pressekreterare, skriver väldigt talande på X att tron på Nato innebär en oändlig slakt av människoliv. Hon skriver också: Natomedlemskap som mål driver direkt på kriget i dag och garanterar instabilitet i morgon. Att fortsätta ett krig för en illusion och samtidigt kalla varje kompromiss "förräderi" – det är det som riskerar att svika just de människor som redan har gett allt.

Det är nu viktigt att regeringen slutar leva i den illusionen och ser till Sveriges säkerhet – och Ukrainas, för den delen.

Steg ett är att sätta sig in i både Ukrainas och Rysslands behov av säkerhet eftersom det var detta som var upprinnelsen till kriget. Det handlar inte bara om Ukrainas säkerhet utan även om Rysslands.

EU har valt bort billig energi från Ryssland och importerar nu i stället tre till fyra gånger så dyr gas från USA. Vad händer när Trump stoppar LNG-gasen till Europa och relationen till Ryssland som gasleverantör har upphört? Vad händer med Sveriges exportmarknad när Tyskland tvingas stänga ned i allt snabbare takt?

Varför ansåg Ryssland att ett ukrainskt medlemskap i Nato skulle innebära ett existentiellt hot mot Ryssland? Varför gillade man inte tanken på långdistansrobotar och kärnvapen riktade mot Moskva längs den 200 mil långa gränsen? Och varför befarade man att väst ville dela upp Ryssland i flera delar, som lättare skulle kunna styras från väst? Var det för att Rand Corporation redan 2019 beskrev det som ett önskvärt scenario, vilket politiker från väst har upprepat?

Vad hände egentligen i östra Ukraina 2014 när Petro Porosjenko kom till makten efter regimbytet i Ukraina? Det infördes diskriminerande lagar mot den rysktniska befolkningen i östra Ukraina, vilket ryssarna i Donetsk och Luhansk inte ville acceptera. Var det egentligen så konstigt?

Hur kunde Ryssland ta Krim så lättvindigt? Kan det ha berott på att den största etniska gruppen på Krim består av ryssar? Vi, inklusive jag själv, förfasades. Men det gjorde tydligen inte de som bodde där.

Varför gick ryssarna in med 150 000 soldater i utbrytarrepublikerna Donetsk och Luhansk i februari 2022, när Ukraina med hjälp av väst hade byggt upp Europas största armé?

Europa sitter nu fast mellan sitt eget narrativ och USA, som vi har gjort oss alltför beroende av.

Anf. 33 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGÅRD (M):
Fru talman! Låt oss tala om de frysta ryska tillgångarna.

Det här är alltså Rysslands krig, och därför ska Ryssland också betala. Regeringen välkomnade därför kommissionens förslag. Låt mig understryka, som jag också sa i mitt svar och med tanke på Elsa Widdings påstående, att EU-kommissionen bedömde att förslaget var i enlighet med folkrätten.

Sverige ville tillsammans med flera länder gå vidare med förslaget, men vi kunde inte nå enighet om de garantier som Belgien krävde. I det läget enades i stället 25 medlemsstater om gemensamma europeiska lån till Ukraina. Vi säkrade Ukrainas finansiering för de kommande två åren, vilket är det absolut viktigaste. Men det står också klart att det inte räcker.

Jag och regeringen menar att frågan om de frysta ryska tillgångarna måste aktualiseras igen. Det är det mest rättvisa, både för Ukraina och för europeiska skattebetalare. Jag är stolt över Sveriges stora stöd. Jag önskar att fler länder i Europa kunde leverera på samma nivå. Men när de inte gör det måste också de frysta ryska tillgångarna tas.

Jag är stolt över att Sveriges bistånd bidrar till att samhället i Ukraina kan fungera, att löner och pensioner kan utbetalas och att sjukhus kan fortsätta rädda liv. På så sätt bidrar vi till Ukrainas motståndskraft och därmed till hela Europas.

Det går väldigt fort med de här orimliga påståendena, men det är uppenbart att vi står långt från varandra i många delar. Det kom en rad frågor här som jag inte tycker att det finns någon mening med att bemöta.

Anf. 34 ELSA WIDDING (-):

Fru talman! Jag tror att ministern glorifierar läget i Ukraina, och det är mycket tragiskt att regeringen inte ställer sig bakom internationell rätt.

Svenska folket har bestulits på miljarder och skickat pengar till den mest korrumpade regimen i Europa för att förlänga ett krig som var hopplöst förlorat redan från början. Genom att trumma ut en felaktig historiebeteckning av Ukrainakriget försöker regeringen lura människor att acceptera krig i vårt land. Man har hjälp av Digital Services Act, som klassar alla avvikelser från EU:s uppfattningar som desinformation.

Att man fokuserar på enbart två punkter i fredsavtalet – att stärka Ukraina och att försvaga Ryssland – visar att Sverige inte på något sätt är intresserat av en framförhandlad fred i Ukraina. För varje dag som kriget fortsätter minskar Ukrainas möjlighet att fortleva som nation.

Om vi i Sverige och Finland accepterade amerikanska långdistansrobotar från vårt territorium, som kan slå in i Ryssland, skulle vi på exakt samma sätt som Ukraina utgöra ett existentiellt hot mot Ryssland.

Varför försöker vi inte med diplomati lugna ned situationen? Hur mycket vi än motsätter oss Rysslands analys av landets säkerhetssituation är det den analysen, fru talman, som styr deras agerande. Därmed kommer den också att definiera vår säkerhet – eller osäkerhet.

Enligt Ryssland handlar det inte om imperialistiska ambitioner, som utrikesministern tycks tro, utan om överlevnad som nation. Närmare 2 miljoner soldater har mist sina liv i detta fruktansvärda krig. Lika många mödrar har fått sina liv förstörda. Låt mig slippa bli en av dem!

Regeringen vill inte kännas vid upprinnelsen till kriget eller hur vårt eget agerande och provocerande påverkar Ryssland och därmed vår egen säkerhet.

Statsministern pratar om att vi befinner oss i ett förkrig. Är det någon som vet vad det ens betyder? Är det kanske som förspel – att man hoppas att någonting annat, mer substantiellt, ska komma efteråt?

*Svar på
interpellationer*

Anf. 35 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGÅRD (M):

Fru talman! Upprinnelsen till kriget är mycket enkel, och den förstår de flesta. Den var att Ryssland helt utan provokation angrep, anföll och startade ett krig mot Ukraina. Ryssland är inte intresserat av diplomati, och det är därför vår tvåpunktsplan med ökat stöd till Ukraina och ökad press på Ryssland ligger fast.

Jag är otroligt stolt och tacksam över att 97 procent av svenska folket står bakom både det militära och det humanitära stödet till Ukraina. Jag kan bara beklaga att Elsa Widding inte är en av dem.

(Applåder)

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 8 Svar på interpellation 2025/26:191 om skogens förädlingsvärde

Anf. 36 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Fru talman! Isak From har frågat finansministern om hon har gjort någon analys av hur nedgången i svensk skogsindustri påverkar svensk ekonomi och om hon i så fall kan redogöra för den analysen. Isak From har vidare frågat finansministern om hon överväger att vidta några åtgärder inom sitt ansvarsområde för att stödja skogsindustrin och i så fall vilka.

Fru talman! Arbetet inom regeringen är så fördelat att det är jag som ska svara på interpellationen.

Jag delar oron över den svenska skogsindustrins utsatta läge. Skogsindustrin är en av Sveriges mest exportintensiva basnäringar och har stor betydelse för sysselsättning, regional utveckling och den gröna omställningen. När industrin utsätts för stora påfrestningar får det följder för både företagen, deras leverantörer och landsbygdens ekonomi.

Regeringen har tagit del av analyser från Konjunkturinstitutet och Tillväxtanalys som visar att industriproduktionen inom skogssektorn har minskat med cirka 4 procent det senaste året. Även om effekten på Sveriges bnp är begränsad kan den regionala påverkan vara betydande, särskilt för kommuner där skogssektorn står för en betydande del av sysselsättningen.

Skogsindustrin har under senare år påverkats av svagare efterfrågan, stigande råvarupriser, ökad internationell konkurrens, amerikanska tullar samt en starkare krona. Dessa faktorer har sammantaget medfört att flera företag inom branschen under förra året aviserade varsel.

Sedan regeringen tillträdde har inriktningen varit att stärka konkurrenskraften och skapa långsiktiga förutsättningar för skogsindustrin. Som en del av detta arbete bereds nu förslagen från 2024 års skogspolitiska utredning, som redovisade sitt slutbetänkande i augusti 2025 (SOU 2025:93).

Utredningens analyser och förslag ger underlag för hur vi kan utveckla skogspolitiken så att klimatnytta, biologisk mångfald och konkurrenskraft stärks samtidigt som äganderätten värnas. Det är ett viktigt steg för att säkerställa långsiktiga och stabila villkor för skogsbruket och industrin.

Mot bakgrund av ett osäkert världsläge med ökade handelshinder och tullar finns ett tydligt behov av att stärka svensk konkurrenskraft och samtidigt nå våra klimatåtaganden. Därför satsas betydande resurser på forskning och innovation inom bioekonomi för att utveckla klimatsmarta material och nya produkter.

Regeringen prioriterar att det svenska skogsbruket inte begränsas utan fullt ut kan bidra till att uppnå klimatmålen samt bidra till jobb och tillväxt i hela landet. Inriktningen för fortsatt arbete är att främja ett långsiktigt hållbart aktivt svenskt skogsbruk och en växande cirkulär bioekonomi med konkurrenskraftiga näringar.

Anf. 37 ISAK FROM (S):

Fru talman! Tack, landsbygdsministern, för svaret!

Jag ställde denna interpellation till finansministern utifrån att skogsindustrin och skogsnäringen är och har varit väldigt betydelsefulla för den svenska statskassan och för möjligheten att finansiera vår gemensamma välfärd. Frågan blev omdirigerad till landsbygdsministern, vilket jag till viss del kan förstå.

En del omdirigerades dock till att gå till arbetsmarknadsminister Johan Britz. Vi hade en debatt förra veckan här i kammaren där vi bland annat diskuterade korttidspermitteringsförutsättningarna. Jag måste säga att arbetsmarknadsministern var väldigt tydlig med att man inte tänker gå vidare med det förslag som parterna i den utredningen tillsammans har lagt fram och som har legat på regeringens bord ända sedan 2023. Det var ett tydligt ställningstagande. Vi tycker naturligtvis inte att det är bra, men det var ändå ett tydligt svar på att det i varje fall inte är den vägen som gäller.

Låt oss gå in i detta och titta på orsakerna till att vi nu har en situation i Sverige där skogsbolagen från Karlsborg uppe i Kalix i Norrbotten ned till Hylte i Halland har aviserat varsel och genomfört neddragningar. Det har också aviserats att en del av pappersindustrins verksamhet helt enkelt kommer att läggas ned. Det handlar i dagsläget om ungefär 1 400 arbetstillfällen.

Det är naturligtvis 1 400 människor som drabbas av arbetslöshet, och det är illa nog. Sektorn vidareförädlar också och skapar ett stort handelsöverskott i svensk ekonomi som har kommit Sverige till del. Det var orsaken till att jag ville diskutera detta med finansministern, alltså för att fråga hur det här kommer att påverka våra möjligheter att finansiera välfärden.

Det är klart att det, precis som landsbygdsministern säger i sitt svar, finns flera olika delar. Vi kan inte beskylla regeringen för Trumps olika utspel om handelstullar och så vidare. I det här fallet har det direkt påverkat två verksamheter i Västerbotten och Norrbotten som har inriktats på att sälja ett särskilt ”board” till USA. Det här påverkar naturligtvis dem särskilt mycket.

När jag har träffat skogsindustrin har man lyft upp att man i ett worst-case scenario ser att man kommer att tvingas sluta avverka upp till 50 procent i sina tidigare kärnområden. Detta får oerhört stora konsekvenser.

Detta är inte bara en följd av oklarheter i ansvarsfördelningen när det gäller artskydd och så vidare. Det har också att göra med att de certifieringsorgan som de stora skogsindustrierna är kopplade till har stora problem att komma överens med urbefolkningen och samebyarna och helt och hållet uteblir från samråd.

Det är också väldigt tydligt att de investeringar som skogsindustrin hade aviserat när det gäller biodrivmedel på grund av regeringens och Sverigedemokraternas politik antingen har stoppats eller lagts på is. När det gäller detta ligger ju ansvaret direkt hos regeringen.
(forts. § 10)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 13.49 på förslag av andre vice talmannen att ajournera sammanträdet till kl. 14.00, då frågestunden skulle börja.

Återupptaget sammanträde

Sammanträdet återupptogs kl. 14.00.

§ 9 Frågestund

Frågestund

Anf. 38 TALMANNEN:

Jag vill hälsa statsråden välkomna. Frågor besvaras i dag av kulturminister Parisa Liljestrand, socialtjänstminister Camilla Waltersson Grönvall, landsbygdsminister Peter Kullgren och minister för civilt försvar Carl-Oskar Bohlin.

En fråga ska vara av övergripande och allmänpolitiskt slag eller avse ett ämne som faller inom statsrådets ansvarsområde och rör dennes tjänsteutövning. Frågan ska därmed inte avse till exempel förhållanden inom politiska partier. Kulturministern besvarar såväl allmänpolitiska frågor som frågor inom sitt eget ansvarsområde.

Hushållens ekonomi

Anf. 39 ÅSA ERIKSSON (S):

Herr talman! Min fråga går till Parisa Liljestrand.

Det sägs att i dag är årets fattigaste dag, och jag tror att många svenska hushåll känner av det. Vi har ganska nyligen fått rapporter om att antalet vräkningar av barn ökar och att fler familjer är beroende av välgörenhet för att kunna äta mat hela månaden. Det känns nog verkligen att januari är en fattig månad.

Jag vill fråga statsrådet om hon mot bakgrund av detta tycker att det var rätt och rimligt att sänka det extra bostadsbidraget för barnfamiljer och att försämra högkostnadsskyddet för mediciner.

Anf. 40 Kulturminister PARISA LILJESTRAND (M):

Herr talman! Som frågeställaren säger är detta en tuff månad och en svår tid för många. Vi vet alla vad det är som har pressat svensk ekonomi. Vi vet att den här regeringen ärvde en hög inflation från den tidigare regeringen och att landet har befunnit sig i en lågkonjunktur som har präglat både Sveriges ekonomi och andra ekonomier.

Det vi ser nu är en liten ljusning. Vi är långtifrån framme, men vi ser en liten ljusning. Syftet med den budget som regeringen lade fram för 2026 är just att stärka de svenska hushållen och se till att barnfamiljerna får lite mer utrymme i plånboken. Det sker bland annat genom de skattesänkningar som vi har gjort, som gör det möjligt för exempelvis barnfamiljer att få lite extra kvar i plånboken, alldeles oavsett om det är januari eller någon annan månad på året.

Anf. 41 ÅSA ERIKSSON (S):

Herr talman! Det är ju fler länder än Sverige som har varit drabbade av inflation och lågkonjunktur. Regeringarna i de andra nordiska länderna har valt att höja barnbidraget. Det är bara den svenska regeringen som inte har gjort det. Den svenska regeringen har i stället prioriterat att sänka skatten ytterligare för de rikaste.

Vidhåller statsrådet att det var rätt att inte höja barnbidraget för svenska barnfamiljer?

Anf. 42 Kulturminister PARISA LILJESTRAND (M):

Herr talman! Jag tycker att en höjning av barnbidraget med 400 kronor för en familj med två barn väger rätt lätt i förhållande till de 800 eller till och med 1 800 kronor som vissa familjer får med vår budget och vår politik.

Vi höjer taket i bostadsbidraget för första gången på 30 år. Det kommer att göra skillnad för barnfamiljerna och plånböckerna. Vi ser också till att stärka hushållen i alla våra budgetar. Det gäller alla i Sverige. De som tjänar mest på detta är faktiskt inte de som har mest i plånboken i dag, utan det är familjer med två hårt arbetande föräldrar. Den här budgeten står på deras sida.

(Applåder)

Infiltration av socialtjänsten

Anf. 43 NIMA GHOLAM ALI POUR (SD):

Herr talman! Regeringen har beslutat om en proposition om utökade registerkontroller vid anställning i kommunal verksamhet som riksdagen avser att ta ställning till under denna månad. Även socialtjänsten omfattas av förslaget.

Syftet är att motverka infiltration och otillbörlig påverkan. En betydande del av denna påverkan sker dock på ett sätt som gör att den inte fångas upp av registerkontroller, exempelvis genom släkt- eller lojalitetsbaserade strukturer där personer utan egen brottshistorik kan utsättas för påtryckningar eller användas av kriminella nätverk.

Min fråga till socialtjänstministern är följande: Hur avser ministern att agera för att motverka infiltration inom socialtjänsten som inte kan förebyggas genom registerkontroller vid anställning?

Prot. 2025/26:62
22 januari

Frågestund

Anf. 44 Socialtjänstminister CAMILLA WALTERSSON
GRÖNVALL (M):

Herr talman! Socialtjänsten har ju en otroligt viktig funktion i att stödja de absolut mest utsatta i samhället. Det kan handla om barn som behöver omhändertas eller om människor som är i behov av ekonomiskt bistånd. Därför är det extra viktigt att socialtjänsten hålls fri från infiltration så att skydd och ekonomiska resurser hamnar där de ska och inte hos kriminella.

Det rapporteras ju att kriminella nätverk infiltrerar och rekryterar personer som redan är anställda inom den offentliga sektorn för att kunna påverka beslut. Därför är det nödvändigt att ha möjlighet att göra återkommande registerutdrag. Det är en viktig del i detta.

Just nu arbetar en utredning med att föreslå ett enhetligt regelverk för bakgrundskontroller som kan vara återkommande, bland annat inom socialtjänsten. Det kommer att ge ytterligare verktyg för att stärka samhällets motståndskraft mot den organiserade brottsligheten.

Anf. 45 NIMA GHOLAM ALI POUR (SD):

Herr talman! Jag tackar socialtjänstministern för svaret.

Infiltration av socialtjänsten är ett problem som fritidspolitiker och kommunpolitiker ofta har svårt att åtgärda på grund av de begränsade verktyg som finns på kommunnivå. Delar socialtjänstministern min uppfattning att ansvaret för att upptäcka och hantera infiltration och otillbörlig påverkan i socialtjänsten inte endast ska lämnas till enskilda kommuner utan kräver ett tydligare statligt ansvar?

Anf. 46 Socialtjänstminister CAMILLA WALTERSSON
GRÖNVALL (M):

Herr talman! Jag tackar ledamoten för den uppföljande frågan.

Jag delar ledamotens uppfattning. Det är också den bild jag får när jag reser runt i landet och träffar socialtjänster som är tyngda av den här problematiken. Detta är en del av bakgrunden till att vi förändrar sekretesslagstiftningen så att alla blir skyldiga att rapportera om de ser att ett brott pågår eller är på väg att begås.

Till detta kan vi lägga möjligheten till ökad samverkan. Polis, socialtjänst och skola får nu möjligheter att på ett annat sätt arbeta tillsammans över gränserna.

(Applåder)

Tillståndsplikt för skyddade boenden

Anf. 47 MAJ KARLSSON (V):

Herr talman! I Kristerssons och Åkessons Sverige står nu hela län, till exempel Gävleborg och Norrbotten, helt utan skyddade boenden för våldsutsatta kvinnor och barn. Detta är inte en slump utan ett direkt resultat av regeringens politik. Den tillståndsplikt för skyddade boenden som regeringen infört har slagit undan benen på de ideella kvinnojourerna, som i

decennier har burit ansvaret för att skydda kvinnor och barn från våld. När dessa jourer tvingas stänga lämnas kvinnor och barn utan skydd.

Min fråga till statsrådet Camilla Waltersson Grönvall är därför: Hur tänker statsrådet ta ansvar för de livsfarliga konsekvenser som regeringens beslut har fått?

Anf. 48 Socialtjänstminister CAMILLA WALTERSSON
GRÖNVALL (M):

Herr talman! Tack, Maj Karlsson, för frågan!

Den nya tillståndsplikten började gälla den 1 april 2024, alltså för snart två år sedan. Innan dess – under den tidigare regeringens tid vid makten – fanns det väldigt lite skydd för utsatta kvinnor och barn. Den här regeringen är fast besluten att bekämpa våld mot kvinnor och barn på samma sätt som man bekämpar gängkriminaliteten.

Jag ska försöka att kort beskriva hur situationen såg ut före tillståndsplikten.

Vem som helst – och jag upprepar det: vem som helst – kunde starta ett skyddat boende i Sverige. Det innebar att kvinnor som flydde från gängkriminalitet kunde placeras i ett boende som drevs av andra gängkriminella.

Barn hade inga rättigheter och ingen tillgång till skola. Förövarna hade fortsatt rätt till umgänge med de barn som flydde med sina mammor till skyddade boenden.

Så kunde vi inte fortsätta att ha det. Därför har vi förändrat det.

Anf. 49 MAJ KARLSSON (V):

Herr talman! Regeringen har deklarerat en nollvision i arbetet mot mäns våld mot kvinnor. För att det ska bli verklighet måste kvinnor och barn alltid garanteras skydd från våld och ett stöd av högsta kvalitet. Det är precis det som de ideella jourerna har erbjudit i över 40 år. Det är det som regeringens politik nu slår ut.

Min följdfråga är därför: Hur många kvinnor och barn ska regeringen låta stå utan skydd innan statsrådet ändrar lagen?

Anf. 50 Socialtjänstminister CAMILLA WALTERSSON
GRÖNVALL (M):

Herr talman! Tack så mycket, Maj Karlsson!

Jag blir i grund och botten väldigt oroad över att Vänsterpartiet verkar vara emot en tillståndsplikt, som jag uppfattar att det finns ett väldigt brett samförstånd om.

Kunskapen finns om hur dessa kvinnor och barn har farit illa. Det är inte så att vi har haft hög kvalitet i samtliga skyddade boenden i det här landet.

Ivo berättar nu att vi tack vare den nya lagstiftningen fångar upp oseriösa aktörer, och vi säkerställer kvaliteten i de skyddande boendena. Så kommer vi att fortsätta att arbeta.

(Applåder)

Anf. 51 ANDERS W JONSSON (C):

Herr talman! Den 27 december slog stormen Johannes till med full kraft. På ett dygn föll timmer motsvarande en årsavverkning. Hittilldags har fyra personer dött.

Det var i det drabbade området den absolut värsta stormen i manna-minne. Just nu är många människor fullt sysselsatta bara med att överblicka konsekvenserna. Det är så uppenbart för alla inblandade att det behövs nationellt stöd.

Det är helt obegripligt att upprövning, det vill säga avverkning, ska anmälas sex veckor i förväg och sedan kunna överklagas, när träden redan ligger. Det är helt orimligt att artskyddsförordningen ska beaktas i ett läge där de naturliga habitaterna är förstörda efter stormen.

Min fråga till landsbygdsministern är: Kommer regeringen att föreslå tillfälliga ändringar och stöd för att underlätta för de hårt drabbade skogsägarna i området?

(Applåder)

Anf. 52 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Herr talman! Det är förfärliga konsekvenser som stormen har dragit med sig. Det är 10 miljoner kubikmeter som ligger i skogen.

Allt det som kanske din farfar eller morfar, eller mormor eller farmor, någon gång i tiden planterade för att du skulle kunna avverka och ha som trygghet på ålderns höst blir omkullkastat. Jag känner oerhört stor delaktighet med alla de människor som är drabbade.

Därför kallade jag så sent som i går till mig Skogsstyrelsen, Mellan-skog – som är en skogsförening där många medlemmar är drabbade, Skogsentreprenörerna, Sveaskog och LRF Skogsägarna för att få höra en diskussion och bidra till en diskussion om vad vi kan göra för att underlätta så mycket som möjligt.

Anf. 53 ANDERS W JONSSON (C):

Herr talman! Det är nästan en månad sedan stormen. Det är så uppenbart vad som måste göras när det gäller lagstiftning. Min fråga var därför: Kommer regeringen att föreslå tillfälliga ändringar som gör att man inte behöver anmäla att man ska avverka redan fälld skog?

Kommer regeringen att föreslå att man kan göra avsteg från artskyddsförordningen i ett läge där habitaterna redan är förstörda? Kommer regeringen att vara beredd att stötta skogsägarna i att till exempel rädda de skogsbilvägar som kommer att bli förstörda nu under våren när man är tvungen att köra på dem?

Jag vill ha besked.

Anf. 54 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Herr talman! Besked kommer att ges. Jag tror att det var fyra eller fem dagar sedan som olika aktörer inkom med olika beskrivningar av vad man från branschens sida ser som nödvändigheter. Allt detta diskuterade vi nogsamt i går.

Regeringen kommer inom kort att återkomma med hur vi kommer att agera. Men det är klart att vi måste se till att den skog som har fallit kan komma ut ur skogen på ett enkelt och smidigt sätt.

(Applåder)

Regeringens filmpolitik

Anf. 55 MATS BERGLUND (MP):

Herr talman! Direkt efter frågestunden går tåget för min del till Göteborg och filmfestivalen. Kulturministern ska inte med, och det är såklart tråkigt.

För precis ett år sedan höll ministern ett inledningsanförande där. Folk började bua och missade kanske det viktigaste budskapet, som kom i slutet. Ministern sa: Filmutredningen kommer att presentera sina förslag om drygt en månad, och efter sommaren kommer förslagen rörande illegal ip-tv. Nästa år vid den här tiden hoppas jag att manuset handlar om hur vi omsätter förslagen i praktiken.

Nu blir det inte så. Filmpropositionen är försenad. Någon proposition om ip-tv är inte aviserad, och övergångslösningar har vi inte heller sett. Problemen kommer att kvarstå under lång tid.

Mina frågor till kulturministern inför filmfestivalen är: Varför har regeringen under en hel mandatperiod inte gjort något åt att svensk film har legat i Västeuropas absoluta botten när det gäller finansiering? Varför har ni låtit filmpropositionen bli så försenad?

(Applåder)

I detta anförande instämde Jan Riise och Jacob Risberg (båda MP).

Anf. 56 Kulturminister PARISA LILJESTRAND (M):

Herr talman! Det är både roligt och tydligt att det nu finns ett stort intresse för filmfrågorna. Vi kan notera att det övergripande finns en positiv inställning hos väldigt många till den förnyelse som Filmutredningen föreslog i sitt betänkande.

Detaljerna om utredningen, betänkandet och de förslag som finns där avser jag att få återkomma till. Precis som jag har sagt tidigare hoppas jag kunna lägga en proposition på riksdagens bord innan mandatperioden är slut och förhoppningsvis också innan sommaren.

Det är ett stort och svårt arbete. Jag tog över i ett läge där filmpolitiken hade totalt havererat. Den tidigare regeringen hade valt att helt förstatliga filmpolitiken, och det har uppenbarligen inte fungerat.

Detta är inte löst i en handvändning, utan det kräver eftertanke och att förslagen kan fungera över tid för svensk film, nu och framåt.

Anf. 57 MATS BERGLUND (MP):

Herr talman! Tack, kulturministern, för det svaret!

Sverige har under lång tid varit ett internationellt framstående filmland. Det har byggt på att det offentliga har varit med och tagit ansvar. Med Tidöregeringen är det inte riktigt längre så.

Jag vill passa på att ställa en kunskapsfråga inför diskussionerna som kanske kommer att ske nu i Göteborg. Kommer vi att få se skarpa förslag om ip-tv under mandatperioden från regeringen? När kommer beslut att kunna fattas så att vi får bort kriminaliteten med illegal ip-tv och illegal streaming?

När kommer beslut att kunna fattas om den övriga filmpolitiken? Kommer det att ske under mandatperioden?

Anf. 58 Kulturminister PARISA LILJESTRAND (M):

Herr talman! Precis som jag sa i mitt tidigare anförande är det regeringens och min avsikt att kunna lägga fram en proposition som behandlar alla behov inom filmpolitiken på riksdagens bord inom denna mandatperiod och förhoppningsvis också innan sommaren.

När det gäller IP-tv blev jag väldigt glad över Mats Berglunds engagemang i den frågan. Det är en fråga där vi borde kunna samla alla riksdagspartier för att bekämpa den organiserade brottligheten.

Det är också därför som Filmutredningen har dröjt. Vi gav ett tilläggsdirektiv till utredningen just gällande ip-tv. Jag ser fram emot att arbeta med denna fråga i sin helhet.

(Applåder)

Skyddet av det svenska kulturarvet

Anf. 59 PETER OLLÉN (M):

Herr talman! Digitaliseringen och därmed tillgängliggörandet av kulturarvet har varit en prioriterad fråga under mandatperioden. Stora resurser har förmedlats till Riksantikvarieämbetet för att leda och genomföra arbetet. Digitalt material kan lättare föras undan vid krig eller kris. Därmed kan inte minnet förstöras även om skadedjur, brand, vattenskador eller främmande makt skulle förstöra själva föremålen.

Vi ser tyvärr fortsatt att framför allt vattenskador förstör föremål, och kryp förstör de ömtåliga textila samlingarna. Vi har också sett hur Blue Shield, som enligt Haagkonventionen ska skydda kulturarv, i stället har använts som en checklista för ryssarna för att plundra och förstöra i Ukraina.

Min fråga till kulturministern är om hon tycker att arbetet med kulturarvet flutit på som förväntat. Jag tänker på både digitalisering och planerna för undanförelse och skyddande av föremål.

Anf. 60 Kulturminister PARISA LILJESTRAND (M):

Herr talman! Det här är en stor fråga, som jag tror kommer att vara en ödesfråga för Sverige när det kommer till hur väl vi lyckas ta hand om vårt arv och lämna det vidare till kommande generationer.

Digitaliseringen är naturligtvis en stor del i omhändertagandet av vårt kulturarv i och med att den låter oss digitisera våra samlingar så att de kan lämnas över till framtida generationer och eftervärlden. Där har den här regeringen gjort långt mycket mer än vad som har gjorts tidigare, både genom direkta uppdrag och genom finansiering av digitaliseringen i stor utsträckning.

Genom myndigheternas årsredovisningar ser vi att det här nu ger resultat, vilket är väldigt glädjande. Det ska också sägas att vi har kommit en bit på väg, men vi är inte helt och hållet framme. Detta är ett arbete som kommer att ta tid, och det viktigaste är att vi inte missar att detta också är en stor del i vårt beredskapsarbete.

Anf. 61 PETER OLLÉN (M):

Herr talman! Tack, Parisa Liljestrand, för svaret!

Det låter hoppfullt, även om jag också har respekt för att mycket återstår. Jag är därför lite nyfiken på om kulturministern vill säga något om det fortsatta arbetet vad gäller skydd av kulturarvet under kommande mandatperiod.

Anf. 62 Kulturminister PARISA LILJESTRAND (M):

Herr talman! Precis som jag sa kommer detta att fortsätta vara en stor och viktig fråga för Sverige. Jag tror att vi alla känner ett ansvar när vi funderar över hur kulturarvet kan skyddas och bäst bevaras för eftervärlden.

Vi har kommit en bit på väg, men mycket återstår. Bland annat har Riksantikvarieämbetet en stor uppgift i att samla myndigheter och se till att det sker en samverkan så att man på bästa och mest effektiva sätt fortsätter att arbeta med skyddet av kulturarv framöver.

Terrorklassning av Muslimska brödrskapet

Anf. 63 TORSTEN ELOFSSON (KD):

Herr talman! Även min fråga går till kulturministern.

Muslimska brödrskapet är en rörelse som grundades med syftet att främja islamisering och som strävar efter ett styre enligt islamisk lag, det vill säga sharia.

En fransk regeringsrapport har nyligen varnat för spridningen av politisk islam i Europa genom Muslimska brödrskapet och för de konsekvenser det kan få. I rapporten konstateras också att Sverige är hemvist för en aktiv gren av rörelsen, något som stärks av den granskning som har utförts av Center mot våldsbejakande extremism.

Muslimska brödrskapet verkar långsiktigt, genom ombud som infiltrerar vårt demokratiska samhälle. Det finns också kopplingar till al-Qaida, Hamas och IS. Rörelsen är terrorklassad i flera länder, bland andra USA.

Min fråga till kulturministern är om motsvarande diskussion om att terrorklassa rörelsen förekommer i Sverige.

Anf. 64 Kulturminister PARISA LILJESTRAND (M):

Herr talman! Det är extremt oroväckande att en rapport från den franska regeringen pekar ut Sverige som ett fäste för radikala islamister i form av Muslimska brödrskapet.

Dessutom nämner rapporten i fråga Socialdemokraterna som ett parti med kopplingar till rörelsen, och det är i sig anmärkningsvärt. Baserat på dessa uppgifter måste inte minst Socialdemokraterna rannsaka sig själva och göra en grundlig utredning. Radikal islamism har ingen plats i svensk politik.

Anf. 65 TORSTEN ELOFSSON (KD):

Herr talman! Frågan gäller alltså om diskussionen förekommer. Om vi vidgar frågan ser vi att det inte bara är Sverige som är drabbat av detta, utan också Frankrike, Tyskland, Nederländerna och flera andra länder har motsvarande problematik och oro för det som är på gång.

Jag lyfter därför frågan från Sverige till Europeiska unionen. Förekommer det någon diskussion där om terrorklassning av den muslimska rörelsen?

Anf. 66 Kulturminister PARISA LILJESTRAND (M):

Herr talman! Regeringen har naturligtvis noterat den amerikanska terrorlistningen av Muslimska brödraskapet. Muslimska brödraskapet är inte listat som en terrororganisation av vare sig EU eller FN.

Frågan om terrorlistning diskuteras för närvarande inte i EU. Nästa gång EU:s utrikesministrar kommer att träffas handlar det snarare om frågan om ytterligare sanktioner mot Iran. Regeringen kommer då att lyfta frågan om en terrorlistning av Islamiska revolutionsgardet. Det är alltså detta som står på dagordningen.

Det finns som bekant inte något svenskt system för terrorlistning, utan det är genom EU vi agerar.

(Applåder)

Förvaltning av vargstammen

Anf. 67 ELIN NILSSON (L):

Herr talman! Min fråga går till landsbygdsminister Peter Kullgren.

Jag hade egentligen förberett en annan fråga, men på vägen hit såg jag en nyhetsflash om årets licensjakt på varg, som kammarrätten nu har fattat beslut om inte kommer att tillåtas i Västmanland. Man förväntar sig nu att detsamma kommer att gälla för övriga berörda län.

Landsbygdsministern kommer precis som jag från en landsända där det finns väldigt mycket varg. Vi bor i Örebro respektive Värmlands län, som är vargtätast i Sverige, och vi är mycket väl insatta i de problem som det stora antalet vargar för med sig.

Jag räknar kallt med att den första person jag möter när jag sätter mig på tåget hem kommer att ställa frågor om vad vi gör för att ändå komma vidare.

Frågan till Peter Kullgren är: Hur går vi vidare? Vi behöver få till en bättre förvaltning av vargstammen.

Anf. 68 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Herr talman! Jag är helt enig med Elin Nilsson om att vi behöver få till en bättre förvaltning. Här har regeringen gjort en hel del. Vi har sett till att få Bernkonventionen ändrad, vilket var en förutsättning för att vi skulle kunna ändra art- och habitatdirektivet och klassa ned skyddsstatusen för varg.

Därefter har regeringen sett till att vi har ett sänkt referensvärde som har rapporterats in till EU. Vi har lagt hundratals miljoner kronor i kommande statsbudget för att vi ska kunna ha en mindre vargstam.

Det är uppenbart att vi behöver göra ännu mer, men regeringens vargpolitik ligger fast. Målet med årets vargjakt var att vi skulle ned inom det intervall som den här kammaren har beslutat om, mellan 170 och 270. Ett första steg var 270, och det var också vad länsstyrelserna hade beslutat.

Bläcket har knappt torkat på domen. Jag har inte hunnit sätta mig in i vad skälen är, men jag lovar att vi kommer att göra det och återkomma.

Anf. 69 ELIN NILSSON (L):

Herr talman! Tack, Peter Kullgren, för tydligheten! Vi delar engagemanget i de här frågorna, och vi möter som sagt människorna som berörs.

Regeringen avsätter väldigt mycket pengar i budgeten för detta. Kan statsrådet säga något om de insatser som man ändå kan göra, även om licensjakten är inställd? Jag tänker på insatser som eventuellt skulle kunna leda till att vi står inför en bättre situation nästa år.

Anf. 70 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Herr talman! Pengarna kommer för att Naturvårdsverket, statens expertmyndighet i de här frågorna, konstaterade att man behöver vidta olika åtgärder om man ska dra sig nedåt, mot nivån 170. Det behövs för att säkerställa att vargstammen helt enkelt finns kvar, och det vill vi ju alla. Vi ska också leva upp till våra EU-rättsliga åtaganden.

Regeringen har därför lagt in stora summor för att vi ska kunna ha en ännu bättre förvaltning än vi har i dag. När det gäller vad som sker för pengarna nu får vi återkomma.

Regeringens ekonomiska prioriteringar

Anf. 71 GUSTAF LANTZ (S):

Herr talman! Jag önskar ett förtydligande från kulturministern när hon säger att alla vet vad som har pressat ekonomin.

Det är såklart en press utifrån som handlar om hur omvärlden ser ut. Men det är regeringen som har makten och förmågan att låna upp stora belopp, vilket man också har gjort. Man har lånat från framtida generationer på ett otroligt expansivt sätt.

Regeringen har dock valt att se till att människor måste gå till jobbet trots att de är sjuka för att kunna få betalt. Man har valt att höja priset på mediciner, och man har valt att inte höja barnbidraget.

Jag undrar därför: Vad menar egentligen kulturministern? Står man inte för sina prioriteringar, där det är de som har högst inkomster som har fått högst skattesänkningar? Står man inte för att man har enorma resurser som man har lånat och som skulle kunna se till att hjälpa de familjer som nu är otroligt pressade i den tid vi lever i?

Anf. 72 Kulturminister PARISA LILJESTRAND (M):

Herr talman! Jag kan vara mycket tydlig med både Gustaf Lantz och hela svenska folket: Den här regeringen, jag som moderat och det förslag till budget som vi har lagt fram står på de hårt arbetande svenskarnas sida.

Det är de som ställer klockan, stiger upp varje morgon och går till jobbet oavsett om det är snöslask eller om man måste skrapa bilrutan. Det är de som kliver av sitt nattskift. Den här budgeten är till för dem.

De skattesänkningar som budgeten möjliggör gör att människor får mer pengar kvar i plånboken och därmed större frihet att bestämma över sina liv och vad pengarna ska gå till.

Jag förstår att det kan kännas jobbigt för Gustaf Lantz och Socialdemokraterna, som gärna vill bestämma så mycket som möjligt över vad människor ska använda sina egna pengar till. Så tycker inte vi i den här regeringen och jag som moderat att det ska vara, och därför tycker jag att det här är en bra budget.

(Applåder)

Vargjakten

Anf. 73 TOBIAS ANDERSSON (SD):

Herr talman! Från en jägare till en annan vill jag fråga landsbygdsminister Peter Kullgren om vargjakten.

Jag bor, lever och jagar i ett vargrevir. Jag har blivit förföljd av varg, och jag har tröstat vänner vars hundar blivit vargangripna. Jag vet hur vargen förstör, och det vet ministern också, varför vi båda har bidragit till att bland annat sänka referensvärdet till 170 individer.

För att komma ned till 170 individer krävs dock en omfattande avskjutning. Den tilltänkta och nu uteblivna licensjakten hade bara varit början på det arbetet. Trots det uteblev den. Hundratals jägare hade ägnat veckor åt att planera och tagit ledigt från sina jobb. Till råga på allt hade vi bra spårsnö och goda jaktförhållanden.

Licensjakten uteblev på grund av ett beslut från Förvaltningsrätten i Luleå. I dag har det kommit ett nytt beslut från Kammarrätten i Sundsvall. Båda dessa beslut står i direkt konflikt med vad vi fattat beslut om här.

Frågan mina kollegor ställer är: Vem bestämmer egentligen?

Anf. 74 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Herr talman! Vi har alltså att rätta oss efter domstolar i det här landet. Jag kan höra, dela och känna frustrationen, men något annat system tror jag inte att någon egentligen vill ha.

Nu har vi den här situationen. Det är tydligt vad regeringen och en majoritet i denna kammare vill. Jag drog i ett tidigare svar vad regeringen har gjort, sådant som många inför denna mandatperiod sa var omöjligt. Det kommer aldrig att gå att ändra något art- och habitatdirektiv på EU-nivå, hette det. Det gick visst. Nu har vi också tillfört de medel som behövs.

Jag måste analysera den här domen för att utröna vad som återstår. Jag kan helt ärligt säga: Min bedömning när vi hade vidtagit alla de här åtgärderna och när budgeten hade gått igenom – det hade den inte när förvaltningsrätten tog sitt beslut – var att vi skulle få till denna vargjakt i år, som i ett första steg skulle ta ned vargstammen till 270 individer.

Tillgänglighetskrav på skyddsrum

Anf. 75 NADJA AWAD (V):

Herr talman! Regeringen verkar strunta i att garantera skydd för personer med funktionsnedsättning i krig eller kris. I regeringens förslag till ny skyddsrumslag vill man nämligen inte att skyddsrummen ska ha tillgänglighetskrav. I en sådan här viktig fråga som handlar om liv eller död riskerar hundratusentals personer med funktionsnedsättning i praktiken att inte få skydd i tid.

Regeringen vet att personer med funktionsnedsättning återkommande drabbas hårdare i krig och krissituationer, inte på grund av sin funktionsnedsättning i sig utan på grund av inte alla delar av samhället i dag är byggda för alla invånare.

Det låter lite som att regeringen vill att det fortsatt ska byggas skyddsrum för människor som de själva, med normerande funktionalitet, och att alla andra helt enkelt ska få lösa det själva.

Min fråga är: Anser regeringen att personer med funktionsnedsättning ska köpa sig egna skyddsrum som är tillgängliga? Vad är det annars tänkt att den här gruppen ska göra i ett skarpt läge vid akut behov av skyddsrum?

Anf. 76 Minister för civilt försvar CARL-OSKAR BOHLIN (M):

Herr talman! Jag tackar för frågan.

Sverige har 7 miljoner skyddsrumplatser. De är företrädesvis byggda under början av det kalla kriget, på 50- och 60-talet. Att i efterhand tillgänglighetsanpassa alla dessa skyddsrum skulle vara förknippat med en mycket stor kostnad.

Det regeringen däremot nu gör är att genom ny lagstiftning tillgängliggöra ytterligare uppemot 1 ½ miljon platser i skyddade utrymmen. Många av dessa skyddade utrymmen är redan tillgänglighetsanpassade. Det kommer alltså under den här regeringen att tillkomma fler skyddade utrymmen som är tillgänglighetsanpassade än under tidigare regeringar.

Svaret på frågan är också att i en ultimata krissituation måste alla hjälpas åt att omhänderta också de allra svagaste.

(Applåder)

Tillgången på svenskproducerade livsmedel

Anf. 77 ANDERS KARLSSON (C):

Herr talman! Min fråga går till landsbygdsminister Peter Kullgren.

Sverige har behov av mer svenska livsmedel, inte minst för att stärka det civila försvaret och rusta oss för en krissituation. Det finns en uppenbar brist på både nötkött och inte minst lammkött i våra butiker. Med tanke på den aktuella domen från kammarrätten är det anmärkningsvärt att vi i dag i Sverige har klart över 300 vargar.

Vad kommer regeringen och landsbygdsministern att göra för att vi ska få mer svenska livsmedel i svenska butiker?

Anf. 78 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Herr talman! Enligt fårbönderna själva är just rovdjursfrågan, vargfrågan, en av de viktigaste anledningarna till att de som de facto har lagt ned har gjort det.

Jag har sagt det i kammaren förut och säger det gärna igen: Jag har svårt att få ihop varför ett land med så gynnsamma förutsättningar för att hålla just får ska importera uppemot 80 procent av det lammkött vi äter från andra sidan jorden. För mig finns det ingen logik i det. Det är klart att vi måste se till att ändra det. Det är en av anledningarna till att jag och regeringen står för den rovdjurspolitik som vi gör.

Nu ska vi i första läget analysera den här domen, och sedan får vi återkomma.

På livsmedelsproduktionssidan i övrigt finns det en lång rad åtgärder. En sak som inte på något sätt är avgörande men som dragits i långbänk länge är att vi sedan den 1 januari kan få till mer naturbetesmarker och förhoppningsvis mer djur i vår svenska natur genom att tillåta virtuella stängsel för nötkreatur och får.

Lagringen av data i amerikanska molntjänster

Anf. 79 ULF HOLM (MP):

Herr talman! I det mycket svåra och komplicerade säkerhets- och försvarspolitiska läge vi befinner oss i måste det vara uppenbart för alla att världsordningen nu ändrats. Trumps och hans ministrars hånfulla och hotfulla utfall mot Europa, senast på toppmötet i Davos i går, är bedrövliga att både se och höra. Situationen kräver att Sverige stärker totalförsvaret och då inte minst det civila försvaret, där mycket arbete återstår.

Jag tror att ökad självförsörjning och minskat beroende av USA är en fråga som måste lyftas. En viktig och akut fråga är att se över vårt enorma beroende av amerikanska techjättar som under en nyckfull och maffialiknande amerikansk president tar del av vad vi lagrar för data i molnet. Vi måste helt enkelt minska beroendet av USA och hantera riskerna med lagring och molntjänster.

Som den danska underrättelsetjänsten sa kan USA släcka Danmark på en timme. Förmodligen gäller det också Sverige.

Frågorna till ministern för civilt försvar är alltså: Vilka initiativ tar du, och har du varit i kontakt med dina motsvarigheter i EU-kretsen för att påskynda ett aktivt arbete?

Anf. 80 Minister för civilt försvar CARL-OSKAR BOHLIN (M):

Herr talman! Tack, Ulf Holm, för frågan!

För digitaliseringsfrågor i regeringen ansvarar Erik Slottner. Det är också han som deltar i de respektive ministerformaten. Han kan säkert på ett lämpligare sätt än jag redogöra för just den biten.

Det jag däremot kan säga är att regeringen nu tar krafttag för att bygga upp den nationella cybersäkerheten på ett sätt som tyvärr inte har skett under tidigare regeringar. Vi bygger nu ett helt nytt nationellt cybersäkerhetscenter. Här kommer förstas också frågor om rådighet över data och över kritiska system in som en delkomponent. Det är något som regeringen arbetar med när vi nu bygger upp det nya nationella cybersäkerhetscentret, som kommer att vara fullt utbyggt till sommaren.

Frågestund

Anf. 81 MALIN HÖGLUND (M):

Herr talman! Min fråga går till socialtjänstminister Camilla Waltersson Grönvall.

Alla barn i Sverige, oavsett var de bor, har rätt till en trygg uppväxt och en framtid att se fram emot. I dag lever över 200 000 barn i Sverige i hem där olika former av våld eller övergrepp förekommer.

För en vecka sedan, den 15 januari, trädde nya lagar i kraft som ska ge utsatta barn ett bättre skydd. Min fråga till socialtjänstministern är: Vilka nya yrkesgrupper kommer att omfattas av anmälningsskyldigheten?

Anf. 82 Socialtjänstminister CAMILLA WALTERSSON GRÖNVALL (M):

Herr talman! Jag tackar ledamoten för frågan.

Det stämmer som ledamoten säger att regeringen bedriver ett omfattande arbete för att på alla sätt och vis stärka skyddet för utsatta barn. För en vecka sedan trädde en ny lagstiftning i kraft som tar ambitionen ett steg vidare. Det handlar om att identifiera och säkerställa att fler yrkesgrupper, till exempel ordningsvakter, nu får en skyldighet att orosanmäla när de ser att något bör orosanmälas.

Men det handlar också om att fler myndigheter och personer hos myndigheter ska få en anmälningsskyldighet, till exempel Åklagarmyndigheten och människor anställda hos Försäkringskassan. Det är av otroligt stor vikt att alla som befinner sig i sammanhang med barn och som upptäcker att något är fel, där våld kan förekomma, agerar så att socialtjänsten och ansvariga myndigheter i sin tur kan agera runt barnen för att förhindra våld mot barn.

Ett nationellt populationsmål för skarv

Anf. 83 MIKAEL OSCARSSON (KD):

Herr talman! Beståndet av skarv har ökat explosionsartat i Sverige. På 90-talet fanns det 15 000–16 000 bon. Nu 2023 har de gått upp till 75 000, det vill säga 400 000 skarvar. Det är långt mycket mer än vad fiskbeståndet och ekosystemet i Sverige klarar av.

Varje dag äter skarvarna upp ofattbara 200 000 ton fisk. Nu kommer rapporter från Vättern, Väneren och Upplandskusten om att hela årsklasser av abborre och gös slås ut. Trots det saknar Sverige nationella populationsmål för skarven, det vill säga lägsta gynnsamma bevarandestatus.

När kommer regeringen att ge Naturvårdsverket i uppdrag att fastställa ett nationellt populationsmål för skarv? Det borde vara i nivå med slutet av 90-talet, det vill säga en minskning med 75 procent så att vi får en balans i ekosystemet igen?

Anf. 84 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Herr talman! Regeringen har satt igång ett arbete i syfte att underlätta jakt på skarv. Vi ser hur dagens population går alldeles för hårt åt fiskbestånden, och vi ser också hur den fullständigt förstör skärgårdsmiljöer med mera.

Därför har vi gett en lång rad uppdrag på området, bland annat till Naturvårdsverket, om att underlätta för jakt och skydd av fisk och förslag på effektiva åtgärder. Dessa mottogs i slutet av förra året. Vi driver också på i EU, vilket är centralt i sammanhanget, för att få till en ändring av fågel-direktivet.

Ledamoten tar upp populationsmål, och det är inget jag utesluter. Regeringen överväger löpande ytterligare insatser för att begränsa skarvpopulationerna. Det behövs verkligen. Senast i årets regleringsbrev gav vi uppdrag till länsstyrelserna att samordna sig i skarvförvaltningsplaner för Mälaren och Hjälmarén.

En robust infrastruktur

Anf. 85 ÅSA KARLSSON (S):

Herr talman! Ett fungerande civilt försvar bygger ytterst på att vårt samhälle håller ihop i vardag och i kris. Då är robust infrastruktur helt avgörande. Staten har ett tydligt ansvar för att säkra el, transporter, vatten, digitala nät och inte minst järnväg i hela landet.

Ändå ser vi i dag stora brister med inte minst sårbara privata lösningar. I ett skärpt säkerhetsläge riskerar det här att slå hårt mot samhällsviktiga verksamheter som sjukvård och äldreomsorg och mot infrastrukturen som de verksamheterna är beroende av.

Jag riktar min fråga till ministern för civilt försvar: Hur avser regeringen att säkerställa att kritisk infrastruktur byggs och underhålls med ett helhetsperspektiv, där långsiktig robusthet sätts före kortsiktiga marknadslösningar?

Anf. 86 Minister för civilt försvar CARL-OSKAR BOHLIN (M):

Herr talman! Jag tackar för frågan.

Svaret på frågan är: genom att göra substantiella investeringar i det civila försvaret.

Under perioden 2015–2022 investerades nästan ingenting i det civila försvaret. Därmed uteblev också robustheten och redundansen. Nu ser vi hur budgeten för det civila försvaret går från 2,7 miljarder till, om ett par år, 20 miljarder. Det ger förutsättningar att göra substantiella investeringar i det som bygger faktisk förmåga. Nu ser vi också förmågan komma till i alla beredskapssektorer.

År 2024 genomfördes dubbelt så många förmågehöjande åtgärder som 2023. Den preliminära bedömningen för 2025 är att kurvan fortsätter spikrakt uppåt när det kommer till förmågeutvecklingen i det civila försvaret.

Svaret är: genom att sätta pengarna där retoriken är, inte bara ägna sig åt Powerpoints och tom retorik.

(Applåder)

Bristen på svenskt nötkött

Anf. 87 CHRIS DAHLQVIST (SD):

Herr talman! Det råder just nu brist på svenskt nötkött, främst på grund av att det finns färre kor och kalvar till följd av höga produktionskostnader och låg lönsamhet för de svenska bönderna. Situationen är just nu förvärrad eftersom färre djur har uppnått slaktmognad.

På grund av den förvärrade situationen råder det just nu ett läge där hyllorna i många livsmedelsaffärer är tomma på svenskt nötkött. Med anledning av detta vill jag fråga landsbygdsminister Peter Kullgren hur regeringen jobbar för att bistå våra svenska bönder i att hantera den rådande bristen på svenskt nötkött.

Anf. 88 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Herr talman! Vi kan konstatera att det har diskuterats betydligt mer den senaste tiden. Det har framkommit från branschen att en del av bristen på vissa nötköttsprodukter beror på att slakterier under tider av många röda dagar inte har samma produktionstakt.

Detta förringar inte grundproblemet. Grundproblemet i Sverige, anledningen till att vi har denna situation, är att det finns för få kossor. Vi behöver fler kossor i Sverige för att mäta våra magar.

Det finns en lång rad åtgärder som regeringen har vidtagit för att få till detta. Just riktat mot nötköttsproduktionen har vi aviserat att vi i kommande CAP-struktur vill se ett särskilt djurvälferdsstöd till dikoproduktionen. Något som har varit efterlängtat från nötköttsproducenter har varit virtuella stängsel, som nu är tillåtna från den 1 januari.

Statlig finansiering av svensk film

Anf. 89 FREDRIK LINDSTÅL (C):

Herr talman! Frågan har redan varit uppe, och det blir lite av en repetition. Men det sägs ju att repetition är kunskapens moder.

Det har kommit många kommentarer om att kulturministern valde att inte närvara på årets Guldbaggegala. Jag har i min egenskap av riksdagsledamot inte för avsikt att recensera statsrådets kalenderplanering eller prioriteringar. Bilden som dock målas upp av filmbranschen är nedskärningar, en avsaknad av reformer och att våra nordiska grannländer springer ifrån oss.

Sverige behöver en stark och oberoende filmbransch. Filmbranschen har förståelse för det som regeringen beskriver som breddad finansiering, men den är också tydlig med att svensk film behöver en stark statlig finansiering. Vi riskerar annars att urholka den svenska filmindustrin och därmed förlora en viktig kulturnäring och den höga ställning i världen som svensk film har.

Herr talman! Hur kommer regeringen att verka för att stärka förtroendet hos filmbranschen och låta svensk film åter ta plats?

Anf. 90 Kulturminister PARISA LILJESTRAND (M):

Herr talman! Låt mig börja med att säga att svensk film i dag har en årlig statlig finansiering om ungefär 650 miljoner kronor. Det känns ändå viktigt att slå fast. Ibland i debatten kan det låta som att det inte finns någonting inom ramen för svensk film, men inom ramen för Stiftelsen Svenska Filminstitutet fördelas medel. Vi har också ett produktionsincitament på 100 miljoner kronor som fördelas årligen.

Däremot finns många problem inom svensk film. Produktionsincitamentet som system fungerar dåligt med en först-till-kvarn-princip som man skulle kunna tolka som att skattebetalarnas pengar lottas ut. Illegal

ip-tv slår undan benen och för inte tillbaka pengar som branschen skulle kunna använda. Det finns många problem därtill.

Det var därför den här regeringen tillsatte en filmutredning, för att titta på dessa problem, och nu avser vi att lägga fram en proposition.

Prot. 2025/26:62
22 januari

Frågestund

Sametingets parlamentsbyggnad

Anf. 91 JAN RIISE (MP):

Herr talman! Även min fråga går till kulturministern.

Jag hade häromveckan nöjet att besöka Jämtland, även Hammerdal och Östersund, och talade med bland andra Sametingets nya ordförande Marianne Gråik. Vi pratade förstas om många olika saker, som rennäringen och klimatförändringarna, men också om Sametingets planerade parlamentsbyggnad i Östersund. Redan 2019 bestämdes det att den skulle förläggas dit. Planer finns, liksom en tomt och en skiss över hur den ska se ut. Men det finns inget startbesked för själva bygget.

De norska och finska motsvarigheterna finns längre uppe i norr, i Karasjok och Enare. Det skulle sitta fint med något i Östersund för att markera Sápmis hela storlek.

Ärendet bereds i Regeringskansliet, som det heter. Med en blandning av otålighet och en konstruktiv ansats skulle jag vilja höra från kulturministern hur planerna ser ut på att komma till start.

(Applåder)

Anf. 92 Kulturminister PARISA LILJESTRAND (M):

Herr talman! Tack, ledamoten, för frågan!

Jag hade också det stora nöjet att vara på plats när Sametingets öppnande ägde rum. Det var väldigt fint, och det kändes både hedersamt och bra att kunna vara där.

Vad gäller parlamentsbyggnaden har jag och regeringen inga nya besked att ge i dagsläget, utan frågan bereds. Vi avser att återkomma när den har beretts färdigt.

Förebyggande åtgärder mot barns kriminalitet

Anf. 93 LUDVIG CEIMERTZ (M):

Herr talman! Min fråga går till socialtjänstminister Camilla Waltersson Grönvall.

Vi vet att många barn och unga i Sverige dras in i kriminalitet. Vi vet också att många av dessa barn är kända av socialtjänsten sedan länge. Bland dem som begår de grövsta brotten finns också en stor överrepresentation av barn som har varit placerade i samhällets omsorg, på familjehem, HVB-hem och liknande. Det har i sig lett till ökad risk att begå brott, begå grövre brott och fastna i kriminalitet. Detta är frågor som socialtjänstministern och regeringen har varit väldigt engagerade i ända sedan tillträdet.

I tisdags mottog socialtjänstministern den nationella samordnarens utredning om den statliga sociala barn- och ungdomsvården, som föreslår ett antal åtgärder. Det handlar om mer anpassade platser och ett större statligt ansvar. Min fråga blir: Vilka av dessa åtgärder anser socialtjänstministern

vara mest prioriterade och mest brådskande att genomföra för att förhindra att barn dras in i kriminalitet?

Anf. 94 Socialtjänstminister CAMILLA WALTERSSON
GRÖNVALL (M):

Herr talman! Tack så mycket till Ludvig för frågan!

Ledamoten sätter fingret på en enormt viktig fråga. Ska vi stoppa kriminaliteten och bryta rekryteringen av unga måste vi jobba förebyggande.

Socialdemokraterna har haft hög svansföring i denna fråga, men det hände närmast ingenting under deras år i regering. Det var helt enkelt åtta förlorade år.

Vi, däremot, har fått på plats en ny förebyggande socialtjänstlag, med 10 miljarder i finansiering. Samordnaren efterfrågade en starkare statlig styrning i dessa frågor. Vi arbetar för att få en nationell placeringsfunktion på plats för att förbättra vårdkvaliteten för våra barn.

Men vi behöver också fler familjehemsplatser. Samordnaren föreslog även mer utbildning och stöd till våra familjehem. Det tror jag är helt avgörande för att få fler att våga ta detta stora och väldigt viktiga ansvar.

Vattenkraft och vandringsvägar för fisk

Anf. 95 TOMAS KRONSTÅHL (S):

Herr talman! Min fråga går till landsbygdsminister Kullgren.

Jag vill hänvisa till ett mycket bra seminarium vi hade i går. Det handlade om vattenkraft och fiskvägar och besöktes av närmare 70 personer – mycket lyckat! Det handlade naturligtvis om hur många fiskar som får sätta livet till eftersom det inte finns vandringsvägar. Vi ser att både lax, ål och öring med flera arter krossas och dödas. För ålen är väl vattenkraften det största och farligaste hinder vi har.

Min fråga är om ministern och regeringen kommer att ta tag i denna fråga och sätta fart på arbetet med att modernisera och säkra vattenkraften så att vi får till fiskvägar, så att vi kan ha en ökad produktion av el men även ett modernt samhälle där fiskarna kan vandra. Det finns faktiskt pengar avsatta. Vad är anledningen till att ni inte sätter i gång det här arbetet?

Anf. 96 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Herr talman! Min bild är att det sker en del. Vi har som sagt en lång rad olika projekt och aktiviteter, och det finns statliga medel för det här ändamålet – inte minst för att värna ålen, som ju utgör ett sargat bestånd.

Där kan man konstatera att Sverige har gjort oerhört mycket. Hela västkustsidan har vi totalt stängt för fiske, och vi har hård begränsning på den östra sidan. Sverige driver också på mycket aktivt för att vi ska ta hand om alla ålens livsstadier på EU-nivå. Just nu regleras bara den del då ålen de facto lever i havet. Vid varje tillfälle jag får ger jag en känga åt dem som tycker att det är helt okej att fiska upp ålyngel, alltså glasålar. Det är ett mycket stort problem för ålen.

Men självklart behöver vi också se till att vi har vattenvägar framöver.

Anf. 97 BJÖRN TIDLAND (SD):

Herr talman! Min fråga går till ministern för civilt försvar. Med anledning av det försämrade säkerhetsläget i Europa måste det vara av högsta prioritet att skydda civilbefolkningen i händelse av krig. Tillsyn av och tillgång till skyddsrum måste därför prioriteras högre. I storstäder som Göteborg, Stockholm och Malmö kommer hamnar, broar, raffinaderier, elförsörjning, vattenrening, vattenverk, vägar, järnvägar och fabriker att bli mål för angrepp. Då kommer även civila att drabbas. Tusentals medborgare riskerar att bli offer om samhället inte prioriterar skyddet av civilbefolkningen.

Så till själva frågan: Har ministern någon tidsplan för när det ska finnas operativa skyddsrum för alla som bor i Göteborg, Stockholm och Malmö?

Anf. 98 Minister för civilt försvar CARL-OSKAR BOHLIN (M):

Herr talman! Tack, Björn Tidland, för en angelägen fråga!

Låt mig börja med att säga att de allra flesta skyddsrummen i Sverige fyller sin funktion, det vill säga att de kan användas om det skulle behövas. Sedan är standarden ibland eftersatt, och regeringen har haft som en prioriterad uppgift att, för första gången på mycket lång tid i Sverige, skjuta till medel för att kunna restaurera och rusta upp. Jag besökte själv det första nyrenoverade befolkningsskyddsutrymmet här i Stockholm för bara några veckor sedan. Detta arbete går alltså framåt.

Som jag nämnde tidigare har vi också tagit fram en proposition som kommer att tillgängliggöra nya skyddade utrymmen, bland annat i våra stora städer.

Svenska folket ska känna tillförsikt – vi tar denna fråga på stort allvar. Vi arbetar för att så snabbt som möjligt beta av beståndet med stora befolkningsskyddsrum. Vi genomförde 12 000 inspektioner och kontroller 2025, vilket är en markant ökning jämfört med tidigare år.

Vi är alltså på den här frågan och arbetar vidare med den.

(Applåder)

Civilsamhällets betydelse för beredskapen

Anf. 99 JACOB RISBERG (MP):

Herr talman! Vid stora kriser och i krig är det oerhört viktigt att samhället fungerar och att det finns god beredskap. Samhällets resiliens ökar av nätverk där man känner många människor, tydliga uppgifter att bidra med under kris samt en allmänmänsklig tillit. Allt detta erbjuds av civilsamhället – från idrottsrörelsen som bidrar till friska människor till kulturorganisationer som skapar möjlighet till förströelse, vilket kriget i Ukraina med all önskvärd tydlighet har visat vikten av. Stora organisationer är vana att mobilisera mängder av människor medan små byföreningar skapar mötesplatser och en vilja att ställa upp för varandra utifrån vars och ens kompetenser.

När vi nu rustar även det civila försvaret är det självklart att organisationer som Röda Korset och Svenska kyrkan, som är vana att jobba med krishantering, bjuds in att bidra. Men det är bara en bråkdel av det svenska civilsamhället, och det är många fler som vill bidra.

Min fråga till ministern för civilt försvar är därför: Varför bjuds inte alla dessa andra civilsamhällesorganisationer in för att bidra till att öka Sveriges beredskap och resiliens?

(Applåder)

Anf. 100 Minister för civilt försvar CARL-OSKAR BOHLIN (M):

Herr talman! Tack, Jacob Risberg, för frågan!

Jag är den första att instämma i beskrivningen att civilsamhället är viktigt och har en viktig roll att spela också i totalförsvaret och det generella beredskapsarbetet.

Myndigheten för civilt försvar driver i dag ett civilsamhällesråd dit man bjuder in representanter för olika civilsamhällesorganisationer.

På Försvarsdepartementet har vi ibland också träffar av mer ad hoc-karaktär. Vi har bland annat träffat alla de organisationer som har vuxit upp i kölvattnet av kriget i Ukraina och som bistår med att stödja Ukraina men som också delar med sig av erfarenheter från Ukraina som vi kan implementera när vi bygger upp det civila försvaret i Sverige. Det är naturligtvis mycket, mycket angeläget.

Min uppfattning är att det förs dialoger med civilsamhällesorganisationer på olika nivåer, i Regeringskansliet och hos underlydande myndigheter.

Sveriges stöd till Syriens regim

Anf. 101 LORENA DELGADO VARAS (-):

Herr talman! Anser regeringen att det är moraliskt och folkrättsligt försvarbart att finansiera en syrisk regim, ledd av en tidigare al-Qaida-ledare, för att stoppa flyktingar till Europa och skicka tillbaka dem som är här samtidigt som samma regim attackerar det kurdiska självstyret i Rojava och mördar civila?

De i Rojava stoppade faktiskt IS framfart i världen, och nu massakreras de alltså av en regim som får ekonomiskt stöd av Sverige. Gång på gång väljer regeringen att stå på fel sida, oavsett vilken utrikespolitisk fråga vi tittar på.

Hur ska ni agera nu, och när kommer ni att stoppa det indirekta stödet till den här regimen?

Anf. 102 Kulturminister PARISA LILJESTRAND (M):

Herr talman! Jag ska börja med att säga: Om frågeställaren vill ha ett mycket förtydligat svar är det nog bättre att ställa frågan till den minister som är berörd. Men vad gäller svensk utrikespolitik i stort kan jag säga att svensk utrikespolitik följer både svenska lagar och regler och internationella lagar och regler. Vi förhåller oss till andra stater genom den politik som vi för men också genom det bistånd som vi på olika sätt ger och de samarbeten som vi har. Dessa kan alltid behöva behandlas och ifrågasättas

utifrån hur andra stater agerar. Men det är alltså ingenting som jag kan stå och redogöra för här.

Vill man ha ett mer detaljerat svar får man nog ställa frågan till den minister som har detta i sin portfölj.
(Applåder)

Prot. 2025/26:62
22 januari

Frågestund

Sameradions opartiskhet

Anf. 103 KRISTINA AXÉN OLIN (M):

Herr talman! Även jag har en fråga till kulturminister Parisa Liljestrand.

Medierna i P1 och även tidningen *Kvartal* har uppmärksammat att Sameradion, som är en del av Sveriges Radio och därmed public service, under sametingsvalet har haft en kommentator som samtidigt har varit aktiv socialdemokrat i kommunfullmäktige i Umeå. Hon har även kandiderat till kyrkofullmäktige för Socialdemokraterna.

I huvudsak har hon kommenterat frågor som rör Sametinget, men inte uteslutande. Hon har även kommenterat till exempel en rapport från Timbro, *Befria Sápmi*, och kyrkans skogsutredning. Trots att hon har kommenterat frågor som rör politik i helt andra församlingar än Sametinget har det inte framgått att hon är aktiv socialdemokrat och sitter i kommunfullmäktige i Umeå.

Min fråga till kulturministern är: Hur anser kulturministern att detta går ihop med att public service ska vara politiskt oberoende och har som regel att vara det?

Anf. 104 Kulturminister PARISA LILJESTRAND (M):

Herr talman! Jag har noterat den kritik som har framförts, och jag har full förståelse för att det kan ställas frågor liknande den som Kristina Axén Olin ställer. Men jag kan som kulturminister inte ha synpunkter på vare sig programinnehåll eller vad public service väljer att sända och vilka som arbetar i organisationen. Det håller jag mig långt borta ifrån.

Det är alldeles riktigt att Sveriges Radios verksamhet ska bedrivas med opartiskhet och saklighet som grund. Det gäller hela Sveriges Radio, även Sameradion. Sedan är det upp till Sveriges Radio att hantera den här frågan i detalj, vilket jag naturligtvis förutsätter att de gör.

Rätten till ledsagning

Anf. 105 KARIN SUNDIN (S):

Herr talman! Det har snart gått tre år sedan Socialstyrelsens larmrapport om en kraftig minskning av antalet personer som får ledsagning kom. Det handlar alltså om det stöd som man kan få i form av en person som följer med när man till exempel går en promenad, uträttar ärenden eller träffar vänner – om man är blind och inte kan gå ut på egen hand.

Det är inte behoven som har minskat. Det är tillämpningen av lagen som har skärpts och blivit allt snävare. Därför fattade riksdagen för två år sedan beslut om att regeringen skulle se över lagstiftningen. Men det enda som har hänt under de här åren är att fler och fler nekas rätten till ledsag-

ning. Fler och fler lever i husarrest eller är helt beroende av anhöriga eller vänner för att kunna komma ut.

Min fråga till socialtjänstminister Camilla Waltersson Grönvall är: Varför gör socialtjänstministern inte som riksdagen har beslutat? Varför är det helt tyst i den här frågan från regeringens sida?

Anf. 106 Socialtjänstminister CAMILLA WALTERSSON
GRÖNVALL (M):

Herr talman! Tack så mycket, ledamoten, för frågan!

Ledsagningen är en del av den LSS-lagstiftning som en borgerlig regering fick på plats i början av 90-talet. Det är en viktig lagstiftning. Den handlar om att kunna ta del av samhället på samma villkor som alla andra.

Vi i regeringen är naturligtvis oerhört bekymrade över att vi ser att kommunerna i allt större utsträckning inte tar det här ansvaret. Därför arbetar vi med en rad olika delar. En del som vi fick in i det nya regleringsbrevet till Socialstyrelsen är tagen från just den rapport som ledamoten hänvisar till. I den fanns ju en rad förslag, och en del handlade om att utarbeta en vägledning för kommunerna så att man kan göra likartade, jämlika bedömningar över hela landet, vilket tyvärr inte är fallet i dag.

Det här uppdraget är ett viktigt steg i att säkerställa just ledsagningen i landet.

(Applåder)

Åtgärder mot hundsmuggling

Anf. 107 CHRISTIAN LINDEFJÄRD (SD):

Herr talman! I Sverige ser vi i dag en omfattande problematik med hundsmuggling. Hundar förs in från framför allt Östeuropa och säljs via nätet till svenska köpare. Många av dessa hundar säljs under oseriösa former, exempelvis på parkeringsplatser eller av personer som inte kan svara på grundläggande frågor om hundarnas bakgrund. Här vilar ett tydligt ansvar på köparna att agera med gott omdöme.

Hundsmugglingen innebär dock inte bara ett djurskyddsproblem. Den utgör även en betydande risk för att smittsamma sjukdomar förs in i Sverige, sjukdomar som kan drabba både hundar och människor. När sådana sjukdomar väl har fått fäste i landet är de ofta mycket svåra att bekämpa. Därtill har flera insmugglade hundar visat sig vara i så dåligt skick att de måste avlivas kort efter köpet. På så vis bidrar köpare som väljer att handla från oseriösa aktörer indirekt till kriminalitet och djurplågeri.

Vilka åtgärder avser regeringen att vidta för att motverka både hundsmuggling och försäljning av illegalt införda hundar och för att förtydliga ansvaret för köparna – innan vi står inför en allvarlig incident och spridning av smittsamma sjukdomar?

Anf. 108 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Herr talman! Ja, man blir beklämd när man ser de här situationerna, särskilt när hundar är i dåligt skick. Inte sällan finns det på andra sidan en lurad köpare som tror att man gör en god gärning när man tar hand om en hund som inte har haft det bra och som ska få det mycket bättre här i Sverige.

Detta är ett stort problem och ett stort lidande. Som ledamoten säger finns det också betydande risker för att man för in sjukdomar som vi har lyckats bli av med här i Sverige på djursidan.

Lagstiftningen finns. Det är inte tillåtet att göra så här. Sedan gäller det att vi följer upp det. Det har varit diskussioner om veterinärers ansvar om de kan konstatera att det är en hund som är insmugglad och så vidare. Det förs alltså diskussioner. Men i grunden gäller det att se till att den lag vi har, som förbjuder sådant här, faktiskt efterlevs.

Avverkningsanmälan för stormskadad skog

Anf. 109 CRISTER CARLSSON (M):

Herr talman! Frågan går till landsbygdsminister Kullgren.

Dalarna, där jag bor, och Gävleborg drabbades nyligen av den värsta stormen på tio år. Stora arealer av skog blåste omkull. Nu är det viktigt att man tar hand om skogen innan barkborrar och röta förstör träden – det är tur att det är vinter nu. Men skogsägarna behöver skicka in en avverkningsanmälan till Skogsstyrelsen om det skadade området är större än en halv hektar. Skogsstyrelsen har sedan sex veckor på sig att handlägga en anmälan.

LRF har lyft frågan och sa i SVT att det skulle behövas ett så kallat krisundantag. Men är det rimligt att man ska behöva skicka in en avverkningsanmälan på stormskadad skog? Träden ligger ju redan där och måste tas om hand oavsett, kanske skyndsamt.

Anf. 110 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Herr talman! Vi kommer som sagt att göra mycket för att se till att det här ska underlättas. Jag hade i går ett mycket gott samtal med representanter för både branschen och Skogsstyrelsen. Vi kan konstatera att det har kommit in runt 200 eller fler anmälningar om undantag. Jag vet att 125 av dem redan har beviljats, och man prioriterar undantag från avverkningsanmälan.

En halv hektar kan låta lite, men delar av den här stormens konsekvenser finns i områden som inte är större än en halv hektar, ungefär motsvarande en fotbollsplan, och där behövs alltså ingenting. Skogsstyrelsens uppmaning till markägare var också att om man vet med sig att man inte kommer att komma till området inom sex veckor så kan man vänta lite med anmälan, för då kan Skogsstyrelsen prioritera det som är mer bråttom.

Vi för alltså en god dialog, och regeringen kommer inom kort att återkomma med hur vi går vidare.

Regeringens ekonomiska politik

Anf. 111 EVA LINDH (S):

Herr talman! Jag vill följa upp statsrådet Liljestrands svar på mina kollegors frågor om den tuffaste månaden på året.

Statsrådet säger att regeringen står på de hårt arbetande människornas sida. Jag tror knappast att den undersköterska som har fått det allt tuffare under de här åren känner igen sig i den beskrivningen. Många är ensamstående mammor som inte ens kan sätta näringsriktig mat på bordet till

sina barn. De känner knappast igen sig ens i den lilla ljusning som statsrådet pratar om.

Samtidigt har många fått det väldigt mycket bättre. Min fråga till statsrådet är därför: Vad säger statsrådet till den undersköterska som inte kan sätta näringsriktig mat på bordet till sina barn? Kan statsrådet berätta för den undersköterskan vad statsrådet själv har gjort för den skattebonus som hon har fått under samma tid?

Anf. 112 Kulturminister PARISA LILJESTRAND (M):

Herr talman! Med den politik som Moderaterna har fört under många år kan vi konstatera att alla människor i Sverige har fått mer att röra sig med i och med skatteavdrag av olika slag som vi har möjliggjort. Det gäller även den undersköterska som jobbar hårt för att ta hand om andra.

Det handlar också om att vi måste få så många som möjligt att gå till jobbet varje morgon. Så möjliggör vi att kunna ta hand om dem som verkligen behöver det i samhället. Det är inte mer än rättvist att det ser ut så i ett samhälle, och den åsikten tror jag att ledamoten och jag delar.

Däremot ser vi lite olika på vägen dit. Vi tror på att se till att så många som möjligt får möjlighet att gå till jobbet. Det gör vi genom en bidragsreform och genom att se till att så många som möjligt faktiskt gör sitt yttersta. På det sättet kan vi också på riktigt hjälpa dem som behöver det i samhället.

(Applåder)

Totalförsvarsanalys vid myndighetsbeslut

Anf. 113 PER SÖDERLUND (SD):

Herr talman! Min fråga går till ministern för civilt försvar.

Återuppbyggnaden av det civila försvaret är minst lika viktig som det militära. Ett fungerande försvar förutsätter befolkningsskydd, beredskapslager och robusta förberedelser för kris eller väpnad konflikt.

Civilt försvaret är ett gemensamt ansvar för kommuner, regioner och staten, lika grundläggande som polis, sjukvård och skola. Mot denna bakgrund har Sverigedemokraterna sedan valet 2022 drivit på för att införa en totalförsvarsanalys vid myndighetsbeslut på motsvarande sätt som jämställdhets- och miljöanalyser görs i dag.

I början av mandatperioden pekade statsrådet på att nuvarande lagstiftning är tillräcklig och att det inte finns något behov av att införa en regel som innebär att myndigheter är skyldiga att beakta hur totalförsvaret påverkas av ett visst beslut. Trots det ser vi att så inte sker i tillräcklig omfattning.

Min fråga är därför om regeringen är beredd att ta några initiativ med anledning av det jag nyss sa.

Anf. 114 Minister för civilt försvar CARL-OSKAR BOHLIN (M):

Herr talman! Tack, Per Söderlund, för en bra fråga!

Jag instämmer i frågeställarens bedömning av läget, det vill säga angelägenheten i att komma framåt i utbyggnaden av det nya totalförsvaret. Vi börjar nu äntligen komma upp i ett rejält tempo i den delen.

Det regeringen har gjort med avseende på frågeställningen är att vi har förtydligat det här uppdraget till alla beredskapsmyndigheter. Vi har infört nya instruktioner och nya krav i regleringsbrev och på så sätt kravställt egentligen all verksamhet som bedrivs inom ramen för beredskapsmyndigheternas arbete.

Min uppfattning är därför att vi i grunden tillgodoser det som frågeställaren efterlyser, nämligen att man på ett tydligare sätt prioriterar och lyfter fram uppbyggnaden av totalförsvaret, särskilt i de sektorer och verksamheter som är avgörande för robustheten och förmågan i det civila försvaret.

Beredskapsmyndigheters samverkan med näringslivet

Anf. 115 GUSTAF GÖTHBERG (M):

Herr talman! I går besökte ministern för civilt försvar Sveriges bästa stad, min hemstad Göteborg. I staden finns många frivilliga försvarsorganisationer, och vi har ett regemente och ett hemvärn som vi är väldigt stolta över.

I arbetet med att rusta det civila försvaret i staden noterar vi däremot att de styrande Socialdemokraterna inte fullt ut tar det ansvar som man kan kräva av dem. Knappt några resurser avsätts. Frågan är inte prioriterad, och det händer inte särskilt mycket.

Regeringen å sin sida tar sitt ansvar för rustandet av det civila försvaret. Sverige har nu börjat upphandla spannmålslager, och nyligen meddelades att 24 beredskapsmyndigheter ska samverka med näringslivet genom avtal för att tillförsäkra tillgången till varor och tjänster som är kritiska för samhället i kris, vid höjd beredskap och vid krig.

Min fråga är: Hur kommer de uppdrag som nyligen har aviserats för de 24 myndigheterna att konkret stärka svensk beredskap och svenskt totalförsvaret?

Anf. 116 Minister för civilt försvar CARL-OSKAR BOHLIN (M):

Herr talman! Tack, Gustaf Göthberg, för frågan! Jag vill börja med att bekräfta att det var mycket trevligt att besöka Göteborg – det är det alltid.

Syftet med det som ledamoten Göthberg lyfter här, det vill säga uppdraget till de 24 myndigheterna, är att man nu ska börja teckna avtal med företag i akt och mening att den svenska försörjningsberedskapen ska kunna förstärkas på en lång rad områden. Precis som nämndes kunde Peter Kullgren och undertecknad tidigare i höstas meddela att vi nu påbörjar upphandlingen av spannmålslager. Vi har redan kommit ganska långt i uppbyggnaden av försörjningsberedskapen inom hälso- och sjukvården med bland annat nationella förstärkningsresurser hos Socialstyrelsen.

Det här ska nu ske i fler sektorer så att försörjningsberedskapen kan öka som helhet. Så får vi ett samhälle som i grunden är mer stöttåligt och mer robust.

Frågestunden var härmed avslutad.

§ 10 (forts. från § 8) Svar på interpellation 2025/26:191 om skogens förädlingsvärde

Anf. 117 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Herr talman! Jag delar uppfattningen att skogsindustrin befinner sig i ett utsatt läge. Vi ser med oro på de omfattande sparprogram och varsel som aviserats under hösten. När produktionen minskar med omkring 4 procent, vilket är mer än för övrig industri, får det konsekvenser för regional sysselsättning och för företag som är beroende av skogssektorn.

Skogsnäringen är en av Sveriges mest exportintensiva basnäringar med ett förädlingsvärde på 133 miljarder kronor, motsvarande knappt 3 procent av bnp och nära 9 procent av Sveriges export. För skogsnäringen är multiplikatoreffekten betydande eftersom varje krona i direkt värde genererar ytterligare 1,3 kronor i andra branscher.

För att stärka svensk konkurrenskraft och samtidigt nå våra klimatåtgärderna har regeringen satsat betydande resurser på forskning och innovation inom bioekonomi för att utveckla klimatsmarta material och nya produkter. Därutöver har regeringen förstärkt exportstrategin genom uppdrag till Kommerskollegium och Business Sweden, vilket syftar till att hjälpa svenska sågverk och massaindustrier att nå fler internationella marknader.

Vi är medvetna om att branschen lyfter fram behovet av bättre råvarutillgång och effektivare transporter. Dessa frågor hanteras bland annat inom ramen för beredningen av de skogspolitiska förslagen och den bredare industripolitiken, där infrastruktur är en prioriterad del. Även artskyddsfrågorna, som interpellanten nämnde, ingår i detta arbete för att undanröja onödiga hinder för ett aktivt skogsbruk.

Inom klimat- och industripolitiken har regeringen förstärkt insatser för grön finansiering och investeringsstöd. Det skapar förutsättningar för industrin att utveckla lösningar som bidrar till den fossilfria omställningen och att samtidigt behålla sin konkurrenskraft. Ett aktivt skogsbruk med hög tillväxt är avgörande för att man ska kunna ersätta fossila material i byggsektorn, energisektorn och kemikalieindustrin. På så sätt är och kan skogsindustrin fortsatt vara en viktig drivkraft i klimatomställningen.

Anf. 118 ISAK FROM (S):

Herr talman, landsbygdsministern och alla åhörare! Vi diskuterar skogens förädlingsvärde och skogsindustrins betydelse för finansieringen av välfärden. När vi talade om detta före frågestunden upplevde jag att vi är överens om att den stora nedgång som har drabbat sektorn är skadlig för samhällsekonomin. Min frågeställning handlar om vilka åtgärder regeringen avser att vidta.

Ännu en hämsko som har lagts på svensk skogsindustri är att utsläppsrätterna fasas ut. Det innebär att den del av svensk skogsnäring som har ställt om, som är grön, kommer att förlora utsläppsrätter. I stället kommer utsläppsrätter att lämnas till skogsindustriföretag i andra länder, som driver sina processer med naturgas, kol och olja. Det blir en väldigt olycklig, dålig konkurrenssituation. De svenska företag som genomfört investeringar och fasat ut kol och olja ur sina processer straffas för att de har gjort rätt. Det är varken rättvist, klimatsmart eller särskilt ekonomiskt. Framför allt är det dåligt för den svenska statskassan.

Statsrådet Peter Kullgren pratade också om att industrin under ganska lång tid har efterfrågat fungerande järnvägstransporter. Samtidigt har de under de senaste tolv åren drabbats av kraftigt höjda banavgifter. Under tidsperioden har de höjts med 600 procent. Det är klart att det försämrar möjligheterna att lägga om transporter till järnväg.

I mitt hemlän Västerbotten har särskilt SCA, men även Holmen, drivit på för att få till en fungerande järnvägsförbindelse och en upprustning av tvärbanan mellan Inlandsbanan från Storuman till stambanan och ut till Umeå hamn och skogsindustrierna som är belägna där. Det är satsningar som den svenska försvarsmakten också välkomnar. Man ser betydelsen av att rusta upp dessa viktiga tvärstråk. Men från regeringen kommer ingen signal om att det är något man kan tänka sig att överväga.

Det är helt avgörande att vi kan hålla igång en industrisektor som har varit och är väldigt betydelsefull.

Regeringen har även lagt en hämsko på planerade investeringar i bi drivmedelsproduktion. De har lagts på is. Det syns inte minst utifrån skogsindustriernas egen redovisning att de stora investeringar som man hade tänkt genomföra har pausats eller skjutits på framtiden.

Vad är landsbygdsministerns svar till sektorn? Är det att det blir en fortsatt nedgång som kommer att skada inte bara industrin och dem som arbetar i industrin utan hela den svenska ekonomin?

Anf. 119 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Herr talman! Jag tror att vi alla i den här kammaren är överens om att skogsindustrin är en av Sveriges mest strategiska näringar och en motor för jobb, exportintäkter och verklig klimatnytta. Men jag kan inte låta bli att konstatera att under lång tid – under de två förutvarande mandatperioderna – sattes mycket av detta på spel av Socialdemokraterna, trots deras stolta brukstraditioner. Jag tror att de genuint värnar om den basnäring som skogsbruket de facto är men att de prioriterade att sitta i regering – tillsammans med Miljöpartiet, som driver en helt annan skogspolitik än Socialdemokraterna och Kristdemokraterna.

En ideologiskt driven politik har lett till ökade restriktioner och rättsosäkerhet och till att brukandet i sig misstänkliggörs och äganderätten urholkas. Resultatet av de långvariga förändringar som skett med socialdemokratins goda minne är osäker råvarutillgång, minskade investeringar och varsel hos stora skogsindustriella aktörer. Det försöker vi göra upp med, men förändringar på det skogspolitiska området tar tid.

Vi har relativt nyligen fått skogsutredningens slutbetänkande. Vi har presenterat ett förslag på hur skogsägare ska få rätt till ersättning – vilket är fullt rimligt – om artskyddet tränger ut den tänkta markanvändningen. Det fanns inga tendenser till sådana initiativ tidigare. Allt detta gör vi för att värna en oerhört viktig och central näring i vårt land.

Herr talman! Ett aktivt skogsbruk med hög tillväxt är över huvud taget inget problem i Sverige. Under de senaste 100 åren, när vi har haft ett aktivt brukande, har mängden trä i de svenska skogarna fördubblats. Vi har klarat av det som väldigt få i Europa har klarat. Vi har klarat att bruka vår skog, och vi har klarat att ta ansvar. Men ideologiskt drivna politiska reformer har lett till brutalt stor osäkerhet. Det är det som regeringen gör upp med.

Ska vi klara klimatomställningen, stärka konkurrenskraften och säkra jobben i hela landet i den här branschen krävs en politik som står upp för skogsägare och industri, inte en politik som offerar dem för makten på ett socialdemokratiskt och miljöpartistiskt ideologiskt altare.

Anf. 120 ISAK FROM (S):

Herr talman! Under vår tid i regeringsställning hade vi naturligtvis utmaningar. Samtidigt var investeringsviljan i svenskt skogsbruk väldigt hög. Nu ser vi dessvärre att den minskar.

En annan del i det är något som jag inte kan lasta Kristdemokraterna eller näringsminister Ebba Busch för. Näringsministern och vice statsministern har varit pådrivande för att få till en energiöverenskommelse som hade varit oerhört viktig. Tyvärr motarbetar andra partier i regeringsunderlaget, särskilt stödpartiet Sverigedemokraterna, aktivt det här. Varje dag motarbetar man möjligheterna för svensk industri att få långsiktiga energiförutsättningar. Det är illa. Och Kristdemokraterna har trots allt valt att sätta sig i denna situation.

I den första budget som regeringen lade fram tog man bort de pengar som vi hade aviserat som ersättning till skogsägare som hade drabbats oskäligt och blivit nekade avverkningstillstånd. Nu aviseras att man tänker återföra lite pengar till 2027. Det är bra, men i grund och botten måste vi kunna bruka skogen för att sätta välfärden främst.

Landsbygdsminister Peter Kullgren vet ju om att hans hemlän Värmland är det län som har drabbats hårdast. Landsbygdsministern behöver åka till Bryssel för att tydliggöra att svenskt skogsbruk, den gröna kolatomen, behövs. Den gröna industrin behöver fortfarande kunna leverera. Det är oskäligt och orimligt dumt att fasa ut möjligheten för svensk skogsindustri att ta del av utsläppsrätter samtidigt som man ger utsläppsrätter till fossilindustrin i Europa.

Anf. 121 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Herr talman! Skogsindustrin är en av Sveriges mest exportintensiva basnäringar. Den är en strategisk sektor för omställningen. Den bidrar med jobb och regional utveckling och levererar biobaserade råvaror som ersätter fossila material. När industrin utsätts för påfrestningar påverkas hela värdekedjan, från skogsägaren till leverantören och till landsbygdens ekonomi.

Regeringens inriktning är väldigt tydlig. Vi ska stärka konkurrenskraften och skapa långsiktiga förutsättningar för skogsindustrin. I budgetpropositionen för 2026 prioriteras satsningar som förenklar ekonomisk tillväxt med klimatmålen. Vi investerar i forskning och innovation inom bioekonomin, vi stärker exportstrategin och vi förstärker insatser för grön finansiering och investeringsstöd. Dessa åtgärder gör det möjligt för industrin att ställa om och samtidigt behålla sin konkurrenskraft.

Skogsindustrin är central för att nå de mål vi har satt upp och för att bygga en cirkulär bioekonomi. Regeringen prioriterar en konkurrenskraftig och innovativ industri som kan driva svensk ekonomisk tillväxt samtidigt som omställningen påskyndas.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

Anf. 122 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Herr talman! Åsa Eriksson har frågat mig om jag kommer att agera för att det införs en möjlighet för jaktlag att få ersättning för kostnader för utebliven jakt, exempelvis under svinpestrestriktioner.

Afrikansk svinpest konstaterades för första gången någonsin i Sverige 2023. Tack vare snabba och effektiva insatser, inte minst av jägare, kunde Sverige friförklaras från smittan efter ett år, vilket är rekordkort tid i ett internationellt perspektiv.

Regler för hur smittsamma djursjukdomar ska övervakas och bekämpas finns bland annat i epizootilagen (1999:657). Det finns även EU-bestämmelser på djurhälsoområdet som innebär skyldigheter för Statens jordbruksverk att besluta om åtgärder och restriktioner för att bekämpa allvarliga djursjukdomar som till exempel afrikansk svinpest.

Det kan vara åtgärder såsom avlivning och sanering på de drabbade djuranläggningarna samt restriktioner i närområdet inklusive jaktförbud och avspärrning av skogsområden om smittan även drabbar vilda djur. Det kan innebära konsekvenser för de företag och privatpersoner som berörs, och därför finns också bestämmelser om ersättning i epizootilagen.

I syfte att ge djurägare incitament att anmäla misstänkta sjukdomsfall samt följa myndigheters råd vid bekämpning betalar staten till exempel ut ersättning till djurägare för kostnader som uppkommit på grund av beslut från Jordbruksverket. Den som anser sig ha drabbats av kostnader eller förluster till följd av Jordbruksverkets beslut har möjlighet att ansöka om ersättning. Jordbruksverket ska pröva ersättningsanspråken, och den som är missnöjd med Jordbruksverkets beslut har också möjlighet att överklaga besluten till förvaltningsdomstol.

Enligt Jordbruksverkets beslut, som inte har ändrats av förvaltningsdomstol i de fall som överklagats, har bedömningen gjorts att inget av de jaktlag eller andra aktörer som har ansökt om ersättning för kostnader eller förluster kopplade till utebliven jakt i samband med restriktionerna vid det aktuella svinpestutbrottet har haft rätt till ersättning enligt epizootilagen.

Sverige har lång erfarenhet av förebyggande arbete med djurhälsa och smittskydd, som är grunden för att förhindra uppkomst och spridning av sjukdomar mellan djur och människor. Under senare år har också stort arbete lagts ned på beredskapen att snabbt kunna bekämpa ett utbrott. Jägarkåren har bjudits in till seminarier och övningar i att bekämpa afrikansk svinpest tillsammans med berörda myndigheter och djurorganisationer.

Vid dessa tillfällen har det tydligt framkommit att jägarna har en avgörande roll i bekämpandet av vildsvin som sprider smitta. Det har även framgått att annan aktivitet i skogen kommer att behöva begränsas en period för att hindra smittspridning, så för jägarkåren har den stoppade jakten inte kommit som en överraskning.

Jag är glad över att jägarna var redo och snabbt kunde bidra vid bekämpandet av smittan under utbrottet av afrikansk svinpest. Det var något som de bland annat fick mycket beröm för i dåvarande Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps utvärdering av den aktörsgemensamma hanteringen av utbrottet.

*Svar på
interpellationer*

Anf. 123 ÅSA ERIKSSON (S):

Herr talman! Bakgrunden till min interpellation är en ganska lång artikel i tidskriften Svensk Jakt i december förra året, där man redogör för det uppkomna fallet där jaktlagen i Fagersta och Norberg, precis så som landsbygdsministern redogjorde för, ryckte ut i stort sett mangrant. De tog ledigt från jobbet, tog semester och gick timme ut och timme in genom snårig skog i alla typer av väder för att leta efter kadaver och hitta fler svin för att stoppa svinpesten. De gjorde det rekordsnabbt, precis som landsbygdsministern säger.

Ministern var själv på besök i Fagersta, vilket uppskattades. Enligt tidskriften sa ministern att om myndigheterna skulle misslyckas med att ersätta dem som hade hjälpt till med att stoppa smittan skulle regeringen ta ansvar. Det ser vi tyvärr ingenting av nu, herr talman.

Jag har själv pratat med Lennart Skansfors, som leder Persbo jaktlag och som artikeln handlade om, för att förstå deras kritik bättre. Han berättade att de är 13 personer i laget – 13 vanliga människor, boende huvudsakligen i Fagersta och Norberg, som ställde upp när samhället kallade. Han sa att några av dem har lagt så mycket som 500 timmar på att genom söka skog och leta smittade svin.

”Vi gjorde det för att samhället bad oss om det. Men regeringen struntar i oss nu när det är över”, sa han. ”Pengarna i sig har inte så stor betydelse, utan det är känslan som är det värsta – att vi blev utnyttjade.”

Herr talman! Det här är starka ord, men de kommer ur en väldigt konkret verklighet. Jakten är många av jägarnas huvudsakliga intresse, och det är en livsstil som de förbjöds att utöva under restriktionerna. Marker stängdes. Arrendena var förstås redan betalade. När jägarna sedan vände sig till Jordbruksverket för att få ersättning för arrendet fick de nej med hänvisning till att arrendet redan var betalt. Ja, jaktarrenden betalas vanligen årsvis, och det var ingen som visste att det skulle bli svinpest och restriktioner.

Jag tycker att regeringen gömmer sig bakom myndigheten och låter myndigheten ta smällen. Myndigheten måste givetvis följa lagstiftningen. Jag säger ingenting annat. Men om myndigheten inte kan bevilja ersättning för att arrendet var betalt innan svinpesten upptäcktes måste väl regeringen kunna rycka in och göra någonting åt det här?

Det som händer annars är att dessa jägare, och en massa andra, känner sig lurade. Det skickar även en signal till hela samhället att nästa gång det blir en kris, kanske ett svinpestutbrott någon annanstans i Sverige, kommer jägare och frivilliga att fundera på om de verkligen ska lägga ned en massa tid, ta ledigt från jobbet och ställa upp för samhället om de när det är över kommer att känna sig utnyttjade och inte ha fått betalt för sina kostnader för något de inte har haft någon glädje av.

Herr talman! Min fråga till statsrådet är därför: Kommer regeringen att ta ansvar och kompensera dessa jägare så att de kan känna att de har fått uppskattning?

Anf. 124 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Herr talman! Jag blir lite beklämd av det sätt som ledamoten beskriver situationen på, och jag tycker att ledamoten spär på en oro och målar upp en bild som inte stämmer. Ledamoten blandar och ger när det gäller ersättningen. Menar ledamoten att de jägare som de facto var ute och arbetade

inte fick någon ersättning över huvud taget, att de inte fick betalt för det arbete de utförde? Det tror jag inte. Ledamoten pratar om detta i samma andetag som hon pratar om jaktarrenden, och jag tycker att det är lite väl fräckt och målar upp en bild som faktiskt inte stämmer.

Min bild är att de jägare som var ute och aktivt arbetade under restriktionstiden fick den ersättning vi pratade om. Det säger jag också i den artikel som ledamoten hänvisar till. Men om man inte klarar av att ersätta jägarna för det arbete de gör ska vi titta på det.

Epizootilagen är ganska tydlig med att den som är direkt drabbad har rätt till ersättning. I många fall tolkas det som att man äger något – att man behöver avliva ett djur, att man inte får bruka sin mark eller att ens skörd inte kan tas om hand. Vi hade också ganska komplicerade diskussioner om vem som skulle söka ersättning för beställda skogsmaskiner som inte fick användas. Var det ägaren till skogsmaskinen eller markägaren? Allt detta är snårig juridik och något som Jordbruksverket har ansvar att bedöma och som domstolar ytterst prövar.

I de fall med jaktarrenden som jag har sett har det inte hänvisats till något av det som ledamoten pratar om här i kammaren. En fråga tillbaka är därför: Har ledamoten läst de underlag som finns från Jordbruksverket om varför det enligt epizootilagen inte har funnits skäl att betala ut ersättning?

Herr talman! Jag vill också fråga om ledamoten i sina samtal med jaktlagen har uppmanat något av dem att överklaga beslutet så att det prövas. Eller har hon bara sett en politisk möjlighet att ge en bild av att regeringen är sämre än vad den de facto är? Det må vara hänt, men det skulle vara intressant att veta. Det är ju genom ett överklagande vi får prövat om Jordbruksverkets bedömning var rätt.

Jag har också läst artiklar i Svensk Jakt, och i dem har man varit ganska tydlig med att du ska ha en diskussion med den du arrenderar jaktmarken av. Man har också uppmanat markägare att söka ersättning. Det har också beskrivits hur avtalen ska vara utformade för att man ska få ersättning enligt epizootilagen.

Jag tycker att det är lite ofint att blanda ihop dessa saker och få det att låta som att de jägare som var ute och letade vildsvinskadaver och avlivade vildsvin i det drabbade området inte skulle ha fått ersättning när de tog ledigt från arbetet, för det stämmer de facto inte.

Anf. 125 ÅSA ERIKSSON (S):

Herr talman! Det är bara Peter Kullgren som blandar ihop detta. Jag har bara pratat om jaktarrende, och det är rubriken på interpellationen. Det är dessa pengar jaktlagen inte har fått, och det är de besvikna över. De känner sig utnyttjade. De ställde upp och fixade men kunde inte jaga över huvud taget för att det var restriktioner, och nu när de kan jaga finns det inga svin. De tycker att de borde få ersättning för de jaktarrenden de betalade för men inte kunde använda. Det är detta artikeln och min interpellation handlar om.

Jag kan inte tolka Peter Kullgrens svar på något annat sätt än att han tycker att detta är bra. Det är signalen till alla Sveriges jägare och alla andra som funderar på att ställa upp när samhället kallar. Så här blev det.

Regeringen tänker uppenbarligen inte göra något åt detta. Det tycker jag är synd, och jag tror att alla jägare i Persbo jaktlag också tycker att det

är väldigt synd och tråkigt. Det skickar inga bra signaler till andra som funderar på att ställa upp i framtiden.

Signalen från regeringen är tydlig, och jag beklagar det men noterar det.

Anf. 126 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Herr talman! Det är bra att det som sägs i kammaren spelas in. Ledamoten pratar om att man inte fick en krona för att ta ledigt från jobbet för att leta efter kadaver och avliva vildsvin. Men det är rent oärligt att stå i Sveriges riksdag och säga så. Vi kan ha hårda politiska debatter, men som riksdagsledamot har man ett ansvar att skilja på sanning och lögn – och detta är lögn. Det finns på band, så det är bara att lyssna om man gick ifrån talmanuset. Jag tror inte att det bara är jag som uppfattar att Åsa Eriksson står i riksdagens talarstol och säger att de inte fick betalt när de tog ledigt från arbetet och gjorde en central och viktig samhällsinsats. Men det är inte sant, för det fick de.

Jag negligerar inte problemen, och jag tycker synd om de jägare som hamnar i juridiskt trassel och hårklyveri kring vem som är direkt och indirekt berörd. Men det ligger inte på mig att sätta mig över rättsprocesser i detta land.

Jag anser att epizootilagen är ganska tydlig. Den som är direkt drabbad och har lidit ekonomisk skada av ett beslut som är fattat av staten har enligt epizootilagen rätt till ersättning. Det är Jordbruksverket som hanterar dessa ärenden, och är man inte nöjd med verkets beslut har man alla möjligheter att överklaga det.

Jag upprepar min fråga: Hur många av de oroade jägarna har Åsa Eriksson uppmanat att överpröva det beslut de inte är nöjda med? Eller har ledamoten bara riktat kängan mot regeringen för att plocka billiga politiska poäng?

Anf. 127 ÅSA ERIKSSON (S):

Herr talman! Det är tur att det finns en inspelning. Jag uppmanar landsbygdsministern att lyssna på den, för då kommer han nog att ångra en del av de anklagelser han just har levererat.

Denna debatt handlar bara om jaktarrenden. Landsbygdsministern och jag har tidigare debatterat svinpesten, och då var det företag som inte fick den ersättning de hade krävt. Då liksom nu argumenterar Peter Kullgren som att epizootilagen är den enda lagstiftningen i Sverige, men det finns andra möjligheter om regeringen skulle vilja.

Jag har aldrig påstått att statsrådet ska överpröva myndigheternas tolkning av lagstiftningen. Myndigheterna gör sitt jobb och tolkar lagstiftningen så som den ser ut. Men det finns andra möjligheter om man vill. Det är dock tydligt att denna regering inte vill ge ersättning till de jägare som har betalat för ett jaktarrende de inte kunde använda för att staten belade markerna med restriktioner. Det är denna debatten handlar om.

Känslan att ha blivit utnyttjad kommer att sända en signal till resten av Sverige, och det är detta jag och Socialdemokraterna är rädda för.

Svaret är tydligt: Regeringen kommer inte att agera. Jag kan bara beklaga det.

Anf. 128 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Herr talman! Landsbygdsministern kan läsa – jag ser vad interpellationen handlar om. Det jag reagerade starkt emot var när interpellanten i det talade ordet tog upp jägare som är ute och gör stora insatser men som inte får betalt för det. Det finns som sagt på inspelningen.

Jag beklagar att jägare inte har kunnat utnyttja jaktarrende som de har betalat för, att de inte har fått ersättning och att de inte har kunnat göra upp med dem som de arrenderat mark av och betalat till. Det hade varit en fungerande process.

Jag har försökt sätta mig in i fallen för att få en bakgrund. I de olika beslut som fattats ser man argumentationen och varför verket har ansett att jägare inte är berättigade till ersättning enligt epizootilagen. Men, återigen: Om man inte är nöjd med beslutet bör man få det prövat av högre instans. Det har man all möjlighet till om man inte är nöjd.

Jag har mycket tydligt berömt jägarnas insatser i Sverige och Europa. När andra länder drabbats av den här hemska djursjukdomen har de vänt sig till Sverige för att fråga hur vi kunde agera så snabbt som vi gjorde. Mitt svar har alltid varit att det beror på att vi har en oerhört dedikerad jägarkår som ställde upp utan att tveka och utan att veta om de skulle få ersättning för det arbete de utförde. De tog semester eller ledigt från sitt arbete och förlorade inkomst utan att de i agerandets stund hade någon given garanti.

Därför var det viktigt för mig att konstatera i artikeln att vi måste lösa det här, så att ingen behöver lida ekonomisk skada när de är ute i skogen och letar efter vildsvin som dött av svinpest.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 12 Svar på interpellation 2025/26:224 om djurskyddskontrollen i Sverige

Anf. 129 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Herr talman! Sofia Skönnbrink har frågat mig hur jag bedömer att djurskyddstillsynen fungerar i dag, mot bakgrund av att kontrollmålen inte uppnås, vilka åtgärder regeringen avser att vidta för att säkerställa att tillräckligt många djurskyddskontroller genomförs och att en effektiv uppföljning av konstaterade brister sker samt om jag avser att ta några initiativ för att stärka kvaliteten, likvärdigheten och effektiviteten i djurskyddskontrollen över landet och i så fall vilka.

Jag vill börja med att säga att det aldrig är acceptabelt att djur skadas eller orsakas onödigt lidande. Djur är levande och kännande individer som ska behandlas väl, med respekt och visad hänsyn.

Jag vill också betona betydelsen av en väl fungerande djurskyddskontroll. Planerade och riskbaserade djurskyddskontroller fyller en viktig funktion för att säkerställa att livsmedelsproducerande djur hålls i enlighet med gällande djurskyddslagstiftning men också för att upprätthålla konsumenternas förtroende för svensk djurhållning och svensk livsmedelsproduktion. Det leder i slutändan till en bättre djurhälsa och djurvälstånd, vilket minskar risken för utbrott av djursjukdomar och kan vara gynnsamt för den svenska livsmedelsexporten.

Att värna djurskyddet är en prioriterad fråga för regeringen, och vi följer därför kontinuerligt upp i vilken omfattning djurskyddskontrollen utförs och fungerar. Från regeringens håll utesluter vi inte att det kan behövas fler verktyg i verktygslådan framöver, och därför är det en av de delar vi beaktar när vi löpande följer myndigheternas arbete.

Anf. 130 SOFIA SKÖNNBRINK (S):

Herr talman! Tack, ministern, för svaret!

Sverige är känt för sitt starka djurskydd och goda djurhälsoläge, och detta är något som jag och många med mig värderar väldigt högt. Det märks inte minst på svenska konsumenters vilja att välja svenskt både i butiken och på restaurangen.

Därför är det lika upprörande och djupt oroande varje gång vi får ta del av bilder och filmer som visar grova överträdelser av den svenska djurskyddslagstiftningen. Före jul gjorde *Kalla fakta* en granskning av en större mjölkgård på Öland, där djur utsattes för misshandel och hölls under förhållanden som inte levde upp till de mest grundläggande kraven på skötsel och omsorg.

Vi fick se hur djurskötare slog och hoppade på kor som inte hade en chans att fly situationen. De scenerna hänger fortfarande kvar på min näthinna, och många i min närhet har frågat mig hur något sådant kan få förekomma i ett land som Sverige, där vi har så starka djurskyddsregler.

Det, herr talman, har jag stor förståelse för då det i den nya, moderna djurskyddslag som antogs 2018 slås fast att djur har ett egenvärde och ska skyddas från onödigt lidande. Enligt lagen har de rätt att bete sig naturligt, och de ska hållas och skötas i en god miljö som främjar deras hälsa.

För att lagen inte ska reduceras till fina ord på ett papper krävs att den tillämpas och följs upp och att eventuella avvikelser rättas till innan det spårar ur på det sätt som vi såg. Här spelar djurskyddskontrollen en viktig roll, och det är anledningen till att jag valde att ha den här debatten med landsbygdsministern i dag.

Herr talman! Vi vet att majoriteten av Sveriges lantbrukare följer djurskyddslagstiftningen och gör sitt yttersta för att ta hand om sina djur på allra bästa sätt. Just därför är det avgörande att de som inte sköter sig upptäcks i tid – för djurens skull, för seriösa lantbrukares skull och för att förtroendet för den svenska livsmedelsproduktionen inte ska urholkas.

Jag vill vara väldigt tydlig med att jag inte uppmuntrar att obehöriga personer ska smyga in på gårdar, filma, fotografera och sprida material utan att först fråga verksamhetsutövaren. Detta motsätter jag mig starkt, och jag förstår att det här väcker stor oro bland våra svenska lantbrukare och skapar en enorm stress i det dagliga arbetet.

Herr talman! I stället för att ha smygfilmare ute på gårdarna behöver vi en djurskyddskontroll som fungerar ändamålsenligt så att vi på ett rätts-säkert sätt kan upptäcka, förebygga och åtgärda brister i djurhållningen. Därför är det oroande att systemet brister. Enligt den nationella djurskyddsrapporten för 2024 genomfördes kontroller endast på 5,4 procent av landets anläggningar med livsmedelsproducerande djur. Målet är att minst 10 procent ska kontrolleras årligen.

Problemet handlar dock inte bara om att kontrollerna är för få utan också om att tillsynen inte är likvärdig i landet. Enligt samma underlag, herr talman, varierade andelen kontrollerade anläggningar mellan 1,9 och 11,9

procent beroende på län. År 2024 var det dessutom bara två länsstyrelser i hela landet som nådde 10-procentsmålet. Som jämförelse kan jag nämna att det under pandemiåren 2020 och 2021 var sju respektive fem länsstyrelser som nådde upp till målet.

Herr talman! Det här är inte en liten avvikelse, utan jag skulle säga att det är ett tydligt tecken på att kontrollsystemet saknar tillräcklig kapacitet för att fungera förebyggande. Därför undrar jag vad ministern tänker göra för att se till att djurskyddsinspektörerna ges rimliga förutsättningar att genomföra tillräckligt många rutinkontroller, som är ett av huvuduppgifterna i länsstyrelsernas djurskyddsarbete.

Anf. 131 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Herr talman! Jag vill börja med att instämma i det som Sofia Skönnbrink sa om de metoder som många bönder drabbas av, där någon olagligen går in i deras verksamhet och sätter upp kameror eller vad det månde vara. Det är inte så vi ska ha det. Även detta behöver vi ha bättre koll på än vad vi har i dag.

Med detta sagt: De som har djur, oavsett om det är katter, hundar, kossor, får eller grisar i produktion, har ett jättestort eget ansvar. Det är djurägaren eller djurskötaren som borgar för en god djurvälstånd. Detta kommer aldrig att kunna ersättas av kontroller eller myndigheter – så är det bara.

Djurskyddsreglerna ska följas, och brister ska självklart rättas till. Kontrollmyndigheterna har verktyg som de kan använda för att bestämmelserna ska efterlevas. Hur kontroller ska prioriteras och genomföras tror jag att länsstyrelserna, som är ute på stallbacken och träffar djurhållare och kontrollerar djurskyddet, har bäst förmåga att avgöra. Det är också de som kan bedöma vilka åtgärder som ger bäst effekt i olika lägen.

Att göra djurskyddskontroller är inte ett vanligt jobb. Länsstyrelserna upplever en tydlig hotbild i samband med djurskyddsärenden, men det ska läggas till att det framför allt gäller ärenden som är kopplade till sällskapsdjur. Flera länsstyrelser har uppgett att de som följd av ett försämrat arbetsklimat oftare låter två handläggare åka på kontroller. Det ger effekten att antalet genomförda rutinkontroller minskar.

En annan utmaning för länsstyrelserna är att hantera den stora mängd klagomålsärenden som inkommer från bland annat allmänheten och som riskerar att ta resurser från den planerade rutinkontrollen, som är det vi pratar om här.

Under de senaste åren har länsstyrelserna ändå levt upp till sitt mål att utföra minst lika många rutinkontroller som klagomålskontroller sett till ett genomsnitt för hela landet. Länsstyrelserna har ändrat sin handlägningsrutin för klagomålsärenden för att frigöra mer tid och resurser för bland annat regelbundna och riskbaserade djurskyddskontroller. Det har gett resultat, och de senaste åren har andelen klagomålskontroller som är utan anmärkning minskat markant. I dag läggs alltså mindre arbetstid på att göra obefogade kontrollbesök. Med det sagt är det självklart viktigt att 10-procentsmålet för antalet rutinkontroller av lantbruksdjur uppnås och att myndigheterna arbetar mot det målet.

Vi vet att de flesta lantbrukare runt om i landet följer djurskyddslagstiftningen, precis som interpellanten sa, och gör sitt allra bästa för att djuren ska ha det så bra som möjligt. Djurhållarna vill producera livsmedel

som lever upp till svenska folkets förväntningar. Det är helt avgörande för dem.

Sedan kan det finnas exempel på gårdar där djurskyddet av någon anledning brister. Självklart är det aldrig acceptabelt att djur lider. Men något som är viktigt att ha i minnet är att sådana brister ofta beror på att djurhållaren själv av någon orsak inte mår bra. Så har det varit i de allra flesta fall som jag tittat lite närmare på. Att vara djurskyddsinspektör innebär därför också att man behöver lyssna och hantera samtal om sådant som egentligen ligger utanför djurskyddsfrågorna.

Anf. 132 SOFIA SKÖNNBRINK (S):

Herr talman! Tack, Peter Kullgren, för svaret!

Ja, hot och hat är väldigt utbrett. Jag känner många som arbetar som djurskyddsinspektörer som har hört av sig till mig för att berätta om diverse hemskheter som de tvingas utstå, även ute på gårdar. Det gäller inte bara sällskapsdjur. Även om det är det mest vanligt förekommande, precis som ministern säger, händer det också att de blir bortjagade från mjölkgårdar och liknande. Det här är ett jätteproblem som man såklart måste jobba närmare med på myndigheten. Det tar mycket resurser. Hotbilden gör att de behöver åka ut i par för att kunna ta hjälp om det skulle behövas.

Jag hör det som ministern säger om att det såklart är kontrollmyndigheten, i det här fallet länsstyrelsen, som har huvudansvaret för att se till att resurser fördelas på ett sätt som gör att målen uppnås och att kontrollen blir effektiv och lever upp till sitt syfte. Men jag menar att även om vi inte ska gå in och detaljstyra är det politikens ansvar att se till att våra inspektörer och länsstyrelser har rimliga förutsättningar att lyckas med sitt uppdrag.

Precis som ministern är inne på har länsstyrelserna väldigt länge varnat för att de har hög arbetsbelastning, personalbrist och väldigt stor personalomsättning. De har varit tydliga med att resurser i väldigt stor utsträckning går åt till akuta klagomålsärenden men också svåra uppföljningsärenden och en hel del administration. Det här är inte ett misslyckande hos enskilda inspektörer utan ett strukturellt problem. Ytterst, menar jag, är det då regeringens ansvar att se till att det här åtgärdas och förbättras.

Herr talman! Något som jag befarar skulle kunna skapa ännu större undanträngningseffekter är propositionen *Hund under kontroll*, som precis har lanserats. I den föreslås att inspektörernas ansvar ska utökas ytterligare, då de bland annat ska ges möjlighet att genomföra besök i privatbostäder och fatta beslut om omedelbart omhändertagande av till exempel hundar i allt högre utsträckning.

I grunden tycker jag att det är bra att man renodlar det här uppdraget. Jag tycker självklart att det är jätteviktigt att man förbättrar arbetssätten så att farliga hundar kan omhändertas i tid, innan de tillfogar skada på egendom, människor eller andra djur. Men vi måste också våga se konsekvenserna, för i ett läge där arbetssituationen för djurskyddsinspektörer redan är väldigt ansträngd och många väljer att sluta på grund av hot och hat är jag orolig för att det här ska förvärra situationen ytterligare – inte minst med tanke på att det nyligen har framkommit att en betydande andel av ägarna till de här farliga hundarna har kriminell bakgrund eller fortfarande är kriminella och är dömda för brott.

Vi ska inte debattera propositionen *Hund under kontroll* här i dag, men vi behöver vara medvetna om att den nog kommer att skapa ringar på vattnet. Risken är ju att det blir ännu mindre tid kvar till rutinkontroller ute på gårdarna och ännu mindre tid till den kontroll som jag vet att väldigt många inspektörer längtar efter och vill ut på. Det är ett möte med den enskilde verksamhetsutövaren som är väldigt viktigt, där det finns tid för dialog och vägledning för att hitta en gemensam väg framåt som är bra för alla inblandade. Det är den typen av kontroll som jag tror bygger förtroende och stärker djurskyddet.

Med tanke på det skulle jag vilja fråga landsbygdsministern om regeringen har tagit höjd för att den nya propositionen kan innebära ökad arbetsbelastning för länsstyrelserna och vilka verktyg man i så fall tänker ta till för att möta behoven.

Anf. 133 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Herr talman! Svensk djurhållning håller generellt sett mycket hög nivå, och tillsynen fungerar i huvudsak väl. Enskilda fall av vanvård förekommer och är alltid allvarligt, men det är just enskilda fall.

Länsstyrelserna har ett omfattande och ofta mycket krävande tillsynsuppdrag. De ska hantera både planerade kontroller och ett stort antal inkommande klagomål, dessutom ofta under tidspress och med svåra avvägningar.

En del län har, precis som nämnts, uppfyllt målet att kontrollera minst 10 procent av kontrollobjekten som har livsmedelsproducerande djur. Men det målet nås inte sett till ett genomsnitt för hela landet.

De skillnader som finns mellan olika kontrollmyndigheter kan inte förklaras enbart av resurser utan beror troligen på flera olika faktorer såsom organisation, ledningsstruktur, myndighetskultur, geografiska förutsättningar, kompetens och tillgång till personal, precis som nämnts.

Enligt länsstyrelserna beror minskningen av andelen rutinkontroller 2024 på att de hade hög arbetsbelastning, lägre bemanning och stor personalomsättning.

Herr talman! Jag är glad att Sofia Skönnbrink nämner propositionen *Hund under kontroll*. I förarbetet till den propositionen pekas det på att nya regler också kan förenkla administrationen. Det är ett sådant resonemang som har förts där. Dessutom har vi reviderat vissa andra uppdrag så att man ska ha möjlighet att göra det här.

Det stämmer att inga nya pengar har tillförts i det här läget. Men det görs ju inte i blindo, utan det görs utifrån att det finns ett underlag. Det finns bedömningar – kvalificerade bedömningar – att det här är något som man borde klara på grund av ökad effektivitet, vilket är centralt i det här systemet.

Den som tittar djupare i statistiken över djurskyddstillsynen kan också notera att antalet fysiska uppföljande kontroller sjunker. Det tycker jag är positivt eftersom det är en naturlig följd av att länsstyrelserna ibland utför uppföljningen på annat sätt, till exempel genom att begära fotodokumentation av vidtagna åtgärder.

Det är viktigt att inte förskjuta fokus från det mest grundläggande. Det är alltid djurhållaren som bär ansvaret för att djuren har det bra. Kontroll är viktigt, men det kommer aldrig att ersätta det ansvar som den som håller djuren har.

Anf. 134 SOFIA SKÖNNBRINK (S):

Herr talman! Tack, ministern, för svaret! Vi delar uppfattningen att det såklart alltid är djurägaren som är ytterst ansvarig för att ta hand om de djur man har valt att ha.

Ministern pratar om att det handlar om enskilda fall av vanvård. Jag vill säga att det är en väldig tur att det är så sällan som vi får ta del av sådana här fruktansvärda dokumentationer av vanvårdade djur. Men det finns också grader i helvetet – om man får säga så i Sveriges riksdags kammare.

Om man inte vill hamna i det vi pratar om, alltså misshandel och skadade och akut sjuka djur, måste det också finnas ett system som upptäcker mindre brister tidigare. Ministern nämnde inledningsvis att det ofta ligger någonting bakom, exempelvis en personlig tragedi i en lantbrukares liv, som gör att man inte längre har förmåga att ta hand om sina djur på ett bra sätt.

Jag menar att man genom rutinmässiga kontroller i ett tidigare skede kan upptäcka detta och försöka stötta och hjälpa både djurägaren, djursköterna och de andra som är inblandade i verksamheten. Målet med den rutinmässiga kontrollen är också att släcka bränderna innan de blir alldeles för stora.

Vi pratade lite grann om rena pengar och att det kanske inte har avsatts några sådana just när det gäller den nya propositionen *Hund under kontroll*, men ministern har också svarat att han inte är främmande för att undersöka om man skulle kunna ta till några andra verktyg, om det märks att det skulle behövas.

Min fråga, herr talman, är: Vilka andra verktyg har landsbygdsministern i sin verktygslåda?

Anf. 135 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Herr talman! Den svenska djurskyddslagstiftningen är stark och syftar inte bara till att säkerställa ett gott djurskydd utan också till att främja en god djurvälstånd och respekt för djur. Kontrollen bidrar till att upprätthålla förtroendet för livsmedelsproduktionen, och för många människor är god djurvälstånd en mycket viktig fråga. När allvarliga djurskyddsbrister uppmärksammas väcker det i de allra flesta vettiga människor en väldig olustkänsla.

Det finns en risk att förtroendet för andra djurhållare, som har god djurhållning och välmående djur, och för branschen som helhet påverkas negativt när den här typen av problem upptäcks. Samtidigt är det förstås bra för djuren att brister, problem och felaktigheter uppmärksammas, så att de faktiskt kan åtgärdas.

Att ett gott djurskydd upprätthålls är som sagt i första hand djurhållarens ansvar. Jag vill därför understryka att kontroller, oavsett hur många som sker, inte kan ersätta det ansvar djurhållaren har för djurens välmående. Den som finns på plats varje dag är den som kan se till att djuren har det bra och får den skötsel de behöver.

Jag ser också en risk i att vi ibland i debatten – särskilt när det blir en uppmärksammas medial bild – drar alla över en kam. Det är alldeles för enkelt att göra så. Duktiga, engagerade djurhållare känner då att de per definition är misstrodda. Jag vill skicka en signal och säga: Så är det inte. Det som kommer fram handlar om avarter som vi ska bekämpa, men de

allra flesta runt om i vårt avlånga land som är bönder och har djur sköter dem på ett mycket bra sätt.

Jag vill avslutningsvis säga att regeringen är medveten om länsstyrelsens utmaningar gällande djurskyddskontrollerna. Vi tittar på åtgärder kopplat till dessa utmaningar, men det är inget som jag kan redovisa i detalj här i dag.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

Prot. 2025/26:62
22 januari

Svar på
interpellationer

§ 13 Bordläggning

Följande dokument anmälades och bordlades:

Proposition

2025/26:95 Säkerhetsförvaring – en ny tidsobestämd frihetsberövande påföljd

EU-dokument

COM(2025) 780 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EU) 2018/848 vad gäller vissa regler för produktion, märkning och certifiering samt vissa regler för handel med tredjeländer

COM(2025) 847 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av en åtgärdsram för att underlätta transport av militär utrustning, militära varor och militär personal i hela unionen

§ 14 Anmälan om interpellation

Följande interpellation hade framställts:

den 21 januari

2025/26:290 Arbetet med att återföra tvångsdeporterade ukrainska barn

av *Azra Muranovic* (S)

till utrikesminister Maria Malmer Stenergard (M)

§ 15 Anmälan om fråga för skriftligt svar

Följande fråga för skriftligt svar hade framställts:

den 21 januari

2025/26:410 Fackavgift och a-kasseavgift i förbehållsbeloppet

av *Markus Kallifatides* (S)

till finansminister Elisabeth Svantesson (M)

§ 16 Anmälan om skriftliga svar på frågor

Skriftliga svar på följande frågor hade kommit in:

den 21 januari

2025/26:372 Uppföljning av den 50-åriga konventionen om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter

av *Per-Arne Håkansson* (S)
till jämställdhetsminister *Nina Larsson* (L)

2025/26:373 Säkerheten kring handläggningen vid Migrationsverket

av *Markus Wiechel* (SD)
till migrationsminister *Johan Forssell* (M)

2025/26:379 Situationen på Migrationsverket

av *Björn Söder* (SD)
till migrationsminister *Johan Forssell* (M)

2025/26:374 Uppsägningar vid arbetsbrist och möjligheter till återanställning vid ombyggnation

av *Lars Mejern Larsson* (S)
till arbetsmarknadsminister *Johan Britz* (L)

2025/26:381 Den syriska regimen angrepp mot minoriteter

av *Markus Wiechel* (SD)
till utrikesminister *Maria Malmer Stenergard* (M)

2025/26:390 Skyddet av etniska och religiösa minoriteter i Aleppo

av *Lawen Redar* (S)
till utrikesminister *Maria Malmer Stenergard* (M)

2025/26:391 Syriska regimen övergrepp

av *Björn Söder* (SD)
till utrikesminister *Maria Malmer Stenergard* (M)

2025/26:380 Samarbete mellan svensk och uzbekisk säkerhetstjänst

av *Björn Söder* (SD)
till justitieminister *Gunnar Strömmer* (M)

2025/26:385 Brandsäkerhet på svenska nattklubbar

av *Björn Söder* (SD)
till minister för civilt försvar *Carl-Oskar Bohlin* (M)

2025/26:392 Sveriges stöd till Unicefs kontantstödsprogram i Gaza

av *Björn Söder* (SD)
till bistånds- och utrikeshandelsminister *Benjamin Dousa* (M)

2025/26:397 Risker med bekämpningsmedel

av *Emma Nohrén* (MP)
till landsbygdsminister *Peter Kullgren* (KD)

2025/26:389 Trygg arbetsmiljö för ambulanspersonal

av *Mathias Tegnér* (S)
till sjukvårdsminister *Elisabet Lann* (KD)

2025/26:393 Överförmyndares anmälningsskyldighet

av *Laila Naraghi* (S)
till justitieminister *Gunnar Strömmer* (M)

2025/26:394 Anmälningsskyldigheten för överförmyndare

av *Laila Naraghi* (S)
till justitieminister *Gunnar Strömmer* (M)

2025/26:395 Utfasning av torvbrytning
av *Rebecka Le Moine* (MP)
till klimat- och miljöminister Romina Pourmokhtari (L)

2025/26:382 Närvaron av utländska miliser i Iran
av *Markus Wiechel* (SD)
till utrikesminister Maria Malmer Stenergard (M)

2025/26:383 Internet till Iran
av *Markus Wiechel* (SD)
till utrikesminister Maria Malmer Stenergard (M)

2025/26:384 Frysta iranska tillgångar
av *Markus Wiechel* (SD)
till EU-minister Jessica Rosencrantz (M)

2025/26:386 Utvecklingen i Iran
av *Björn Söder* (SD)
till utrikesminister Maria Malmer Stenergard (M)

2025/26:387 Stängning av Irans ambassad
av *Markus Wiechel* (SD)
till utrikesminister Maria Malmer Stenergard (M)

2025/26:388 Skarpare sanktioner mot Irans regim
av *Markus Wiechel* (SD)
till utrikesminister Maria Malmer Stenergard (M)

2025/26:396 Utvecklad drönarverksamhet i Stockholm
av *Mattias Vepsä* (S)
till justitieminister Gunnar Strömmer (M)

§ 17 Kammaren åtskildes kl. 16.13.

Sammanträdet leddes
av andre vice talmannen från dess början till ajourneringen kl. 13.49,
av talmannen därefter till och med § 12 anf. 132 (delvis) och
av förste vice talmannen därefter till dess slut.

Vid protokollet

REBECCA HEINEMANN

/Olof Pilo

Innehållsförteckning

§ 1 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer	1
§ 2 Ärenden för hänvisning till utskott	2
§ 3 Svar på interpellation 2025/26:236 om värnplikten	2
Anf. 1 Försvarsminister PÅL JONSON (M)	2
Anf. 2 PETER HULTQVIST (S)	3
Anf. 3 Försvarsminister PÅL JONSON (M)	4
Anf. 4 PETER HULTQVIST (S)	4
Anf. 5 Försvarsminister PÅL JONSON (M)	5
Anf. 6 PETER HULTQVIST (S)	6
Anf. 7 Försvarsminister PÅL JONSON (M)	7
§ 4 Svar på interpellation 2025/26:245 om gps-störningar	8
Anf. 8 Försvarsminister PÅL JONSON (M)	8
Anf. 9 PETER HULTQVIST (S)	8
Anf. 10 Försvarsminister PÅL JONSON (M)	9
Anf. 11 PETER HULTQVIST (S)	10
Anf. 12 Försvarsminister PÅL JONSON (M)	11
Anf. 13 PETER HULTQVIST (S)	12
Anf. 14 Försvarsminister PÅL JONSON (M)	12
§ 5 Svar på interpellation 2025/26:218 om säkerhetsprövningar	13
Anf. 15 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M)	13
Anf. 16 ADRIAN MAGNUSSON (S)	13
Anf. 17 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M)	14
Anf. 18 ADRIAN MAGNUSSON (S)	15
Anf. 19 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M)	16
Anf. 20 ADRIAN MAGNUSSON (S)	17
Anf. 21 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M)	17
§ 6 Svar på interpellation 2025/26:163 om fredsprocessen i Turkiet	18
Anf. 22 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M)	18
Anf. 23 HÅKAN SVENNELING (V)	19
Anf. 24 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M)	20
Anf. 25 HÅKAN SVENNELING (V)	21
Anf. 26 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M)	22
Anf. 27 HÅKAN SVENNELING (V)	22
Anf. 28 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M)	23
§ 7 Svar på interpellation 2025/26:230 om Sveriges stöd till Ukraina	24
Anf. 29 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M)	24
Anf. 30 ELSA WIDDING (-)	25
Anf. 31 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M)	26

Anf. 32 ELSA WIDDING (-).....	26
Anf. 33 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M)	28
Anf. 34 ELSA WIDDING (-).....	28
Anf. 35 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M)	29
§ 8 Svar på interpellation 2025/26:191 om skogens förädlingsvärde	29
Anf. 36 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD).....	29
Anf. 37 ISAK FROM (S)	30
(forts. § 10).....	31
Ajournering.....	31
Återupptaget sammanträde.....	31
§ 9 Frågestund.....	31
Anf. 38 TALMANNEN.....	31
<i>Hushållens ekonomi.....</i>	<i>31</i>
Anf. 39 ÅSA ERIKSSON (S).....	31
Anf. 40 Kulturminister PARISA LILJESTRAND (M)	32
Anf. 41 ÅSA ERIKSSON (S).....	32
Anf. 42 Kulturminister PARISA LILJESTRAND (M)	32
<i>Infiltration av socialtjänsten.....</i>	<i>32</i>
Anf. 43 NIMA GHOLAM ALI POUR (SD).....	32
Anf. 44 Socialtjänstminister CAMILLA WALTERSSON GRÖNVALL (M).....	33
Anf. 45 NIMA GHOLAM ALI POUR (SD).....	33
Anf. 46 Socialtjänstminister CAMILLA WALTERSSON GRÖNVALL (M).....	33
<i>Tillståndsplikt för skyddade boenden.....</i>	<i>33</i>
Anf. 47 MAJ KARLSSON (V)	33
Anf. 48 Socialtjänstminister CAMILLA WALTERSSON GRÖNVALL (M).....	34
Anf. 49 MAJ KARLSSON (V)	34
Anf. 50 Socialtjänstminister CAMILLA WALTERSSON GRÖNVALL (M).....	34
<i>Stormen Johannes och stöd till drabbade skogsägare.....</i>	<i>35</i>
Anf. 51 ANDERS W JONSSON (C)	35
Anf. 52 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD).....	35
Anf. 53 ANDERS W JONSSON (C)	35
Anf. 54 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD).....	35
<i>Regeringens filmpolitik.....</i>	<i>36</i>
Anf. 55 MATS BERGLUND (MP).....	36
Anf. 56 Kulturminister PARISA LILJESTRAND (M)	36
Anf. 57 MATS BERGLUND (MP).....	36
Anf. 58 Kulturminister PARISA LILJESTRAND (M)	37
<i>Skyddet av det svenska kulturarvet</i>	<i>37</i>
Anf. 59 PETER OLLÉN (M)	37
Anf. 60 Kulturminister PARISA LILJESTRAND (M)	37
Anf. 61 PETER OLLÉN (M)	38
Anf. 62 Kulturminister PARISA LILJESTRAND (M)	38
<i>Terrorklassning av Muslimska brödraskapet</i>	<i>38</i>

Anf. 63	TORSTEN ELOFSSON (KD)	38
Anf. 64	Kulturminister PARISA LILJESTRAND (M)	38
Anf. 65	TORSTEN ELOFSSON (KD)	39
Anf. 66	Kulturminister PARISA LILJESTRAND (M)	39
<i>Förvaltning av vargstammen</i>		39
Anf. 67	ELIN NILSSON (L)	39
Anf. 68	Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD)	39
Anf. 69	ELIN NILSSON (L)	40
Anf. 70	Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD)	40
<i>Regeringens ekonomiska prioriteringar</i>		40
Anf. 71	GUSTAF LANTZ (S)	40
Anf. 72	Kulturminister PARISA LILJESTRAND (M)	40
<i>Vargjakten</i>		41
Anf. 73	TOBIAS ANDERSSON (SD)	41
Anf. 74	Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD)	41
<i>Tillgänglighetskrav på skyddsrum</i>		42
Anf. 75	NADJA AWAD (V)	42
Anf. 76	Minister för civilt försvar CARL-OSKAR BOHLIN (M)	42
<i>Tillgången på svenskproducerade livsmedel</i>		42
Anf. 77	ANDERS KARLSSON (C)	42
Anf. 78	Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD)	43
<i>Lagringen av data i amerikanska molntjänster</i>		43
Anf. 79	ULF HOLM (MP)	43
Anf. 80	Minister för civilt försvar CARL-OSKAR BOHLIN (M)	43
<i>Anmälningsskyldighet och skydd av barn</i>		44
Anf. 81	MALIN HÖGLUND (M)	44
Anf. 82	Socialtjänstminister CAMILLA WALTERSSON GRÖNVALL (M)	44
<i>Ett nationellt populationsmål för skarv</i>		44
Anf. 83	MIKAEL OSCARSSON (KD)	44
Anf. 84	Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD)	44
<i>En robust infrastruktur</i>		45
Anf. 85	ÅSA KARLSSON (S)	45
Anf. 86	Minister för civilt försvar CARL-OSKAR BOHLIN (M)	45
<i>Bristen på svenskt nötkött</i>		45
Anf. 87	CHRIS DAHLQVIST (SD)	45
Anf. 88	Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD)	46
<i>Statlig finansiering av svensk film</i>		46
Anf. 89	FREDRIK LINDSTÅL (C)	46
Anf. 90	Kulturminister PARISA LILJESTRAND (M)	46
<i>Sametingets parlamentsbyggnad</i>		47
Anf. 91	JAN RIISE (MP)	47
Anf. 92	Kulturminister PARISA LILJESTRAND (M)	47
<i>Förebyggande åtgärder mot barns kriminalitet</i>		47
Anf. 93	LUDVIG CEIMERTZ (M)	47
Anf. 94	Socialtjänstminister CAMILLA WALTERSSON GRÖNVALL (M)	48

<i>Vattenkraft och vandringsvägar för fisk</i>	48
Anf. 95 TOMAS KRONSTÅHL (S).....	48
Anf. 96 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD).....	48
<i>Tillgången till skyddsrum</i>	49
Anf. 97 BJÖRN TIDLAND (SD).....	49
Anf. 98 Minister för civilt försvar CARL-OSKAR BOHLIN (M).....	49
<i>Civilsamhällets betydelse för beredskapen</i>	49
Anf. 99 JACOB RISBERG (MP).....	49
Anf. 100 Minister för civilt försvar CARL-OSKAR BOHLIN (M).....	50
<i>Sveriges stöd till Syriens regim</i>	50
Anf. 101 LORENA DELGADO VARAS (-).....	50
Anf. 102 Kulturminister PARISA LILJESTRAND (M).....	50
<i>Sameradians opartiskhet</i>	51
Anf. 103 KRISTINA AXÉN OLIN (M).....	51
Anf. 104 Kulturminister PARISA LILJESTRAND (M).....	51
<i>Rätten till ledsagning</i>	51
Anf. 105 KARIN SUNDIN (S)	51
Anf. 106 Socialtjänstminister CAMILLA WALTERSSON GRÖNVALL (M)	52
<i>Åtgärder mot hundsmuggling</i>	52
Anf. 107 CHRISTIAN LINDEFJÄRD (SD).....	52
Anf. 108 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD).....	52
<i>Avverkningsanmälan för stormskadad skog</i>	53
Anf. 109 CRISTER CARLSSON (M).....	53
Anf. 110 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD).....	53
<i>Regeringens ekonomiska politik</i>	53
Anf. 111 EVA LINDH (S)	53
Anf. 112 Kulturminister PARISA LILJESTRAND (M).....	54
<i>Totalförsvarsanalys vid myndighetsbeslut</i>	54
Anf. 113 PER SÖDERLUND (SD).....	54
Anf. 114 Minister för civilt försvar CARL-OSKAR BOHLIN (M).....	54
<i>Beredskapsmyndigheters samverkan med näringslivet</i>	55
Anf. 115 GUSTAF GÖTHBERG (M).....	55
Anf. 116 Minister för civilt försvar CARL-OSKAR BOHLIN (M).....	55
§ 10 (forts. från § 8) Svar på interpellation 2025/26:191 om skogens förädlingsvärde	56
Anf. 117 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD).....	56
Anf. 118 ISAK FROM (S)	56
Anf. 119 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD).....	57
Anf. 120 ISAK FROM (S)	58
Anf. 121 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD).....	58
§ 11 Svar på interpellation 2025/26:222 om kostnader för jaktarrande under svinpestrestriktioner	59
Anf. 122 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD).....	59
Anf. 123 ÅSA ERIKSSON (S).....	60
Anf. 124 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD).....	60

Anf. 125 ÅSA ERIKSSON (S)	61
Anf. 126 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD)	62
Anf. 127 ÅSA ERIKSSON (S)	62
Anf. 128 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD)	63
§ 12 Svar på interpellation 2025/26:224 om	
 djurskyddskontrollen i Sverige.....	63
Anf. 129 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD)	63
Anf. 130 SOFIA SKÖNNBRINK (S)	64
Anf. 131 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD)	65
Anf. 132 SOFIA SKÖNNBRINK (S)	66
Anf. 133 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD)	67
Anf. 134 SOFIA SKÖNNBRINK (S)	68
Anf. 135 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD)	68
§ 13 Bordläggning.....	69
§ 14 Anmälan om interpellation	69
§ 15 Anmälan om fråga för skriftligt svar	69
§ 16 Anmälan om skriftliga svar på frågor	70
§ 17 Kammaren åtskildes kl. 16.13.	71